
Årsrapport 2017

Visjon

Vi skaper
verdier for
Den norske
kirke

Verdier som vi strekker oss etter

Framtidsrettet

Vi møter framtiden med høy kompetanse, endringsvilje og profesjonalitet. Ved å ligge i forkant ser vi muligheter for forbedringer og løsninger, både på de oppgaver vi har i dag og de vi vil møte i morgen.

Engasjert

Som ansatte i Opplysningsvesenets fond er vi dedikerte og engasjerte, og stolte av arbeidet og våre kolleger. Vi er aktivt oppsøkende, ansvarlige og støttende. Vi deler kunnskap, lærer av hverandre og står sammen om å løse vårt samfunnsoppdrag.

Etterrettelig

Vi er kjent for vår høye etiske standard. Ansatte i Opplysningsvesenets fond er troverdige, profesjonelle og til å stole på. Vi holder det vi lover. Fondets langsiktige verdiskaping er avhengig av et godt omdømme og gode relasjoner til eiere, kunder, samarbeidspartnere og kolleger.

Åpen

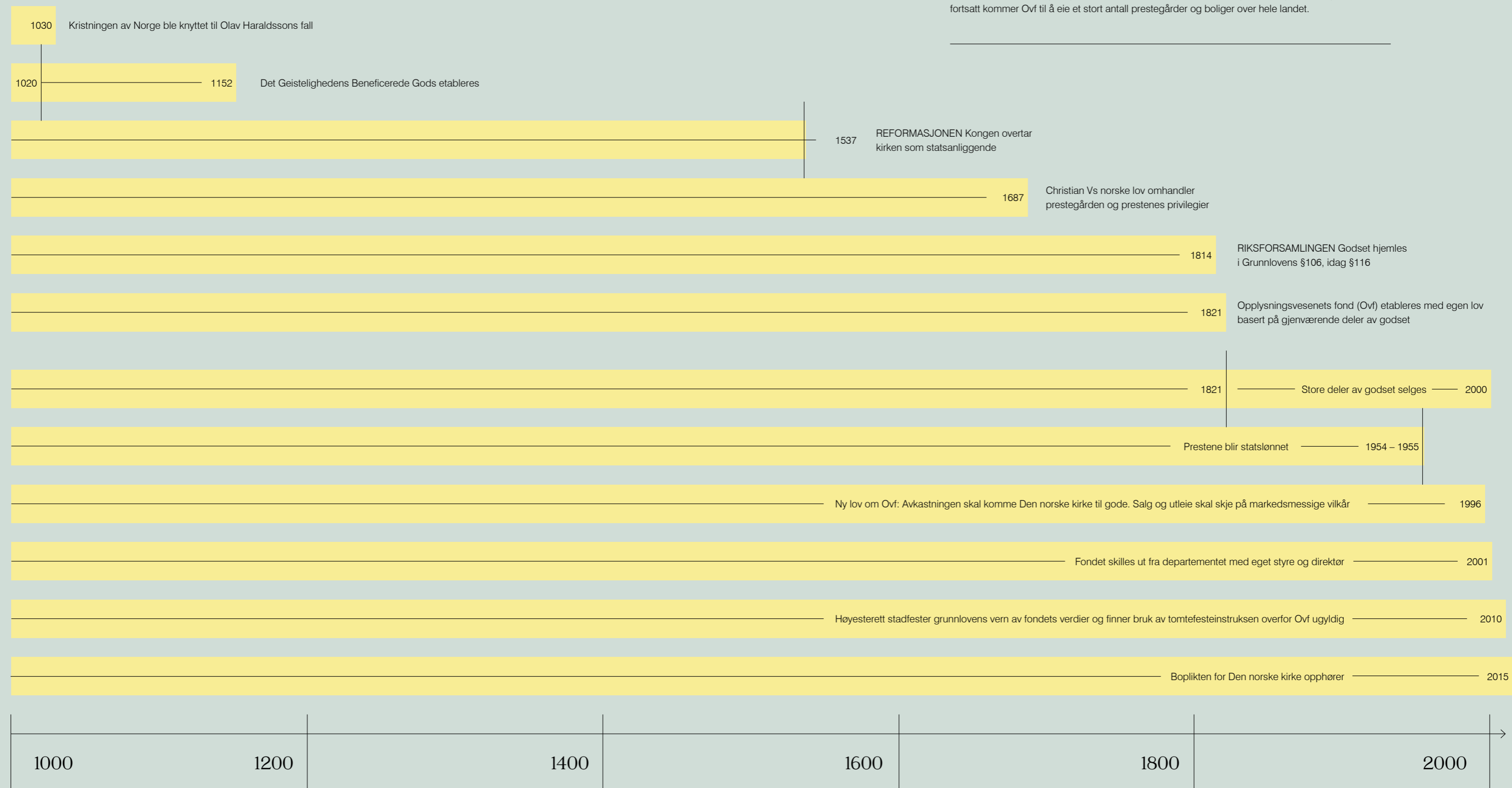
Åpenhet, nytenkning og samfunnsbevissthet kjennetegner Opplysningsvesenets fond og preger våre strategier og mål. Våre beslutninger og vedtak er åpne og forståelige. Vår atferd preges også av åpenhet og respekt for andre – og deres verdier og synspunkter.

Forside | Gjennom bærekraftig forvaltning av skog og vannkraft bidrar OVF til lokal verdiskaping i hele Norge.

Innhold

Fondets historie	4
Om Ovf	6
Verdivurderinger	7
Oversikt over Ovfs presteboliger	8
Nøkkeltall	9
Midler til kirkelige formål	10
Leder: Bærekraftig forvaltning av historie og verdier	12
Organisasjon	14
Styret	15
<u>MED OVF NORGE RUNDT</u>	
Stadig større på småkraft	18
Langsiktig sveitsisk investor	20
Store rehabiliteringer i 2017	22
Aktiviteter i 2017	
<i>Biologisk mangfold</i>	23
<i>Nytt liv i prestegården</i>	24
<i>Dyrsku på Presteneset</i>	25
<i>Brenner for Snertingdal</i>	26
<i>Prestegårdsfisk i Sirdal</i>	27
<i>Prestegårdshistorie med i salget</i>	28
<i>Viktige såkornmidler</i>	29
<u>VIRKSOMHETEN</u>	
Kapitalforvaltning	32
En klimaansvarlig kapitalforvaltning	34
Klimaregnskap – egen virksomhet	36
Eiendomsforvaltning	38
<u>DATTERSELSKAPER</u>	
Clemens Kraft	42
Clemens Eiendom	46
Clemens Skog	50
Kirkepartner IKT	52
<u>REGNSKAP</u>	
Styrets beretning	56
Årsregnskap Opplysningsvesenets fond	61
Årsregnskap Ovf konsern	83
Årsregnskap Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	95
Revisors beretning	99

Fondets historie

Fondets historie går tilbake til middelalderen og har sin opprinnelse i det såkalte prestebordsgodset, som skulle være en inntektskilde for prestene. Før prestene fikk statslønn var de avhengige av inntektene fra prestegårdene. I dag er det gårdsdrift på ca. 160 av Ovfs prestegårder. Av disse er 25 forpaktningsbruk. Landbruket bidrar til et mangfoldig kulturlandskap over hele landet.

Fra 1.9.2015 har prester i Den norske kirke ikke lenger boplikt. Bortfall av boplikt innebar slutten på én epoke og starten på en ny. En ny boligordning erstatter den gamle boplikten, og Ovf har fortsatt ansvar for å holde bolig for prestene der kirken trenger det. En del presteboliger blir solgt, men fortsatt kommer Ovf til å eie et stort antall prestegårder og boliger over hele landet.

Opplysningsvesenets fond

– Opplysningsvesenets fond ble opprettet i 1821. Fondet er hjemlet i Grunnloven § 116 og ble i 1996 regulert i egen lov. Fondet er underlagt Kulturdepartementet.

– Fondets verdier består av fast eiendom og verdipapirer.

– Fondet har ingen ansatte, men drift, forvaltning og utvikling av fondets verdier finner sted i et eget forvaltningsorgan som har 70 ansatte, samt ansatte i datterselskaper. Totalt hadde Ovf-konsernet 132 ansatte i 2017.

– Fondets virksomhet skal komme Den norske kirke til gode. Dette skjer gjennom å holde boliger for prester og ved å yte pengestøtte i form av ulike tilskudd. Fondet skal dessuten ivareta sin store portefølje av kulturhistoriske viktige bygninger. Verdien av samlet ytelse til kirken er for 2017 beregnet til 135,6 millioner kroner.

– § 116 Så vel kjøpesummer som inntekter av det gods som er benefisert geistligheten, skal bare anvendes til geistlighetens beste og til opplysningens fremme. Milde stiftelsers eiendommer skal bare anvendes til gagn for disse.

Kongeriket Norges Grundlov

Verdivurderinger

Ved utgangen av 2017 er verdien av fondets egenkapital beregnet til rundt 3,9 milliarder kroner. Verdien har økt med i underkant av 400 millioner kroner siden utløpet av 2016. Høyere egenkapital er primært knyttet til at finansporteføljen har økt

vesentlig som følge av tilførsel av kapital og avkastning. I tillegg kommer oppregulering av kontrakter i festetomtporteføljen og at to av næringseiendommene er vurdert å ha noe høyere verdi enn tidligere. Verdien av Clemens Kraft er økt vesentlig siden forrige årsskifte.

Når verdien for Ovf ved utgangen av 2017 er lavere enn tidligere skyldes dette at fondet i 2017 har solgt 49,9 prosent av aksjene i Clemens Kraft Holding AS.

Forretnings-/forvaltningsområde	2017		
	2016	Inntekt ¹⁾	Egenkapital ²⁾
Festetomter	3 128	4 314	3 492
Finans	1 840	2 567	2 371
Næringseiendom/Clemens Eiendom ³⁾	318	N/A	447
Kraft/Clemens Kraft ⁴⁾	395	N/A	236
Skog	207	1 052	222
Eiendomsutvikling/Clemens Eiendom	100	249	42
Jordleiebruk	-10	130	5
IKT/Kirkepartner ⁵⁾	-28	N/A	N/A
Arealbanken/salg eiendom datterselskaper	169	143	-159
Forpaktningbruk	-171	130	-216
Presteboliger	-1 225	1 089	-1 325
Sum verdi Ovf før tilskudd	4 722	9 674	5 115
Tilskuddsforpliktelser ⁶⁾	-1 200		-1 200
Sum verdi Ovf konsern etter tilskudd	3 522		3 915

1) Inntekt uttrykker nåverdi av alle fremtidige inntekter, regnet fra 01.01.2018

2) Egenkapital er nåverdi av alle fremtidige inntekter etter fradrag for nåverdi av fremtidige kostnader og investeringer

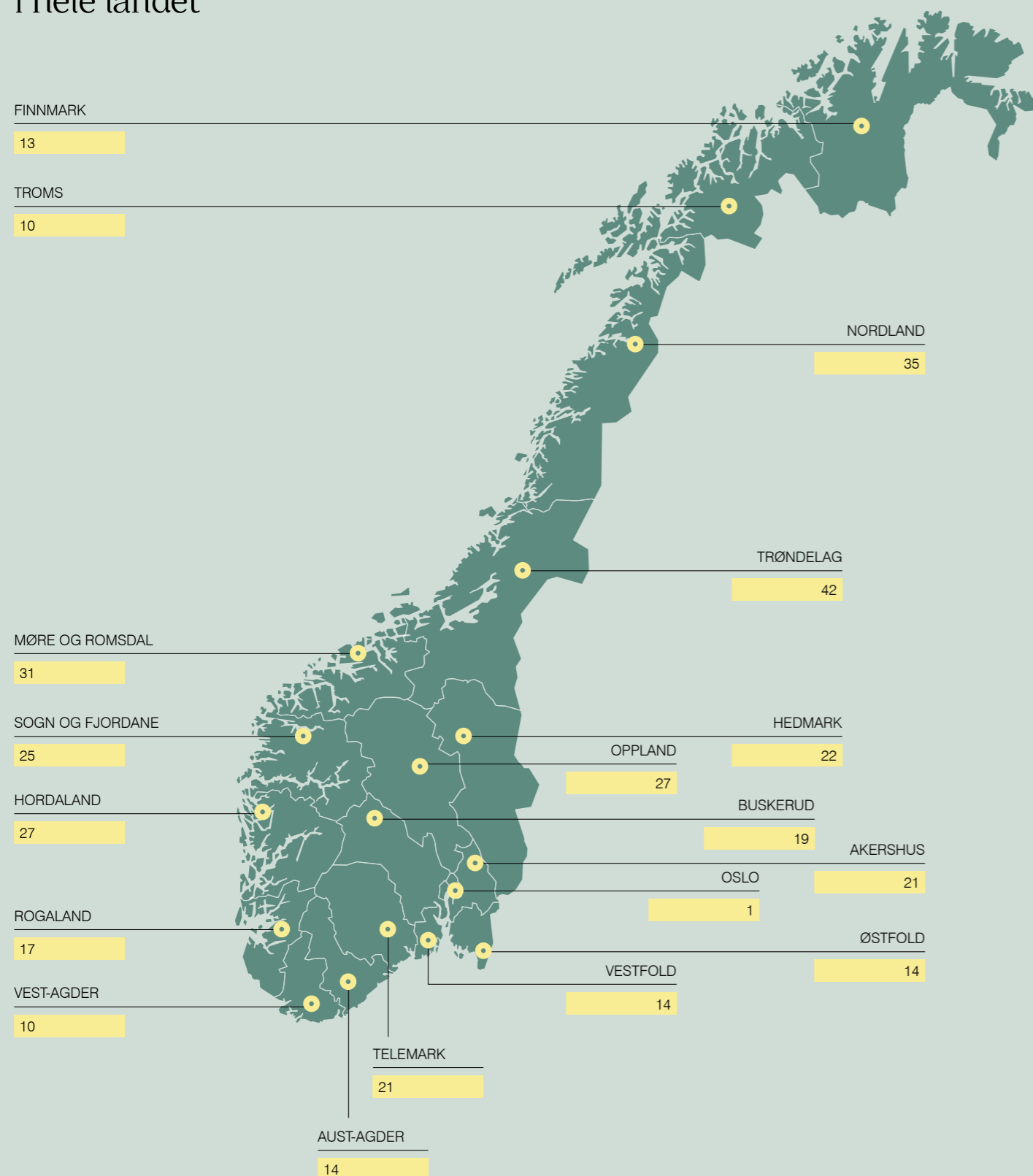
3) Egenkapitalverdien av Næringseiendom er fastsatt basert på eksterne vurderinger av brutto eiendomsverdi

4) Egenkapitalverdien av Kraft er eksternt vurdert og reflekterer Ovfs andel (50,1 %) av Clemens Kraft-selskapene

5) Ovf har i 2018 og som planlagt avhendet sin eierpost i Kirkepartner IKT

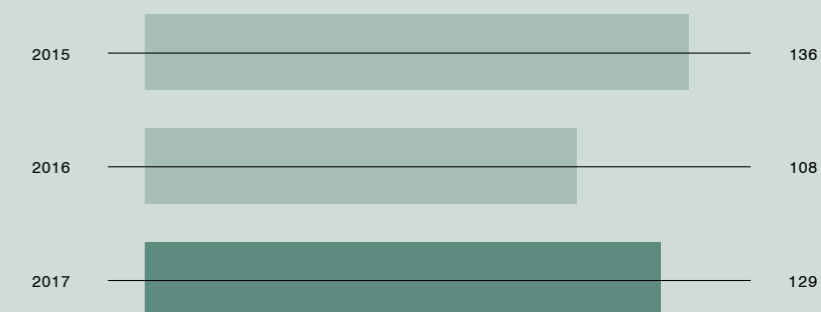
6) Tilskuddsforpliktelser er uttrykt ved nåverdi av alle antatte og fremtidige finansielle utgiftsforpliktelser

Ovf eier preste- og bispeboliger i hele landet

Festeavgifter (mill. kroner)

6500

Festeavtaler

Ovf har i alt ca. 6 500 festeavtaler. Av disse er ca. 4 500 knyttet til bolig- eller fritidsformål og de øvrige til forskjellig andre formål.

NØKKELINFORMASJON

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
BYGNINGER								
Antall bygninger totalt	1 397	1 421	1 448	1 455	1 485	1 500	1 500	1 500
Bruttoareal i m ²	244 206	251 950	260 000	260 000	265 000	270 000	270 000	270 000
Antall fredede bygninger totalt	311	312	315	315	315	315	315	316
Antall bispe- og presteboliger	363	387	408	421	430	436	436	433
Antall fredede bispe- og presteboliger	91*	104	105	105	105	105	105	105
NÆRINGSEIENDOMMER EID AV DATTERSELSKAPER								
Antall	10	10	11	11	11	11	11	10
Bruttoareal i m ²	26 214	26 214	29 003	29 003	29 003	22 150	22 150	22 150
Leieinntekter (mill. kroner)	45	45	45	40	35	22	21	20
FINANS								
Bokført resultat finansposter (mill. kroner)	157	77	83	157	27	67	-38	118
Markedsavkastning finansportefølje i %	8,8 %	3,1 %	6,5 %	10,9 %	4,0 %	5,4 %	-2,6 %	6,3 %
FESTETOMTER								
Antall festekontrakter	6 500	6 800	7 000	7 200	7 600	7 898	8 226	8 500
Antall fakturerte innløsninger	150	270	367	388	298	328	572	705
Verdi innløsninger (mill. kroner)	100	62	145	124	90	101	93	47
Festeavgifter (mill. kroner)	129	108	136	104	86	77	66	60
SKOG OG UTMARK								
Areal skog og utmark daa	897 000	897 000	895 000	889 000	889 000	880 000	889 000	889 000
Andel produktiv skog daa	502 000	500 000	502 000	499 000	498 000	482 000	485 000	483 000
Avvirket volum m ³	74 000	89 000	88 000	85 000	93 000	88 000	70 000	58 000
Tilvekst volum m ³	134 000	126 000	124 000	120 000	110 000	120 000	100 000	80 000
Driftsinntekter (mill. kroner)	38	37	39	39	38	38	33	28
JORDBRUK								
Antall forpaktningsbruk	25	25	26	26	29	29	35	34
Antall jordleiebruk	130	130	130	131	128	127	123	128
Driftsinntekter (mill. kroner)	9	9	11	10	13	13	12	11

* Det har foregående år vært rapportert på fredete/ bevaringsverdige bygninger i Clemens Eiendom.

Midler til kirkelige formål

BRUKT TIL KIRKELIGE FORMÅL

Tall i mill. kroner

	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Netto tilskudd kommunale presteboliger	8,3	10,9	18,1	18,2	21,0	22,0	20,5
Tilskudd kirken via Kirkerådet	27,2	24,7	24,8	23,1	24,3	26,2	25,9
IKT-tilskudd til Den norske kirke	48,2	15,3	28,6	14,6	14,0	13,6	13,4
Finansielle tilskudd kirkelige formål	83,7	50,9	71,5	57,1	59,3	66,2	61,0
Fondets presteboliger	71,0	80,1	72,2	82,9	83,6	92,9	92,0
Husleieinntekter, fondets presteboliger	20,4	16,9	15,6	15,5	15,6	16,4	15,2
Nettoutgifter, fondets presteboliger	50,6	63,3	56,6	67,4	68,0	76,5	76,8
Subsidieeffekt utlån til kirkelige formål	1,3	1,2	1,5	1,5	1,9	1,4	1,7
Andre ytelser	1,3	1,2	1,5	1,5	1,9	1,4	1,7
Totale ytelser til Den norske kirke	135,6	115,3	129,6	126,0	129,1	144,1	139,5

Prestegården i Luster ligger tett på Dale kirke og blir gjerne omtalt som Dale prestegård i Luster kommune. Bygningen hviler på murene etter en gammel middelalderkjeller, og er den siste i rekken av flere presteboliger som har stått på stedet.

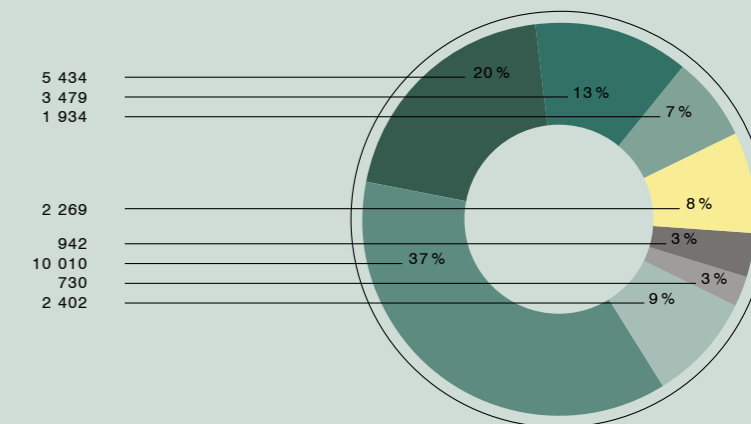
213 kommunale presteboliger har mottatt tilskudd i 2017.

Utlån til kirkelig formål

104,8

Millioner kroner

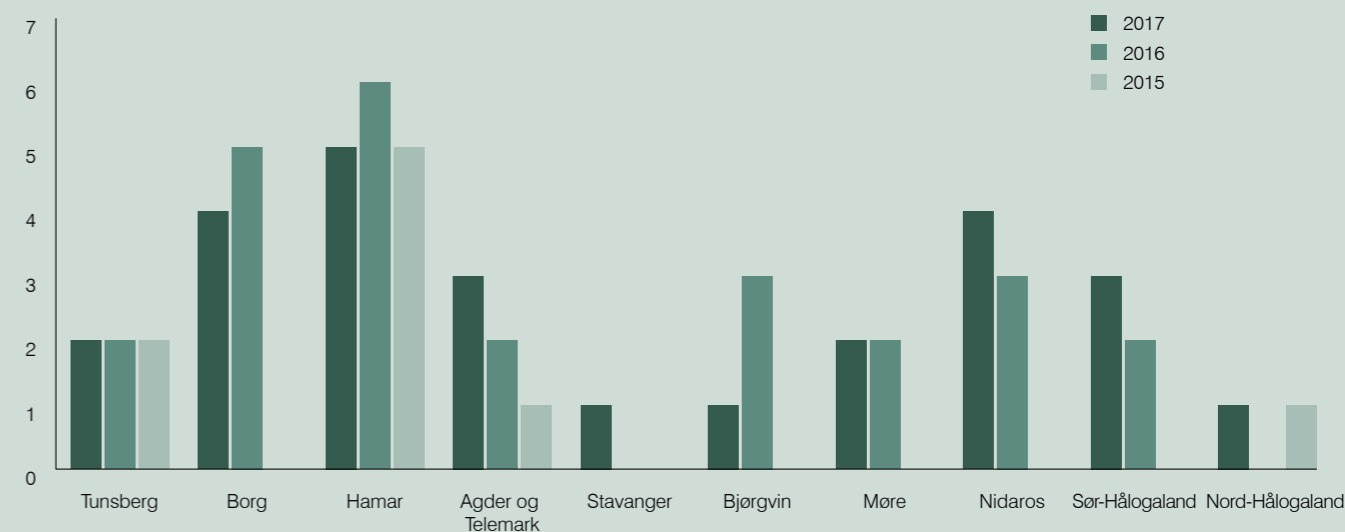
Tilskudd via Kirkerådet 27,2 millioner. Tall i 1000 kroner

■ Internasjonal og økumeniske organisasjoner
 ■ Administrasjon
 ■ Kirkemusikk og kultur
 ■ Diakoni
 ■ Barn og unge
 ■ Gudstjenesteliv
 ■ Samisk kirkeliv
 ■ Andre fellestiltak

Opplysningsvesenets fond yter bidrag gjennom tilskudd og lån til mange prosjekter i Kirke-Norge. Det er landets bispedømmeråd som fordeler en stor del av midlene fra Ovf. Det gjelder blant annet tiltak innenfor barne- og ungdomsarbeid, diakoni, gudstjenesteliv, samisk kirkeliv, økumenisk organisasjonsarbeid og samarbeid mellom menighet og misjon.

Presteboliger solgt siste tre årene fordelt per bispedømme

Bærekraftig forvaltning av historie og verdier

Ovf har historisk sett vært viktig for utviklingen av mange byer og tettsteder rundt om i Norge. Derfor er vi også opptatt av å forvalte våre verdier på en bærekraftig måte, til beste for mennesker og miljø.

Vi kjenner sterkt på at fondet eier ca. 900.000 dekar land, ofte svært attraktiv grunn, i 338 av landets kommuner. Slik er fondet fortsatt både en premissgiver og muliggjør for utviklingen i mange lokalsamfunn rundt om i landet. Dette er også en viktig drivkraft for Ovf.

For å kunne oppfylle sine lovpålagte oppgaver er fondet avhengig av å utvikle og drive lønnsom kommersiell virksomhet. Mulighetene ligger i vesentlig grad der fondet er grunneier. Slik er fondets og lokalsamfunnenes interesser ikke sjelden sammenfallende. Gjennom eiendomsutvikling, bygging og drift av kraftverk og kjøp av vedlikeholdstjenester bidrar Ovf positivt til utvikling av arbeidsplasser og verdiskapning i distriktene. Gjennom sitt arbeid benytter fondet seg av et stort antall lokale leverandører og inngår partnerskap og samarbeid med lokale virksomheter.

VIKRSOMHET I UTVIKLING

Mange års satsing i distriktene har gjort det mulig å etablere og bygge opp fondets

datterselskaper, Clemens Eiendom og Clemens Kraft, til å bli solide virksomheter som kan bidra til langsiktig verdiskapning for Ovf. Det sveitsiske forsikringsselskapet Coop CPVs inntreden på eiersiden i Clemens Kraft har styrket dette ytterligere gjennom tilgang på ressurser, hovedsakelig av finansiell karakter. Clemens Kraft er også en viktig del av fondets bidrag til det grønne skiftet. Sammen med kapitalforvaltning og tomtefeste, og en stadig kostnadseffektivisering av virksomheten, bidrar dette til å sikre at Ovf har tilstrekkelige finansielle ressurser og kapasitet til å løse sine lovpålagte oppgaver også på lang sikt.

God utvikling og drift gjennom fjoråret innenfor flere av virksomhetsområdene gjør at fondet kan se tilbake på et år med bedre resultatutvikling og styrket finansiell stilling.

BÆREKRAFT OG SAMFUNNSANSVAR

Ovf driver sin virksomhet innenfor rammen av et tydelig etisk regelverk med bærekraft som en viktig forutsetning. Fondet har høy oppmerksomhet på det ansvaret som

Ole-Wilhelm Meyer,
direktør.

knytter seg til å være kapitaleier med innflytelse på mennesker, samfunn og materielle verdier. Innholdet i FNAs bærekraftsmål er med på å danne retning og motivasjon fondets virksomhet både på kort og lang sikt.

Ovf har blant annet valgt å søke påvirkning som investor ved å engasjere seg aktivt i arbeidet i Church Investors plc (CIG) i London. CIG er et fellesskap bestående av 57 finansielle investorer med til sammen ca. 180 milliarder kroner i forvaltet kapital. CIG søker påvirkning innenfor viktige områder gjennom å utøve eiermakt.

DILEMMA

Fondets virksomhet er preget av dilemmaer. Kombinasjonen av på den ene siden kirken og andre samfunnsaktørers ressursbehov og forventninger til Ovf, og på den annen side begrensede økonomiske ressurser, gir vanskelige prioriteringer. Dessuten er det stadig en målsetting å legge et best mulig grunnlag for å øke fondets tildelinger til kirken.

Den lovpålagte kulturminneoppgaven handler om å ivareta bygninger og prestegårdshistorien, og krever ressurser som langt overstiger fondets økonomiske bæreevne. Antallet prestegårder som ikke skal beholdes som kulturminner eller boliger for prester i distriktene, må derfor reduseres vesentlig fra dagens nivå. Vi kjenner sterkt på dilemmaet knyttet til å avhende presteboliger som med sin lange historie er viktige for lokal tilhørighet og identitet. Slike eiendommer kan vanskelig selges til hvem som helst. Samtidig vil en reduksjon i antallet objekter over tid gi et bedre grunnlag for å holde gjenværende prestegårder i god stand og øke tildelingene fra fondet.

Ole-Wilhelm Meyer
Direktør

Organisasjon

DIREKTØR
OLE-WILHELM MEYER

FINANS, ØKONOMI OG FORRETNINGSSTØTTE
ULF MYRBØ (KONSTITUERT)

HR & KOMMUNIKASJON
JUDY VELLE HAFREDAL

JURIDISK & COMPLIANCE
CAMILLA BREDRUP

EIENDOMSAVDELINGEN
ANNE STINE E. MOLLESTAD

CLEMENS EIENDOM
BERNT NORDBY SKØIEN

CLEMENS KRAFT
BØRGE E. KLINGAN

- > Den norske kirke overtok fra årsskiftet 2017/2018 eierskapet til Kirkepartner IKT.
- > Clemens Skog ble fra november 2017 slått sammen med forvaltningen av fondets øvrige virksomhet.

Styret

1 STEPHAN L. JERVELL
STYRELEDER

2 LARS MARTIN LUNDE
NESTLEDER

3 KRISTIAN DAHLBERG HAUGE
STYREMEDLEM

4 BIRGIT AGNETE BRÅTHEN LOCKERTSEN
STYREMEDLEM

5 KARIN-ELIN BERG
STYREMEDLEM

6 OLE SPERRE
ANSATTES REPR FOR FOVF.

7 HELGE AARSETH
FAST MØTENDE VARAMEDLEM

8 OLE-WILHELM MEYER
DIREKTØR

1 Stephan L. Jervell (f.1965, Nes på Romerike) Advokat og partner og styreleder i advokatfirmaet Wiersholm. Styreleder for Riksteatret.

2 Lars Martin Lunde (f.1961, Oslo) Administrerende direktør i MP Pensjon (TINE-konsernets pensjonskasse). Styreverv i selskaper innen eiendom, forsikring og fiskeoppdrett.

3 Kristian Dahlberg Hauge (f.1977, Trondheim) Sivilingeniør og direktør i Entreprenørforeningen for bygg- og anlegg (EBA) og Håndverkerforeningen i Trøndelag. Tidligere statssekretær (FrP) i Arbeids- og sosialdepartementet.

4 Birgit Agnete Bråthen Lockertsen (f.1972, Tromsø) Sokneprest Kroken menighet, Tromsø. Oppnevnt etter forslag fra Den norske kirkes presteforening.

5 Karin-Elin Berg (f.1978, Fredrikstad) Festningsforvalter Forsvarsbygg, Fredrikstad. Leder i Borg bispedømmeråd og medlem av Kirkerådet. Oppnevnt etter forslag fra Kirkerådet.

6 Ole Sperre (f.1967) Ansattes representant i Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond.

7 Helge Aarseth (f.1947, Molde) Advokat (H) og partner i Larhammer Aarseth advokatfirma.

8 Ole-Wilhelm Meyer (f.1956) Direktør Ovf.

VARAMEDLEMMER

Kjersti Thoen, CFO Telenor Eiendom, Bærum – Aud-Karin Hovi, Økonomisjef Kirkerådet, Oslo – Jan Rune Fagermoen, administrasjonsdirektør Kirkerådet, Ski
Gunnar Mindestrommen, sokneprest Søreide menighet, Bergen – Kjersti Brakestad Boge, sokneprest Voss menighet, Voss

Med Ovfv Norge rundt

- 18 STADIG STØRRE PÅ SMÅKRAFT _____
- 20 LANGSIKTIG SVEITSISK INVESTOR _____
- 22 STORE REHABILITERINGER I 2017 _____
- 23 BIOLOGISK MANGFOLD _____
- 24 NYTT LIV I PRESTEGÅRDEN _____
- 25 DYRSKU PÅ PRESTENESET _____
- 26 BRENNER FOR SNERTINGDAL _____
- 27 PRESTEGÅRDSFISK I SIRDAL _____
- 28 PRESTEGÅRDSHISTORIE MED I SALGET _____
- 29 VIKTIGE SÅKORNMIDLER _____

– Fornybar energi vil bli stadig viktigere i årene som kommer. Utbyggingen av små elvekraftverk møter en økende etterspørsel, samtidig som de gir et viktig bidrag til å nå utslippsmålene fra klimaavtalen i Paris.

*Borge Edvardsen Klingan,
administrerende direktor i Clemens Kraft*

STADIG STØRRE PÅ SMÅKRAFT

Clemens Kraft ble opprinnelig etablert for å bygge ut vannkraft på Ovfs egne eiendommer. Nå posisjonerer selskapet seg som en viktig nasjonal aktør innen småkraftutbygging med målsetting om å ha 600 GWh i produksjon innen utgangen av 2021. Nye eiere gir større økonomiske muskler.

Å kun bygge ut vannkraftressursene der Ovf var grunneier og hadde egne fallrettigheter hadde i beste fall gitt marginal lønnsomhet, sier Børge Edvardsen Klingan, administrerende direktør i Clemens Kraft.

– Skulle vi utnytte vår unike kompetanse og konkurransefortrinn, var det behov for å kommersialisere selskapet og bygge en større portefølje av gode lønnsomme prosjekter. Derfor både bygger og drifter vi kraftverk sammen med grunneiere rundt om i hele landet. Vi har også kjøpt opp flere mindre småkraftselskaper med god produksjonshistorikk. Primært ønsker vi å eie 100 prosent av kraftverkene, fordi dette optimaliserer verdiene samtidig som det gir bedre kontroll med utbygging og drift.

NASJONAL AKTØR

Edvardsen Klingan har vært administrerende direktør i tre år, i en periode der målet har vært å utvikle Clemens Kraft fra å være en

typisk «gründerbedrift», til å bli en betydelig etablert nasjonal aktør innen småkraft. Det handler om profesjonalisering, effektivisering og porteføljeforvaltning.

– Utfordringen er hele tiden å finne de gode og lønnsomme prosjektene, sier Edvardsen Klingan. – Varierende kraftpriser har også tvunget oss til å være kostnads-effektive og kritiske til hvilke prosjekter som skal bygges. For å nå produksjonsmålet vurderer Clemens Kraft oppkjøp av kraftverk og småkraftselskaper. Vi er nå blant de tre største småkraftselskapene i Norge.

Clemens Kraft prioriterer prosjekter hvor normal årsproduksjonen er større enn ca. 10 GWh. Dette er kraftverk som ved full produksjon dekker energibehovet til cirka 500 husstander.

UTENLANDSK MEDEIER

Clemens Kraft var inntil våren 2017 et heleid datterselskap av Opplysningsvesenets fond,

Børge Edvardsen
Klingan, administrerende
direktør i
Clemens Kraft

men i 2017 bestemte Ovf seg for å selge 49,9 prosent av aksjene til CPV/CAP, pensjonskassen til den sveitsiske Coop-gruppen. CPV/CAP har i de senere år investert i fornybar energi flere steder i Europa, men investeringen i Clemens Kraft er selskapets første investering i vannkraft.

– Vi er svært tilfreds med å ha fått CPV/CAP på eiersiden, sier Edvardsen Klingan.

– De har allerede vist seg som en god og profesjonell eier, og vi oppfatter at de har et langsiktig strategisk perspektiv. Det er lovende for veien videre. For Ovf er det trolig også bedre i det lange løp ha en mindre andel av noe stort, enn en stor andel av et mindre selskap.

SATSER VIDERE

Clemens Krafts strategi har i flere år handlet om å bygge ut den samlede porteføljen til 600 GWh innen 2021, og

dette målet står fast. Men selskapet ønsker nå å utvikle og bygge mer fornybar energi også etter 2021.

– CPV/CAP satser på fornybar energi både i form av sol, vind og vann, og de ser utvilsomt lenger fram enn til 2021. Dette årstallet er først og fremst begrenset av tilgangen på subsidier gjennom grønne sertifikater. Med en positiv utvikling av kraftprisene og vår tilgang til mange gode prosjekter som står godt på egne bein uten sertifikater, er det fortsatt mange prosjekter som skal bygges ut etter 2021. Fornybar energi er utvilsomt framtida, og småkraft gir viktige bidrag til å nå klimamålene i Parisavtalen, sier Edvardsen Klingan.

– Kraftverkene vil generere god og forutsigbar «cashflow» i mange, mange tiår fremover, noe både Ovf og sveitsiske Coops pensjonister trolig setter stor pris på.

LANGSIKTIG SVEITSISK INVESTOR

Da det sveitsiske Coops pensjonsfond CPV/CAP kjøpte halve Clemens Kraft i 2017, var det ikke for å oppnå kortsiktig gevinst. Investeringen inngår i fondets langsiktige satsing på fornybar energi.

Harald Siewert,
investeringsdirektør
i CPV/CAP.

Pensjonsfondet CPV/CAP forvalter nærmere 10 milliarder sveitsiske franc, eller nesten 80 milliarder norske kroner, for de mer enn 86 000 ansatte i det sveitsiske Coop. I likhet med andre pensjonsfond har de selvfølgelig en overordnet målsetting om å få best mulig avkastning på sine investeringer, men for CPV/CAP er det ikke likegyldig hvor inntektene kommer fra. Investeringene skal være bærekraftige og bidra til en overgang til et karbonfritt samfunn i tråd med målene i Parisavtalen.

INVESTERER FORNYBART

– Det er bakgrunnen for at vi har gjort en rekke investeringer i fornybar energi over hele Europa. Vår investering i Clemens Kraft føyer seg pent inn i denne rekken, sier investeringsdirektør Harald Siewert. Fondet har fra før investert i vindkraft og solenergi i land som Sverige, Frankrike, Danmark og Tyskland, og står blant annet som eier av den største solenerkiparken i Danmark. Det er første gang de investerer i vannkraft – og i Norge.

– At det ble Clemens Kraft er kanskje litt tilfeldig, men det er ikke tilfeldig at vi har valgt å investere i Norge. Vi betrakter Norge som et foregangsland på fornybar energi, ikke minst på grunn av vannkraftutbyggingen. I tillegg er landet et stabilt demokrati med forutsigbare rammebetingelser. Alt dette er viktig for oss, sier Siewert. Han understreker at de har et langsiktig perspektiv på investeringen.

– Det er selvfølgelig fint hvis du kan tjene raske penger på en investering, men som pensjonsfond har vi et mer langsiktig

perspektiv. Vi er mest interessert i investeringer som kan sikre jevn avkastning over år, og da er Clemens Kraft en god investering.

TILLIT ER AVGJØRENDE

Selv om Sveits og Norge er ulike land med ulike kulturer, synes Harald Siewert de to landene har en rekke fellestrekk. Og da er det ikke høye fjell og dype daler han tenker på.

– Det går nok mest på de grunnleggende etiske standarder og verdier. Jeg merket veldig tidlig at nordmenn møter andre med tillit, og der ligner dere nok en del på oss sveitsere. I enkelte andre kulturer – jeg skal ikke trekke fram noen spesielt – er det nok mer skepsis og reservasjon før en blir godt kjent. Da vi først kom i kontakt med Ovf oppdaget jeg også at vi deler mange av de samme verdiene og synspunktene, noe som har skapt et godt grunnlag for samarbeid. Jeg oppfatter Ovf som en partner med en høy etisk standard som har mange av de samme målene som CPV/CAP og Coop, sier Harald Siewert.

HVA SKJER ETTER 2021?

Clemens Krafts strategi har så langt vært å bygge ut småkraftverk til en samlet kapasitet på 600 GWh innen 2021 – det er da de grønne sertifikatene går ut.

– Hva som skjer etter det skal jeg ikke foregripe, men innen den tid vil vi ha en strategi for det videre løp på plass, sier Harald Siewert.

– Uansett hva som blir veien videre for Clemens Kraft videre vil vi være med. Vi har kommet for å bli.

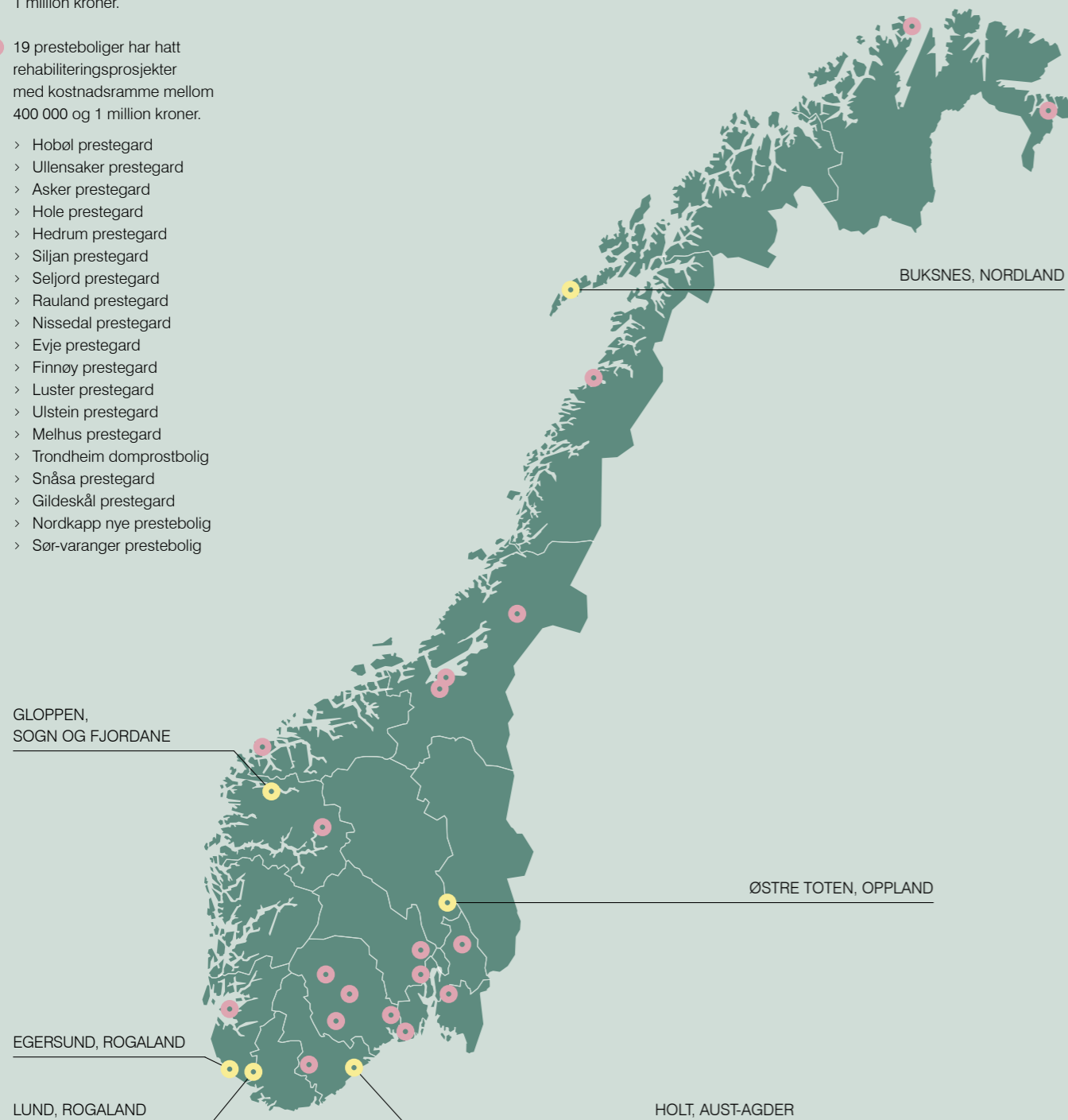
Investeringene skal være bærekraftige og bidra til en overgang til et karbonfritt samfunn i tråd med målene i Parisavtalen.

Store rehabiliteringer i 2017

6 presteboliger med fullførte rehabiliteringsprosjekter med kostnadsramme over 1 million kroner.

19 presteboliger har hatt rehabiliteringsprosjekter med kostnadsramme mellom 400 000 og 1 million kroner.

- > Hobøl prestegard
- > Ullensaker prestegard
- > Asker prestegard
- > Hole prestegard
- > Hedrum prestegard
- > Siljan prestegard
- > Seljord prestegard
- > Rauland prestegard
- > Nissedal prestegard
- > Evje prestegard
- > Finnøy prestegard
- > Luster prestegard
- > Ulstein prestegard
- > Melhus prestegard
- > Trondheim domprostbolig
- > Snåsa prestegard
- > Gildeskål prestegard
- > Nordkapp nye prestebolig
- > Sør-varanger prestebolig

Gunn Marit Christenson kan fortelle at det økologiske andelslaget på Eidanger prestegård dyrker fem ulike kåslag.

Biologisk mangfold

Flere steder i landet opplever fondet stor lokal interesse rundt prestegårdene. Noen gårdsbruk kan helt eller delvis bli konvertert til annen bruk enn tradisjonelt landbruk. Konvensjonelt jordbruk ved forpaktning og jordleie vil likevel fortsatt være den mest fremtredende driftsformen.

På Eidanger prestegård står bærekraft og god utnyttelse av jorda helt sentralt. Ambisjonen bak driften kan sees i sammenheng med FN's bærekraftsmål om et ansvarlig forbruk og ansvarlig produksjons-sammenheng for å minske ressursbruk og miljødeleggelse.

På et 15 måls areal rundt den gamle prestegården i Grenland er det teiger med grønnsaker, belgvekster, urter og næringsrike planter og blomster. Det økologiske andelslaget består av 100 medlemmer med grønne fingre. I 2017 gjennomførte de sin

første sesong med god avling, og fikk på plass to vannposter og startet byggingen av gjenbruksdrivhus.

FORBILDE

Styreleder Gunn Marit Christenson bor på prestegården og gleder seg over de gode mulighetene som andelslaget har fått på prestegården. Hun ønsker at prestegården med alle sine vekster skal være et forbilde for andre. – I Telemark er det ikke så mange som driver økologisk grønnsaksproduksjon. Her på Eidanger prestegård ønsker vi å være et forbilde og en kompetanse- og læringsarena på området, sier hun. – På en måte kan man si at motoren i økologisk produksjon er mangfold og kvalitet. Hovedfokus er på å opparbeide en god, levende jord.

Askim prestegård har tre stuer på rekke og rad og huset ønsker å ha arrangementer som ingen andre tilbyr.

Nytt liv i prestegården

Askim ligger den gamle presteboligen med kort vei til kirke og kirkegård. En hyggelig allè fører frem til tunet. I 2017, to år etter at presten flyttet ut, ble dørene åpnet for egne prestegårdskvelder, allehelgensdag, retreat, utleie og mindre kulturarrangementer. Det er en gruppe med fire unge pensjonister i Askim menighet som har tatt grep og skapt nytt liv i det gamle sveitserhuset fra 1866.

Marit Svinningen er en av ressurspersonene. Hun er glad for leieavtalen med Ovf.

– Vi er ikke interessert i å konkurrere med andre om gode arrangementer, men vi vil gjerne ha samlinger som ingen andre tilbyr. Vår visjon er å skape det som gir tro, åpenhet og glede.

Jeg har tro på at disse stuene kan skape trivsel og glede og dekke et behov i vår tid, sier Svinningen og kaster blikket på gamle, møbler, tepper, ovner og gardiner, som nærmest er håndplukket til presteboligen i Indre Østfold.

– Mens kulturhuset i Askim er storstua for byen, kan vi være finstua, sier hun smilende.

Dyrsku på Presteneset

En septemberhelg i året lokker forpakteren på Lyngdal prestegård kyr og kviger tilbake i fjøset. Det er tid for dyrsku, og det vakre kulturlandskapet på Presteneset ved Lyngdalselva blir fylt med folk og fe.

– Uten arealet på Presteneset, som vi fikk leieavtale på i 1989, kunne ikke dyrskuen gått av stabelen, sier markedsansvarlig Thor Ove Aas. Han forteller at veksten i Lyngdal gjør at det vil vært vanskelig i dag å finne et alternativt areal for arrangementet. Landbruksstevnet leier rundt 100 dekar fra prestegården, og det dugnadsbaserte arrangementet gir gode inntekter til fire lokale foreninger i Lyngdal og et positivt omdømme for Ovf.

TRADISJONSRIKT STEVNE

Det har vært dyrsku i Lyngdal i 160 år, og tidligere var dyrskuen et trekkplaster for

bønder fra sørlandsheiene og fra Rogaland. De møttes for å se på og vurdere dyr, og kanskje kjøpe en Lyngdalsku, en ny hest, høner eller svin. I dag er kanskje ikke dyra det viktigste, men heller det store mangfoldet av tilbud. Her finner du både amerikanske biler, traktorer, kraftige skogsmaskiner og store såmaskiner utstilt. Det er stands på rekke og rad, en hesteutstilling, en scene for konserter, en messehall for salg, litt tivoli og ikke minst mye folk.

– Dette er en langhelg i september hvor kyrne, som vanligvis beiter på Presteneset, har det best på båsen, for å si det sånn, sier en smilende forpakter på Ovfs prestegård, Jarl Solaas.

DUGNADSIINNSATS

De lokale lag og foreningene som arrangerer Dyrskuen legger hvert år ned 500 dugnads-

timer på arrangementet. Bjørn Vidringstad representerer skytterlaget og har vært leder av Dyrskuen i 10 år. I tillegg til skytterlaget står Lyngdal Røde kors, Ungdomslaget Lyngdølen og håndballgruppa bak arrangementet.

Hadde det ikke vært for velviljen i lagene kunne vi bare pakket sammen, sier Bjørn Vidringstad.

– Sammen tar vi de takene som skal til og får arrangementet greit unna år for år. Inntektene fra dyrskuen betyr alt for rekruttering, profil og framtid for foreningene våre. Lagene regner med å sitte igjen med 100 000 kroner hver.

I 2017 hadde dyrskuen 24 000 besøkende, og tallene ble gode. – Dette er en risikosport, men vi har truffet både med været og artister til scenen på selveste lørdagskvelden. Vi kan si oss godt fornøyde, sier markedsansvarlig Thor Ove Aas.

Lyngdalskua deltok på dyrsku på Presteneset.

FAKTA

Presteneset er prestegårdens beiteareal for kyr, ammekyr og kviger. Ferdsele må skje på turstier og grusgangene som er tilrettelagt, slik at trafikken inn og ut av området er forsvarlig. Området med sin bjørkeskog er naturfredet, og reguleringsplanen legger premisser for aktivitetene på området. Fondet har investert i tursti og messehall. Premissene for dyrskuen legges av forpakter Jarl på bakgrunn av den avtalen som gjelder for bruken av området.

Anita Krohn Traaseth og Hans Olav Brenner er blitt de nye eierne av Biri kapellangård. Nå inviteres bygdefolk til små og store arrangementer i prestens stuer.

Brenner for Snertingdal

Da Biri kapellangård i Snertingdal kom for salg høsten 2017, trakk Hans Olav Brenner det lengste strået. NRK- profilen kjøpte den over hundre år gamle presteboligen nord i Gjøvik kommune sammen med Anita Krohn Traaseth. Begge har røtter i Snertingdal, og deler tankesett og de samme verdiene for hvordan de vil bruke huset.

Hans Olav Brenner sier han alltid har ønsket å skape en kulturell møteplass for folk, og at det var flott at Anita Krohn Traaseth ble med på det spesielle kjøpet. –Vi satser på et lavterskelsted der vi kan invitere til alt fra kirkekaffe, til kvelder med øyeblikk fra den store verden utenfor Snertingdal, sier han.

I et lengre perspektiv ønsker de to eierne å tilbakeføre huset til sin opprinnelige stand. Hans Olav Brenner har dypdykket i arkiver og funnet mye interessant historie som han ønsker å løfte fram gjennom egne arrangementer på selve prestegården.

Ved salg er fondet opptatt av å bevare eiendommen og få frem bygningenes kulturminneverdi. Salget i Snertingdal er et godt eksempel på at nye eiere kan være gode forvaltere som skaper ny og positiv aktivitet. I Snertingdal er det mobilisert mye engasjement, noe som blant annet gjenspeiler seg i flere positive medieoppslag om planene for huset. De nye eierne er i startfasen av sitt prosjekt, med ambisiøse tanker for fremtiden til den gamle prestegården.

Biri kapellangård i Snertingdal.

Prestegårdsfisk i Sirdal

Sirdal prestegård har eiendom som knytter seg til fjell og vann. I 2017 spilte prestegården en rolle for næringsutviklingen i kommunen siden det på prestegårdens eiendom, ned til Sirdalsvannet, ble etablert et produksjonsanlegg for ørret.

– Det er relativt store dimensjoner over produksjonsanlegget, forklarer daglig leder i selskapet Norsk Ørret AS, Daniel Danielsen. Anlegget er 85 meter langt og 32 meter bredt og består av 10 bur.

– Produksjonen av brunørret vil bli den største i Norge. Noen restauranter har fått teste og smake på sirdalsørreten i prøveproduksjonsåret, og tilbakemeldingene er meget lovende, sier Danielsen.

TIL LANDS OG TIL VANNS

Uten positive grunneiere hadde produksjonsanlegget i Sirdalsvannet vært utelukket. Sirdal prestegårdens eiendom strekker seg over et heielandskap, men også et stykke utover selve Sirdalsvannet. Leieavtalen med Norsk

Ørret måtte derfor handle om prestegårdens areal til lands og til vanns, og det er anlagt vei og brygge på prestegårdens eiendom.

Å drive kommersiell ørretproduksjon er noe relativt nytt, og Sirdals-anlegget er det første og eneste i Vest-Agder. Anlegget ble godkjent i august 2017, med konsesjonen, sertifiseringer og akvakulturtillatelse. Etter det kom settefisker på plass og fiskestammen kunne bygges opp.

Sirdalsvannet er godt egnet for fiskeproduksjon. Vannet er 26 kilometer langt, har en dybde på 90 meter og god gjennomstrømning. Denne store gjennomstrømningen av vann, som skyldes kraftanlegg høyere oppe i Sirdalsheiene, er veldig sentral for å kunne håndtere de utslippene som kommer fra produksjonsanlegget.

NYBROTTSARBEIDE

På sikt ønsker Norsk Ørret AS å utvide til produksjon av både ørret og røye. Anlegget har konsesjon på 650 tonn biomasse.

Siden fisken slaktes på ulike tidspunkt vil årsproduksjon bli større, og det vil skapes arbeidsplasser i flere ledd. 2017 har vært et prøveår, og tilbakemeldinger på kvaliteten er gode. Sirdalsørreten er testet av restauranter, og ble plukket ut til finalen i Norske Måltider.

FISK – I FREMTIDENS MATPRODUKSJON

– Fondet kan bli en viktig bidragsyter til å stimulere til lokal verdiskapning gjennom forvaltningen av fondets grunneierinteresser, sier Elisabeth Bjøre i Ovf. Hun har representert fondet i ørret-prosjektet i Sirdal. – På denne måten kan vi oppnå en vinn-vinn-situasjon med lokale aktører. Fisk i hav og vann er avgjørende for matvareproduksjonen fremover. Globalt ser vi at jorda overbelastes, og det blir utfordrende å få tilstrekkelige avlinger på land. Derfor gir det ekstra mening å tilrettelegge for denne næringsvirksomheten, som også er godkjent av miljøvernmyndighetene, avslutter Elisabeth Bjøre.

Fiskene svømmer og overvåkes i merder som er 15 meter dype. I et miljøperspektiv er den store gjennomstrømningen av vannmasser som kommer fra kraftstasjonene i Sirdalsheiene av uvurderlig betydning for å drive et forsvarlig oppdrettsanlegg.

Den 400 kvadratmeter store presteboligen i Kirkenær ble fredet i 1991 på grunn av sine arkitektoniske kvaliteter og sin historiske sammenheng.

Prestegårdshistorie med i salget

I 2017 ble Grue prestebolig solgt på det åpne markedet.

Presteboligen i Hedmark ble bygd i 1775 med en planløsning som senere ble typisk for de store presteboligene på de brede østlandsbygder. Den høyreiste bygningen har veranda og inngang på fasaden ned til hagen. Her er det store vinduer og mange værelser, et for presten og et for biskopen. Grue hadde

spiskammer og pikeværelser og en stor husholdning knyttet til alle som jobbet på gården.

Prestegården var det største forsamlingslokale i bygda ved siden av kirken, og prestegårdens størrelse ble viktig under den skjebnesvangre pinsegudstjensten i 1822. Da omkom 113 mennesker i Grue kirke på grunn av kirkedører som vendte innover. Prestegården

ble mer enn noensinne et samlingspunkt, og fram til ny kirke ble reist ble halve huset brukt som kirkelokale.

Med sin sentrale og gode beliggenhet knyttet til jordbruksarealer, til kirke og kirkegård har Grue og andre prestegårder en viktig posisjon som bærere av vår kulturarv.

Viktige sårkornmidler

Ovf-midlene har i flere år vært viktige sårkornmidler for Nidaros bispedømme, og mange gode idéer har blitt realisert gjennom tildelingene. I 2017 fordelte Nidaros bispedømmeråd 683 000 kroner på 22 ulike prosjekter i Trøndelag.

– For bispedømmerådet i Nidaros har det vært uttalt politikk å fordele Ovf-midlene på mange prosjekter. Mens andre velger å bruke Ovf-midlene på noen få store satsinger, ønsker Nidaros å «smøre tynt utover», forteller Magne Vik Bjørkøy, kultur- og kommunikasjonsrådgiver i Nidaros bispedømme. Det betyr at mange av søkerne i Trøndelag får tildeling, men ikke alle får et så høyt beløp som de hadde ønsket. Slik spres satsingene utover til flere grupper og menigheter, og flere prosjekter har en mulighet til å komme i gang, sier Vik Bjørkøy.

Det har også vært viktig med geografisk spredning av tildelingen, at menigheter som sjelden søker blir prioritert, og at de fire satsingsområdene (barn og unge, guds-tjenesteliv, diakoni og kirkemusikk og kultur) er representert i tildelingslisten. Likevel har ikke bispedømmerådet mulighet for å innfri

alle søknadene. Om lag 60 prosent (22 av 35) av søkerne fikk et positivt svar i 2017.

Samlet søknadssum for Ovf-midler i Nidaros i 2017 var på kr. 2 144 646,-. Den samlede tildelingen på kr. 683 000, var dermed om lag en tredjedel av det som det ble søkt om.

INTEGRERING OG UNGDOM I 2017

I tillegg til de generelle betingelsene hadde tildelingen av Ovf-midler for Nidaros i 2017 noen særskilte fokus:

Det har vært viktig for kirken i Nidaros å kunne bidra til flyktning- og integrerings-tiltak i lokalsamfunnene. Derfor ble slike prosjekter også prioritert under overskriften «diakoni», hvor fire av fem tildelinger gikk til integrerings- og flyktningprosjekter.

Ungdomsarbeid ble prioritert under «barn og unge». Her har det vært viktig å støtte prosjekter som går utenfor den ordinære tildeling til trosopplæring i menighetene. I 2017 handlet det i stor grad om ungdomsklubber, konfirmanttiltak og ledertrening.

TAR RISIKO

Svært mange av Ovf-prosjektene i Nidaros kan vise til realisering og gjennomføring ifølge planene som var formulert i søknaden. Konfirmantmusikalen «360» i Byåsen menighet, nærmiljøsentralen på Byneset og Leinstrand og julekrybben i Vår Frue kirke er gode eksempler fra 2017.

Det er viktig at Ovf-midlene skal ha en sårkornfunksjon, være prosjektbasert og være en tildeling til noe som ennå ikke er satt i gang eller i drift. Det betyr at det eksisterer en risiko, og beskjeden til menighetene som søker, er at det er en ærlig sak å mislykkes. Magne Vik Bjørkøy forteller at Nidaros bispedømme har modig som en av sine strategiverdier, og Ovf-midlene har blitt et klassisk eksempel på viljen til å våge noe nytt.

Det er alltid en usikkerhet knyttet til hvordan prosjektene treffer og når det spirer.

– Akkurat som i bibelens fortelling om sårkornet, der noe falt på steingrunn, men noe også falt i god jord. Ovf-midlene som sårkorn oppleves som verdifullt for kirkens arbeid, og vissheten om at mye faller i god jord gir grunn til å understreke betydningen, avslutter Vik Bjørkøy.

I 2017 lagde konfirmantene i Byåsen kirke sin egen musikal som de kalte 360.

Virksomheten

- 32 KAPITALFORVALTNING
- 34 KLIMAANSVARLIG KAPITALFORVALTNING
- 36 KLIMAREGNSKAP
- 38 EIENDOMSFORVALTNING

– Mange av prestegårdene er gamle og fredede, noe som gjør det krevende å møte dagens krav til energieffektivitet. Utfasing av gamle oljefyringsanlegg og overgang til varmepumper, bergvarme og moderne vedovner vil gi både miljøgevinst og en bedre hverdag for brukerne.

Markus Krøger, presegårdsinspektør Nord-Hålogaland

KAPITALFORVALTNING – GOD AVKASTNING I 2017

Opplysningsvesenets fond hadde ved utgangen av 2017 en finansportefølje med en samlet verdi på 2 551 millioner kroner. Det alt vesentlige av porteføljen er plassert i aksjer, obligasjoner, pengemarked og alternative aktivaklasser.

Ovf har en kjerneportefølje med langsiktige fondsplasseringer innenfor aksjer, renter, eiendom og infrastruktur. Den øvrige porteføljen omfatter investeringer med formål utover finansiell avkastning, mindre poster for salg og utlån til kirkelige formål.

Fondets kjerneportefølje hadde en samlet verdi på 2 403 millioner kroner ved årsskiftet. Obligasjoner utgjorde rundt 51 prosent av porteføljen, aksjer 37 prosent, og 7 prosent var alternative investeringer i eiendoms- og infrastrukturfond. De øvrige investeringene i kjerneporteføljen omfattet likvider i form av pengemarkedsfond og bankinnskudd. Plasseringene gjøres utelukkende gjennom investeringer i fond. Investeringer i fond med eksponering mot utenlandsk valuta sikres delvis mot valutasvingninger.

Den øvrige porteføljen utgjorde 148 millioner kroner og omfattet formålsmotiverte investeringer, utlån til kirkelige formål og gjenværende del av investeringer under avvikling.

GODE RESULTATER

Kjerneporteføljen ga i 2017 en avkastning på 8,83 prosent. Dette er 1,03 prosent bedre enn referanseindeks. Aksjeplasseringene oppnådde en avkastning på 19,17 prosent sammenlignet

med referanseindeks på 18,74 prosent. I forhold til referanseindeks var meravkastningen for norske aksjer på 4 prosent. Globale aksjer hadde en avkastning nært opptil referanseindeks.

Meravkastningen på norske aksjer skyldes i stor grad at ett av de to fondene Ovf har i porteføljen hadde overvekt mot selskaper med kursstigning langt utover indeksavkastningen. Dette løftet avkastningen betydelig.

TRYGGE OBLIGASJONER

Obligasjonsporteføljen ga i 2017 en avkastning på 2,60 prosent mot indeks på 1,49 prosent. Meravkastningen kan i det alt vesentlige knyttes til eksponering mot kreditt sammenlignet med referanseindeksens høye andel av statspapirer. Dette gjaldt både for norske og for globale obligasjoner. Samlet sett fikk den globale porteføljen mindre avkastning knyttet til kortere durasjon enn referanseindeks. Denne effekten ble altså motvirket av høyere kreditteksponering.

Alternative investeringer i eiendoms- og infrastrukturfond oppnådde i 2017 en avkastning på drøye 16 prosent. Dette skyldes først og fremst svekkelse av norske kroner mot andre valutaer, og effekten av dette på fondsplasseringer utenfor Norge.

Avviklingsporteføljen ble i 2017 halvert sammenlignet med størrelsen ved slutten av 2016. Etter flere år med stor salgsinnsats utgjorde gjenværende poster drøye 18 millioner kroner ved årsskiftet.

UENDRET STRATEGI

Strategien har i 2017 vært uendret sammenlignet med foregående år. Sent i 2016 ble det gitt anledning til å plassere inntil 20 prosent av kjerneporteføljen i såkalte alternative aktivaklasser. Ved utløpet av 2017 er det besluttet investeringer i til sammen fem eiendomsfond og ett infrastrukturfond. Av samlet kommittert kapital i disse fondene er drøyt halvparten innkalt ved årsskiftet.

Videre gjennomføring av strategien avhenger også i fortsettelsen av at Ovf finner produkter som oppfyller de krav fondet har stilt, både finansielt og til samfunnsansvarlige investeringer. Videre økning av allokeringen til alternative aktivaklasser vil finne sted ved at obligasjonsbeholdningen reduseres tilsvarende. For plasseringer i aksjer og pengemarked/bank var allokeringen ved utløpet av 2017

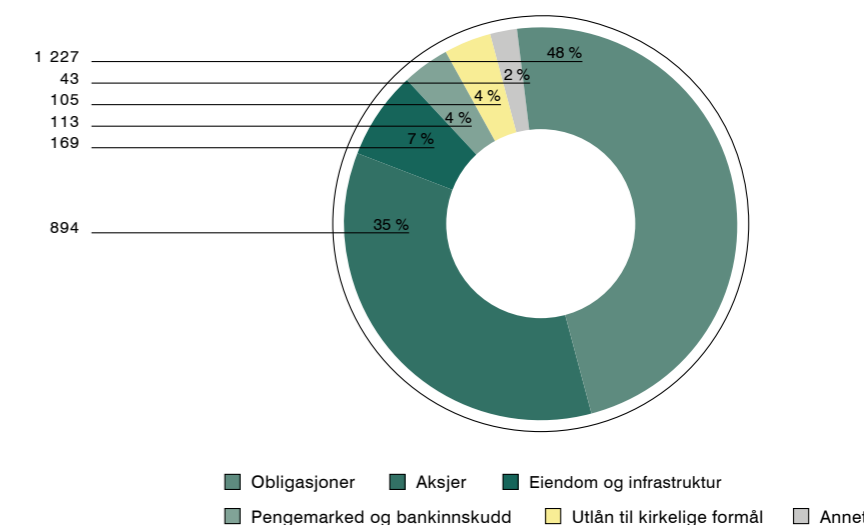
i samsvar med vedtatte strategivekter. Fondet var overvektet i obligasjoner og undervektet i alternative klasser. Dette avviket mot strategivekt vil vedvare inntil midler plassert i eiendom og infrastruktur er i samsvar med vedtatt strategivekt på 15 prosent. Det forventes at det vil kunne ta flere år før strategivekt er oppnådd.

ANSVARLIG FORVALTNING

Ovf har i 2017 arbeidet videre med å skape en finansportefølje som i størst mulig grad tilfredsstillende fondets etiske rammeverk. Som i foregående år har Ovf også i 2017 gjennomført to screenings av kjerneporteføljen med sikte på å avdekke om porteføljen inneholder selskaper innenfor bransjer som er i konflikt med regelverket. Heller ikke i 2017 var det noen av fondene som var i åpenbare brudd med rammeverket. Ovf har likevel funnet det nødvendig å gjennomføre dialog med flere forvaltere, både for å drøfte enkelte funn, men også for å forbedre forvalternes prosesser og tilbud av fond som tilfredsstillende Ovf og andre investorers krav.

*) ESG-faktorer er «Environmental, Social and Governance» - miljø, sosial og styring – kriterier for å bedømme et selskap/virksomhet på andre måter enn kun finansielle resultater.

Fordeling av finansportefølje. Tall i millioner kroner.

KLIMAANSVARLIG KAPITALFORVALTNING

Ovf skal være en ansvarlig investor med en finansportefølje som er i tråd med den norske kirkens etiske grunnholdninger. Ovf søker bærekraftige investeringer som tar hensyn til både klima, miljø, lokalsamfunn og ansattes rettigheter.

Som kapitaleier har Ovf påvirkningskraft, som fondet bruker til å påvirke selskaper, forvaltere og andre markedsaktører. Dessuten velger fondet forvaltere som har kompetanse innenfor ansvarlige investeringer. Ovf bruker tre hovedkriterier for å velge hvilke fond som kan inngå i fondets forvaltning:

- 1 Fondet er klassifisert innen ESG i Morningstar. Dette skiller ut 7 500 av 8 000 fond, slik at Ovf har et fondsunivers på 500 fond å velge mellom.
- 2 Avkastningsprofilen på fondet må være i tråd med Ovfs forventninger, og fondet må ha en forvaltningsstil som passer inn i den totale porteføljen.
- 3 Ovf gjør en grundigere vurdering av hvor godt ESG-hensyn er integrert hos forvalter.

Å unngå global oppvarming er et av de viktigste målene for bærekraftig utvikling. Derfor er hensynet til klima viktig i Ovfs

finansielle forvaltning. Fondets erfaring fra 2017 er at god kapitalforvaltning er fullt forenelig med et større klimaansvar.

Ovf bruker to kriterier for å vurdere et fonds klimaprofil, og for å holde oversikt over Ovfs totale klimaprofil:

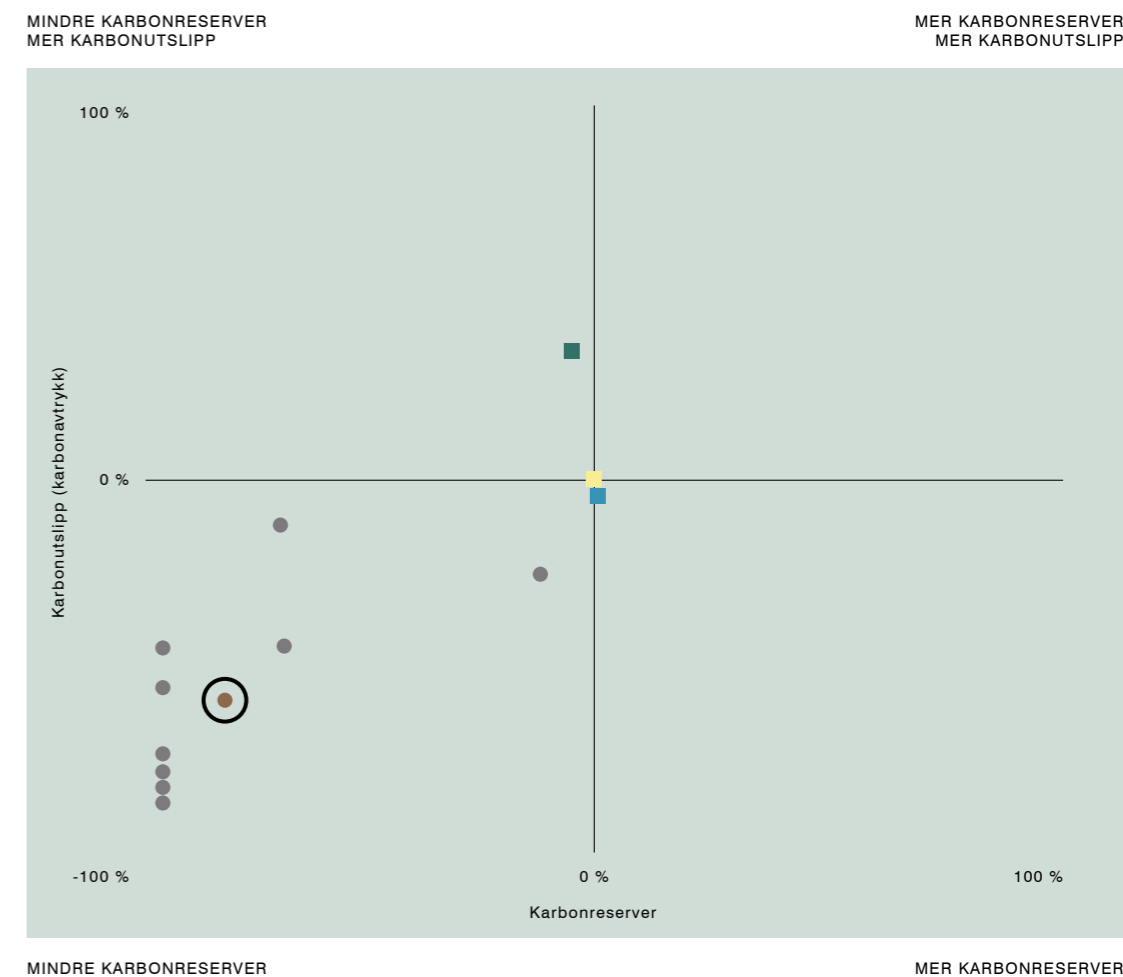
- > **Selskapers eide karbonreserver**, dvs. at fondene Ovf er investert i har oversikt over alle kjente reserver av olje, gass og kull som et selskap eier. Totale karbonreserver eid av et selskap deles på selskapets markedsverdi for å gi et relativt eksponeringsstall for karbonreserve. Beregningene er basert på MSCI ESG data.
- > **Selskapers karbonavtrykk**, det vil si at fondene Ovf er investert i har oversikt over de totale direkte CO₂ utslippene og indirekte utslipp fra strømforbruk for selskapene som inngår i fondet. Totale CO₂ utslipp for et selskap deles på selskapets markedsverdi eller omsetning for å uttrykke karbonavtrykket til selskapet.

Disse to kriteriene måles mot indeks, det vil si at Ovf har anledning til å forstå om fondene har en bedre eller dårligere klimaprofil i aksjeinvesteringene sammenlignet mot det generelle markedet. En illustrasjon av dette er vist i figuren på neste side. Ovfs aksjeportefølje hadde følgende klimaprofil:

- > Fondets aksjeeksponering mot karbonreserver (reserver/markedsverdi) er 83 prosent mindre enn markedet.
- > Fondets aksjeeksponering mot karbonavtrykk (CO₂ utslipp/omsetning) er 57 prosent lavere enn markedet.

Ovf er tilfreds med å ha oppnådd gode finansielle resultater i 2017 samtidig som fondets aksjeinvesteringer har blitt mer klimavennlige enn tidligere. Arbeidet med å sikre en bærekraftig portefølje med god finansiell avkastning til akseptabel finansiell risiko, fortsetter.

Ovfs karbonavtrykk i aksjeporteføljen sett i forhold til aksjemarkedet

FIGUR Den totale karboneksponeringen i Ovfs aksjeportefølje vises i den brune prikken med sort sirkel. De øvrige prikkene er de ulike aksjefondene Ovf har investert i. Gul firkant er Ovfs indeks for den totale aksjeporteføljen. Blå firkant er ACWI (All Country World Index). Grønn firkant er OSEFX (Oslo Børs Mutual Fund Index).

Bare tilveksten i Ovfs skoger i 2017 binder 100 000 tonn CO₂.

VÅRT EGET KLIMAREGNSKAP

Klimaregnskapet gir et bilde av virksomhetens påvirkning på global oppvarming. I klimaregnskapet beregnes Ovfs totale CO₂ ekvivalente utslipp, karbonbinding som følge av tilvekst av skog eid av fondet, samt fornybar energiproduksjon fra Ovfs egne vannkraftverk.

2017 er det andre året da Ovf har beregnet klimaregnskapet for virksomheten. Klimaregnskapet er satt opp for alle forretningsområder og datterselskaper. Arbeidet er gjort i samarbeid med Det norske Veritas som har etablert praksis for hvordan slike regnskap skal settes opp. Fondet følger prinsippene som er nedfelt i ISO 14064-1 og «The Greenhouse Gas Protocol».

KARBONREGNSKAP

Karbonregnskapet handler om beregningen av CO₂ ekvivalente (CO₂-ekv.) utslipp fra Ovfs egen virksomhet. Disse utslippene klassifiseres som:

- > direkte utslipp (kalt scope 1 utslipp)
- > utslipp som følge av strømforbruk (kalt scope 2 utslipp)
- > utslipp knyttet til aktiviteter i Ovf, men hvor utslippene gjøres av andre (kalt scope 3 utslipp). Et eksempel på scope 3 er tjenestereiser gjort av Ovfs ansatte, men hvor utslippene gjøres av et flyselskap som ikke er eid av Ovf.

I forhold til internasjonale standarder for klimaregnskap er det kun obligatorisk for virksomheter å rapportere på egne scope 1 og scope 2 utslipp. Ovf velger å gå utover disse minimumskravene og rapporterer også på scope 3 utslipp i 2017.

For 2017 er det beregnet at totale utslipp for scope 1, 2 og 3 var på 1651 tonn CO₂-ekv. Av disse utgjorde scope 3 utslipp 1616 tonn CO₂-ekv., eller 98 prosent av de totale utslippene. Ovf har ingen scope 1 utslipp.

Figur 1 gir en oversikt over fordelingen av lokalbaserte utslipp mellom de ulike forretningsområdene. Den største utslippkilden er å finne i eiendomsforvaltningen som har utslipp fra dyrehold. Utslipp fra dyrehold utgjør 76 prosent av Ovfs CO₂-ekvivalente utslipp. Mesteparten av dette kommer fra melke- og ammekyr.

Figur 2 gir en oversikt over utslipp basert på kilder for alle forretningsområdene samlet sett. I tillegg til utslipp fra dyrehold utgjør flyreiser den største utslippsposten. Dette er reisevirksomhet forbundet med kraft- og eiendomsforvaltning.

FORNYBAR ENERGIPRODUKSJON

I 2017 produserte Clemens Kraft 178 GWh fra 17 vannkraftverk, noe som er en 59 prosent økning i kraftproduksjonen sammenlignet med 2016. Økningen skyldes flere ferdigstilte kraftverk. Det er ikke hensiktsmessig å beregne unngåtte utslipp fra vannkraft i Norge, fordi vannkraft er normen for strømproduksjon her til lands. Men i takt med elektrifisering av blant annet bilparken i Norge, er det et viktig klimaanliggende at Norge fortsetter med fornybar kraftproduksjon. Norsk vannkraft som blir eksportert bidrar dessuten til å redusere utslipp i Europa, men Ovf forsøker ikke å beregne denne effekten.

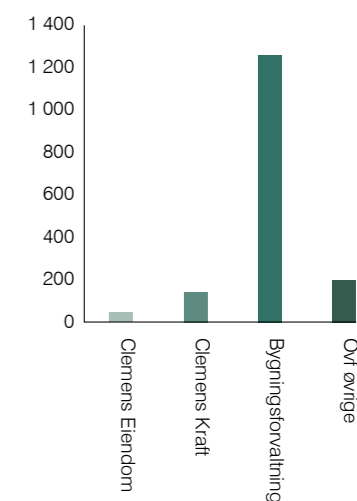
TILVEKST PÅ SKOGEN

Ovf er den åttende største skogeieren i Norge og har eiendommer i alle fylker. Litt over halvparten av skogen fondet eier er produktiv skog. Det er kun den produktive skogen som driftes, resten av arealet benyttes ikke til skogproduksjon. Totalt sett eier Ovf ca. 900 000 dekar skog, noe som gjør fondet til en viktig forvalter av naturlig karbonlagring gjennom skogforvaltningen.

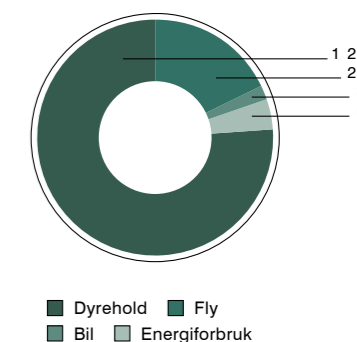
Det ble hogd 74 000 kubikkmeter tømmer i 2017. Tilveksten utgjorde 134 000 kubikkmeter. Tilveksten alene er estimert til å binde 100 000 tonn CO₂ i 2017.

Når potensielle utslipp som følge av hogst og Ovfs CO₂-ekv. utslipp, blir fondets totale karbonavtrykk (ikke medregnet investeringer) negativt, dvs. at Ovf bidrar til at det bindes mer CO₂ enn hva virksomheten medvirker til å slippe ut fra egen drift.

FIGUR 1 Tonn CO₂

FIGUR 2 Tonn CO₂

100 800

Positivt fotavtrykk

Tilveksten i fondets skoger bidro med binding av 100 800 tonn CO₂ i 2017. Virksomhetens totale utslipp var ca. 1,6 prosent av dette.

EIENDOMS- FORVALTNING

Eiendomsforvaltningen i Ovf omfatter hele fondets eiendomsmasse som ikke er solgt til datterselskapene innenfor kraft og eiendomsutvikling. Denne eiendomsporteføljen består av prestegårder fra Lista i sør til Lebesby prestebolig i nord. I tillegg til selve bygningene består prestegårdene av jordbruksarealer, skogteiger, heier og fjellområder, vann og utmark.

I 2017 utgjorde de samlede inntektene fra eiendomsforvaltningen 232 millioner kroner. Av dette var inntektene fra tomtefeste 129 millioner kroner. De største kostnadene går til bygningsforvaltningen. I 2017 brukte fondet snaut 85 millioner kroner til vedlikehold og rehabilitering av presteboliger og øvrige bygninger.

ROLLE OG SAMFUNNSOPPDRAG

Fondets eiendomsportefølge har sitt utspring i prestegårdshistorien, og skal forvaltes og utvikles for å gi best mulig avkastning i henhold til fondets rammebetingelser. Fondet har også ansvar for å formidle prestegårdshistorien og forvalte prestegårdene som kulturminner. Ulike interessenter har mange og ofte motstridende interesser og forventninger knyttet til fondets eiendommer. Fondet er opptatt av å ivareta de lovpålagte oppgavene, og samtidig opptre som en ansvarlig samfunnsaktør som bidrar til lokal utvikling. Det kan av og til være vanskelig å få forståelse for at fondet er pålagt å kreve markedsmessige betingelser, og at samfunnsoppdraget er knyttet til eiendom-

mene. Det er mange som ønsker å få rimelig tilgang til eiendommene, og mange ønsker at fondet skal bidra økonomisk til aktiviteter omkring i landet. En prioritert oppgave er derfor å synliggjøre hva som er fondets rammebetingelser, gjennom god informasjon og dialog med ulike kunder og interessenter.

Fondet har en viktig rolle som bidragsyter og stedsutvikler over hele landet. Samhandling med lokale interessenter, bispedømmer, kommuner, friluftsansjasjoner, lokale håndverkere og utbyggere er viktig, og danner et fundament for gode løsninger.

Dialog og samhandling med kommuner bidrar blant annet til utvikling av nye boligfelt. Dialog med friluftsansjasjoner og Miljødirektoratet styrker mulighetene for etablering av grønne oaser og urbant friluftsliv i kombinasjon med bolig- og næringsutvikling. Et eksempel er avtalen med Tromsø kommune om Folkeparken i 2017.

AREALFORVALTNING

Fondet forvalter en stor tomtebank på snaut en million dekar. Arealforvaltningen bidrar med avklaringer om utnyttelse av arealer og

bygninger til ulike formål, enten det dreier seg om å etablere stier og skiløyper, arkeologiske utgravninger, utvikling av boligfelt, uttak av grus og mineraler, eller innløsning, fornyelse eller overdragelse av festekontrakter. Fondet har mer enn 6 000 festekontrakter som danner et viktig grunnlag for fondets langsiktige inntekter. Disse inntektene kommer blant annet fra drift, vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen til gode.

VERDIFULLE KULTURMINNER

Etter at boplikt for prester opphørte i 2015, er Ovfs boligtilbud for prestene ivaretatt i en gammel og en ny boligordning. Den gamle boligordningen innebærer at prester som var ansatt før boplikten opphørte fortsatt har subsidiert husleie, mens den nye boligordningen tilbyr bolig til markedsleie. Dette gjelder i all hovedsak for mindre steder der det av hensyn til rekruttering er viktig å tilby bolig.

Fondet eier et stort antall presteboliger med betydelig kulturhistorisk verdi. En drøy tredjedel av fondets bisp- og presteboliger er fredet. Kulturminneforvaltningen knyttet til denne porteføljen av boliger er en hovedopp-

På Meldal prestegård i Trøndelag ble det i 2017 investert i melkeproduksjonen og det ble reist ny fjøsbygning.

gave for fondet. Ettersom færre prester ønsker å bo i de tradisjonelle presteboligene, blir oppgaven med å finne frem til alternativ bruk av disse bygningene viktigere. Noen boliger selges til nye eiere som tar vare på dem på en god måte. Likevel skal fondet fortsatt eie et representativt utvalg av kulturhistorisk viktige presteboliger. Arbeidet med kulturminneforvaltningen gjennom utvelgelse, strategi og aktiviteter, har pågått gjennom hele 2017. Dette er et viktig arbeid for fondet også fremover.

SALG OG UMLEIE

Etter hvert som flere prester flytter ut av presteboligene legges presteboligene ut for salg der det ligger til rette for avhending. I 2017 har mer enn 50 boliger vært eller fortsatt er til salgsvurdering. I løpet av året er 26 boliger solgt. Som regel vil boliger som er eller har vært en del av et gårdsbruk, ta lengre tid å selge. Årsaken er som regel påheftede avtaler eller andre kompliserende faktorer.

Prester som leier bolig i henhold til gammel boligordning, kan ha forkjøpsrett til den aktuelle presteboligen til markedspris. I 2017 har seks prester benyttet retten til å

kjøpe prestebolig. Fremtiden for en rekke av fondets presteboliger er uavklart, og derfor ble rundt 80 utleid i 2017. Flere av disse kan etter hvert bli solgt.

FORTSATT JORDBRUK

Prestegården som gårdsbruk er et symbol på en lang og viktig historie. Mange gårdsbruk er solgt, men fortsatt er det gårdsdrift på rundt 160 prestegårder. Av disse er 25 forpaktingsbruk der lokale bønder driver gården etter avtale med fondet. Resten av gårdsbrukene leies ut som tilleggsjord. Snaut 20 000 dekar er produktiv jord. Gårdsbrukene bidrar med inntekter til fondet, samtidig som kulturlandskapene ivaretas. At matjorda brukes gir også miljøgevinst.

På Solum og i Eidanger drives økologisk produksjon. Investering i 12 måneders gjødsellagerkapasitet på flere gårdsbruk sikrer bedre utnyttelse av næringsstoffene og reduserer forurensning.

Etablering av nye varmekilder og utfasing av oljefyring i bolighusene har vært viktige miljøtiltak de senere årene. I tillegg bidrar etter hvert flere gårdsbruk til

fellesbruk og lokal aktivitet og kulturliv. Det kommer stadig nye aktiviteter i prestegårdene, for eksempel husflid, andelsgård, forsamlingslokale for menigheten og museumsvirksomhet.

Strukturendringene i jordbruket fortsetter, noe som krever en bevissthet om hvilke investeringer som er forsvarlige for å gi god nok avkastning og sikre arealene for framtidig bruk. Ovf arbeider aktivt med utviklingen av gårdsbrukene i tråd med utviklingen av moderne jordbruk.

Gjennom året er vedlikeholds- og investeringsmidler kanalisert inn mot de prestegårder og – boliger som inngår i den fremtidige porteføljen. Andre er fradelt og solgt eller overdratt til datterselskapet Clemens Eiendom for eiendomsutvikling. Noen prestegårder er leid ut i påvente av nye muligheter. Forpakterbruket på Sør-Fron er for eksempel avhendt til fjerde generasjon forpakter, mens andre har fått investeringsmidler for å bringe historiske eiendommer inn i fremtidens landbruk. På Meldal prestegård i Trøndelag satser forpakterne aktivt på melkeproduksjon. I 2017 og 2018 investeres det drøyt 7 millioner kroner i et nytt ungdyrffjøs.

Datterselskaper

42	CLEMENS KRAFT
46	CLEMENS EIENDOM
50	CLEMENS SKOG
52	KIRKEPARTNER IKT

– Ovf ønsker å bidra til et grønnere og mer bærekraftig samfunn både lokalt og globalt. I den sammenheng er FNs bærekraftsmål en kilde til inspirasjon og motivasjon for alle deler av fondets virksomhet.

*Judy Velle Hafredal, avdelingsdirektør
HR og kommunikasjon*

FORNYBAR ENERGI SIKRER LANGSIKTIG VERDISKAPNING

Clemens Kraft skal skape langsiktige verdier for eiere og fallrettseiere gjennom utbygging av ren og fornybar energi i Distrikts-Norge. En sveitsisk pensjonskasse som medeier har gitt selskapet større muskler til å satse videre.

BØRGE EDVARDESEN
KLINGAN
Administrerende direktør
i Clemens Kraft AS

*Coanda-inntaket
i Vossedalselvi
i Hordaland glir fint
inn i terrenget på
500 meters høyde.
Anlegget har gitt flott
adgang til turterrenget
oppe på fjellet.*

Clemens Kraft hadde ved utgangen av 2017 følgende kraftverk

Kraftverk	Selskap	Fylke	Middelproduksjon
Nørståe	Nørståe Kraft AS	Buskerud	6,0 GWh
Sleveåne	Sleveåni Kraft AS	Hordaland	17 GWh
Vangjolo	Vangjolo Kraft AS	Hordaland	26,7 GWh
Vossdalselvi	Vossdalselvi Kraft AS	Hordaland	20,5 GWh
Bele	Bele Kraft AS	Møre og Romsdal	8,5 GWh
Engeset	Engeseth Kraft AS	Møre og Romsdal	16,3 GWh
Gyl	Gyl Kraft AS	Møre og Romsdal	5,3 GWh
Heina	Heina Kraft AS	Møre og Romsdal	8,3 GWh
Nordvik	Nordvik Kraft AS	Møre og Romsdal	15,0 GWh
Rodal	Rodal Kraft AS	Møre og Romsdal	6,0 GWh
Grytneselva	Langfjordkraft AS	Møre og Romsdal	14,1 GWh
Ringdal	Ringdal Kraft AS	Møre og Romsdal	17,8 GWh
Nedre neset	Neset Kraft AS	Rogaland	7,8 GWh
Vestre neset	Neset Kraft AS	Rogaland	4,6 GWh
Østre neset	Neset Kraft AS	Rogaland	5,2 GWh
Tverråni	Ullestad Kraft AS	Rogaland	10 GWh
Ullestad	Ullestad Kraft AS	Rogaland	21 GWh
Brekkefossen	Brekkefossen Kraft AS	Sogn og Fjordane	9,6 GWh
Midtun	Midtunkraft AS	Sogn og Fjordane	2,0 GWh
Halvdagsåa	Halvdagsåa Kraft AS	Sør-Trøndelag	2,4 GWh
Hynna	Hynna Kraft AS	Sør-Trøndelag	14,6 GWh
Litj-hena	Litj-Hena Kraft AS	Sør-Trøndelag	11,9 GWh
Væla	Væla Kraft AS	Sør-Trøndelag	3,2 GWh
Nordbøåna	Nordbøåna Kraft AS	Telemark	3,9 GWh
Kylland	Kylland Kraft AS	Vest-Agder	3,9 GWh

Det var i februar 2017 sveitsiske Coops pensjonskasse CVP/CAP ble medeier i Clemens Kraft. CVP/CAP eier etter dette 49,9 prosent av aksjene i selskapet mens Ovf eier de resterende 50,1 prosent. Salget av aksjer til CVP/CAP var en viktig strategisk beslutning som vil gi Clemens kraft større økonomisk handlingsrom og sikre en bedre avkastning på lang sikt.

NYE KRAFTVERK

I løpet av 2017 ble tre nye kraftverk satt i produksjon. Det er Brekkefossen i Sogn og Fjordane, og Sleveåne og Vossedalselvi i Hordaland. I tillegg ble Vangjolo i Hordaland klargjort for produksjon. Clemens Kraft har i løpet av året kjøpt kraftverkene Ringdal i Møre

og Romsdal og Midtun i Hordaland. I tillegg har selskapet kjøpt aksjeposter av lokale eiere i kraftverk for å øke selskapets eierandel.

Ved utgangen av 2017 eide Clemens Kraft 25 kraftverk, mot 19 ved utgangen av 2016. Den samlede årsproduksjonen er økt med 53 prosent til 258 (brutto) GWh i løpet av 2017. Målsettingen er å ha en årsproduksjon av ren og fornybar energi på 600 GWh innen utgangen av 2021. Dette tilsvarer strømforsyningen til ca. 30 000 norske normalhusstander.

Selskapet har en god portefølje av egneide kraftverkskonsesjoner som er byggeklaare, og kjøper i tillegg ferdige kraftverk. I 2018 forventer Clemens Kraft å øke produksjonen med ca. 100 GWh, i tillegg til byggestart på rundt ti nye kraftverk.

Clemens Kraft leverer ren energi ut på strømmettet tilsvarende 13 000 husstander.

BIDRAG TIL UTSLIPPSKUTT

Det grønne skiftet er en global drivkraft som påvirker de fleste næringer. EU har som mål 40 prosent utslippsreduksjon av CO₂ innen 2030, og at fornybar energi skal dekke 27 prosent av energiforbruket. Målene er avledet av FNs bærekraftsmål, som forplikter verdenssamfunnet til å begrense den globale temperaturøkningen til to grader. Utbygging av fornybar energi gir positive bidrag i denne sammenhengen, og utbygging av vannkraft gir også fordeler sammenlignet med andre fornybare energikilder.

Økte priser på utslippstillatelser for CO₂ har vært med på å bidra til en økning i strømprisen fra 19 øre per kWh i 2015 til 27 øre per kWh i 2017. Planer om nye overføringskabler til kontinentet og Storbritannia kan gi ytterligere økning av strømprisen. Den positive utviklingen i strømpriser reduserer også avhengigheten av el-sertifikater som har svekket seg i pris gjennom 2017.

Clemens Kraft har de siste årene bygget en rekke småkraftverk, og selskapet har opparbeidet seg erfaring som bidrar til å redusere utbyggingskostnadene. Valg av riktige tekniske løsninger, og godt samarbeid med leverandører, bidrar til vesentlige besparelser.

LOKAL VERDISKAPNING

Alle selskapets småkraftverk er lokalisert i Distrikts-Norge. De lokale fallrettseierne er de viktigste lokale samarbeidspartnere for Clemens Kraft. Fallrettighetene, som er leid ut på langvarige kontrakter med hjemfallsrett, sikrer grunneierne en årlig leie som normalt er fastsatt ut fra kraftverkets omsetning. Som regel er også grunneiere engasjert med tilsynsoppgaver. Utover dette kjøpes en stor andel av produkter og tjenester i utbyggingsfasen fra lokale leverandører, og eiendomsskatt tilfaller kommunen i driftsfasen.

Clemens Kraft har de siste årene bygget en rekke småkraftverk, og selskapet har opparbeidet seg erfaring som bidrar til å redusere utbyggingskostnadene.

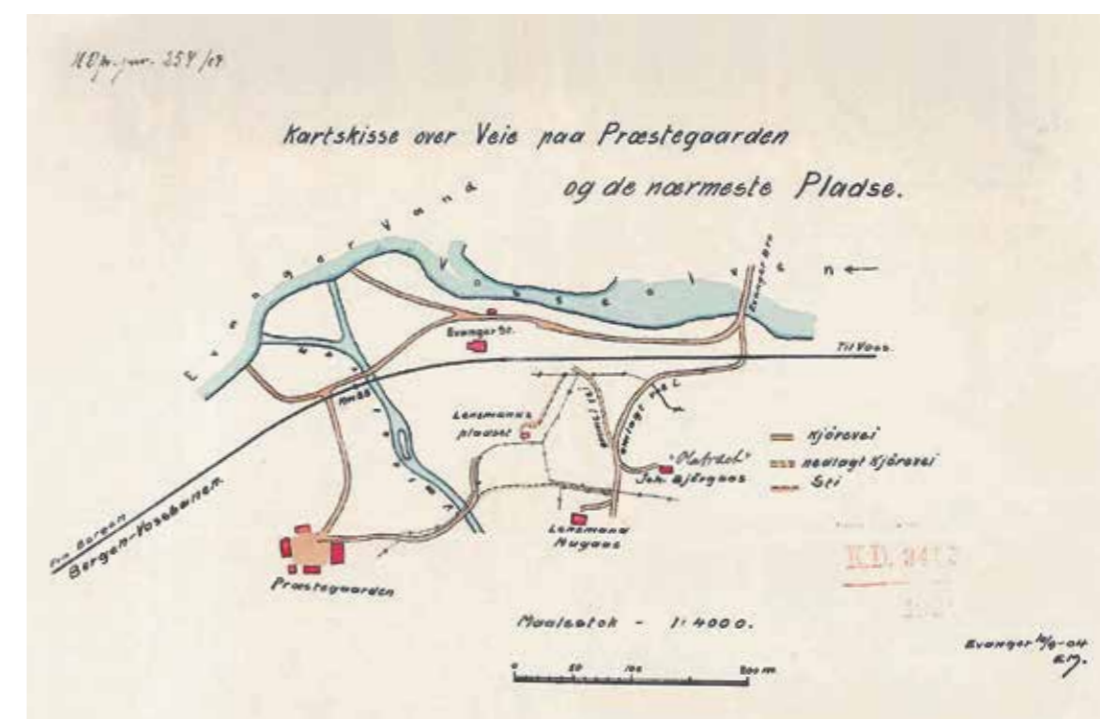
Kraftverk på gammel prestegårdsgrunn

Ikke alle Clemens Krafts prosjekter har like tette historiske bånd til Opplysningsvesenets fond som Vossedalselvi Kraftverk. Kraftverket ble satt i produksjon i 2017, men fallretten har tilhørt Evanger prestegård i lang tid.

Vannet i elva strømmer ned fra en høyde på over 500 meter over havet. Vannkraften ble opprinnelig utnyttet til å drive sager og kverner som lå til gårdene. Festerne til prestegården måtte imidlertid være oppmerksom på prestegårdens rett til å lede vann i vassdrag over eller forbi parseller «for vannkraftens rasjonelle utnyttelse», som det heter i et brev fra i 1925. Prestegården ble solgt på 1960-tallet, men Ovf beholdt fallrettigheten.

Ved opprettelsen av Clemens Kraft i 2006 startet en systematisk kartlegging av vannkraftpotensialet på fondets eiendommer. I Vestlandsfylkene var det flere prestegårder med store fallhøyder og rikelige nedbørsmengder. Evanger prestegård var en av dem. Ovf eier 50 prosent av fallrettighetene i Vossedalselvi. I september 2017 åpnet småkraftverket ved Evangervannet med kapasitet til å produsere 20,5 GWh. Det er strøm nok til om lag 1000 husstander.

Ovfs arkiv inneholder dokumenter, kart og tegninger. I 1904 ble det tegnet et kart med veiene tilknyttet Evanger, også kalt Væle prestegård som lå i nedslagsfeltet til kraftverket.

SKAPER VERDIER AV LOKALE DRØMMER

Clemens Eiendom skal skape unike verdier gjennom å innfri lokale drømmer. Gevinsten fra utviklingsprosjektene skal kanaliseres inn i sentralt beliggende næringsseiendom.

BERNT NORDBY
SKØIEN
Leder i Clemens
Eiendom AS

Prestegårdshagen boligprosjekt i Hof i Vestfold har byggestart høsten 2018.

Clemens Eiendom er Ovfs heleide datterselskap innenfor eiendomsutvikling og næringsseiendom. Gjennom samfunnsansvarlig kommersiell eiendomsutvikling, god forvaltning og utleie av næringsseiendom, skal selskapet bidra til økning og realisering av Ovfs verdier.

STRATEGI FOR EIENDOM

Clemens Eiendom skal utvikle og realisere bolig-, fritidsbolig- og næringsprosjekter. I tråd med strategien om å utvikle prosjekter sammen med lokale aktører har Clemens Eiendom i 2017 inngått samarbeidsavtaler på utviklingstomter i blant annet Porsgrunn, Bodø, Harstad og Alta. Clemens Eiendom skal ha en aktiv rolle i prosjektene og skal ha kompetanse i hele verdikjeden. Med eiendommer og prosjekter over hele Norge skal Clemens Eiendom bidra til stedsutvikling og verdiskapning i distriktene.

NÆRINGSEIENDOM

Clemens Eiendom har ca. 26 000 kvadratmeter under forvaltning og drift. Selskapet

45

Millioner kroner i leieinntekter

Clemens eiendom har rundt 30 000 kvadratmeter næringsseiendom til kirkelige og kommersielle formål. Leieinntektene kommer fra 10 ulike næringsbygg i landet.

eier bispekontorene i Fredrikstad, Hamar og Tromsø i tillegg til to næringsbygg i Oslo. Clemens Eiendom eier Nordens nordligste bispebolig i Tromsø og hotellet Granavolden Gjestgiveri på Gran på Hadeland. Clemens Eiendom eier også besøkssenteret ved Nidarosdomen og verkstedene for Nidarosdomens restaureringsarbeider.

GRANAVOLDEN

I 2017 har det vært godt belegg og generelt svært gode tilbakemeldinger fra kundene på Granavolden Gjestgiveri. Gjestgiveriet får skryt for lokalene, møterommene, god mat, og unik atmosfære i de historiske omgivelser like ved Søsterkirkene på Gran på Hadeland.

NYE KIRKENS HUS

På vegne av de kirkelige leietakerne i Rådhusgaten 1-3 (Kirkens hus) har Clemens Eiendom siden sommeren 2017 arbeidet med prosjektet Nye Kirkens hus. Målsettingen er å skape et synlig, åpent, aktivt, varmt og slagkraftig samlingspunkt for kristne virksomheter sentralt i Oslo.

UTVIKLINGSPROSJEKTER

Gjennom 2017 har Clemens Eiendom arbeidet aktivt for å etablere flere kommersielle prosjekter. Det har vært høy aktivitet, og det er etablert samarbeidsavtaler både for by- og boligutviklingsprosjekter og boligutviklingsprosjekter.

BYUTVIKLINGSPROSJEKTER**Bodø**

Clemens Eiendom har i 2017 etablert utviklingsselskapet Breivika Utvikling Bodø AS sammen med Hundholmen Utvikling AS og Løvold Solution AS. Partene skal i felleskap utvikle en ca. 40 mål stor tomt i Bodø sentrum. Planlegging og reguleringsprosess vil starte i 2018.

Harstad

Clemens Eiendom og Harstad Skipsindustrier har inngått en avtale om sentrumsutvikling av en større tomt i Harstad sentrum gjennom selskapet Kaarbø Utvikling AS. Planlegging og reguleringsprosess vil starte i 2018.

Alta

I 2017 kjøpte Clemens Eiendom seg opp i Alta Sentrumsutvikling AS gjennom å innlemme Prestegårdsbakken boligfelt som skal realiseres på en av Altas mest attraktive tomter. Utviklingsstrategi for området har startet. Alta Sentrumsutvikling eier over 200 mål i fem minutters gangavstand til Alta sentrum

BOLIGUTVIKLINGSPROSJEKTER

Clemens Eiendom har gjennom Ovf tilgang til flere aktuelle tomteområder som er egnet for boligutvikling. I de fleste tilfellene er det større tomter hvor det kan anlegges småhus.

Eidanger – Porsgrunn

Clemens Eiendom har inngått avtale med Øygarden Eiendom AS om i felleskap å detaljregulere en større eiendom avsatt til boligformål på Eidanger i Porsgrunn kommune.

Hof – Vestfold

Prestegårdshagen i Hof er et større boligprosjekt med ca. 220 småhus. Clemens Eiendom eier 67 prosent av utviklingsselskapet Prestegårdshagen AS. I 2017 har det pågått arbeid med etablering av infrastruktur og planlegging for salgsstart.

Osstølen

Clemens Eiendom har her under omregulering et boligfelt med totalt 60 rekkehus. Området ligger idyllisk til bare fem minutter fra Os sentrum, og med tur- og rekreasjonsområder rett utenfor døren. Det har i 2017 pågått forhandlinger med aktuell partner.

Rakkestad

I Rakkestad kommune utvikles Prestegårdsskogen boligfelt med ca. 125 boligtomter. Prosjektet gjennomføres i samarbeid med Steinar Levernes AS gjennom selskapet Prestegårdsskogen Utvikling AS. Ved utgangen av 2017 var 75 tomter solgt, og området har blitt svært populært for både selvbyggere og boligentreprenører.

Lilletorget, Langesund

Det har i 2017 vært dialog med potensielle samarbeidspartnere og ulike entreprenører, men Clemens Eiendom har enda ikke lyktes i å få kostnadene i prosjektet ned til et forsvarlig nivå og boligprosjektet bearbejdes videre før salget kan starte.

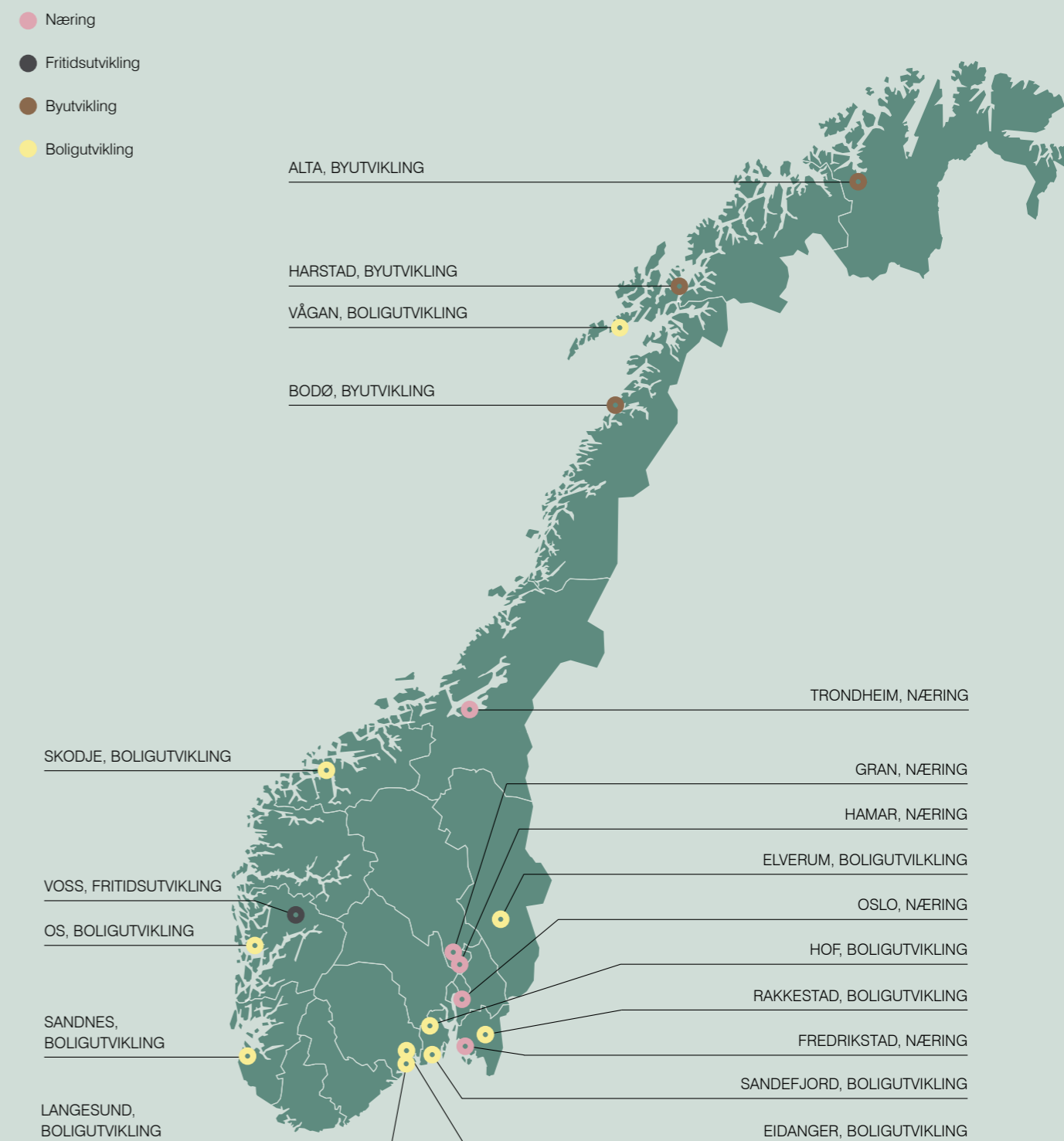
Sandnes

Clemens Eiendom AS er en av tre aksjonærer som utvikler tomteområder med ferdig infrastruktur for salg til det profesjonelle markedet på Kleivane i Sandnes kommune. Det er regulert tomter for ca. 600 boliger innenfor området. Mer enn halvparten av tomteområdene er solgt og området har blitt et av Sandnes kommunes mest populære boområder.

Gjennom 2017 har Clemens Eiendom arbeidet aktivt for å etablere flere kommersielle prosjekter. Det har vært høy aktivitet, og det er etablert samarbeidsavtaler både på byutviklingsprosjekter og boligutviklingsprosjekter.

Clemens Eiendom Prosjekter 2017

ØKTE INNTEKTER FRA SKOGEN

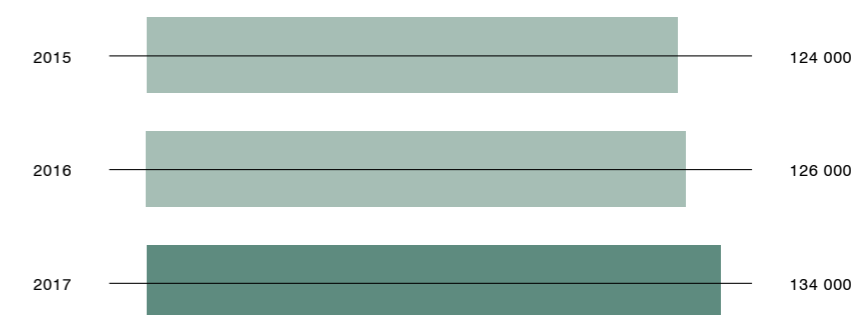
Ovfs skogeiendommer forvaltes på en bærekraftig og profesjonell måte. Gode tømmerpriser gjør at forvaltningen også blir stadig mer lønnsom.

I tillegg til næringsvirksomheten gir fondets skoger gode rekreasjonsmuligheter.

FREDRIK LINDEMANN
Daglig leder i
Clemens Skog AS

Tilvekst volum kubikkmeter

Clemens skog forvalter fondets skoger gjennom egne ansatte og lokale skogforvaltere.

I perioden 2015–2017 ble fondets skoger og utmarksressurser forvaltet av fondets heleide datterselskap, Clemens Skog AS. I november 2017 ble selskapet Clemens Skog AS nedlagt, og de ansatte overført til Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond (Fovf).

Formålet med omorganiseringen var å få en mer rasjonell og effektiv organisering av skogforvaltningen. Skogforvaltningen består av tre ansatte samt åtte lokale skogforvaltere som er engasjert på konsulentbasis.

MEST SKOG PÅ ØSTLANDET

Hovedtyngden av fondets skogarealer ligger på Østlandet, og to tredjedeler av fondets tømmerinntekter kommer herfra. Mens en gjennomsnittlig norsk skogeiendom er på omlag 500 dekar, utgjør fondets skogeiendommer totalt 897 000 dekar hvorav 502 000 dekar er produktiv skog. Dette er ganske stabile tall fra år til år, og fondet har ikke kjøpt eller solgt skogeiendommer i 2017.

Hovedprinsippet for forvaltningen av Ovfs skogarealer er å drive bærekraftig, verdiskapende og profesjonelt skogbruk. Dette skjer med utgangspunkt i de biologiske-, økonomiske- og sosiale rammebetingelser som til enhver tid råder for drift av eiendommene.

Fondets skog- og utmarksforvaltning omfatter også forvaltning av grus og mineraler, utleie av jakt- og fiskerettigheter samt utleie av plantasjer til juletreproduksjon.

OPPBYGGING AV TØMMERRESSURSER

Ansvarlig planlegging og forvaltning av skogbrukstiltak skal skje i samsvar med lover og forskrifter som regulerer skogbruk og Norsk PEFC Skogstandard. Dette innebærer oppbygging av tømmerressurser med tilhørende CO₂-lagring i skog som er med på å redusere klimautslippene. Ved opprettelse av nye naturreservater bidrar fondet til å opprettholde det biologiske mangfoldet. Dette er i tråd med FNs bærekraftsmål.

ØKTE TØMMERPRISER

De samlede inntekter og utgifter for forvaltningen utgjorde i 2017 henholdsvis 37,9 millioner kroner og 26,8 millioner kroner. Dette er på linje med 2016. Overskuddet fra forvaltningen ble 9,8 millioner kroner i 2017. Økte tømmerpriser på sagtømmer i andre halvår bidro til et godt resultat. Regnskapet viser en brutto tømmerpris ble 358 kroner per kubikkmeter.

Tømmerprisene for 2018 ser ut til å bli svakt stigende i forhold til 2017. Etterspørselen vurderes som relativt god i Skandinavia,

Mellom-Europa, USA og Kina. Prisen på massevirke, det vil si tømmer til cellulose, er steget med 25 prosent i januar 2018. Dette innebærer at tidligere ulønnsomme tynninger igjen kan gi overskudd.

Inntektene fra jakt, fiske og hytter var på 4,6 millioner kroner i 2017. Ytterligere syv hytter som tidligere var ledige, er utleid i løpet av året.

LANGSIKTIG HOGSTVOLUM

Mjøsen skog har fått i oppdrag å utarbeide langsiktige hogstplaner for fondets eiendommer. Dette er av stor betydning for å anslå korrekt langsiktig hogstvolum slik at skogforvaltningen kan dimensjonere hogstene ut fra et bærekraftig nivå.

FAKTA

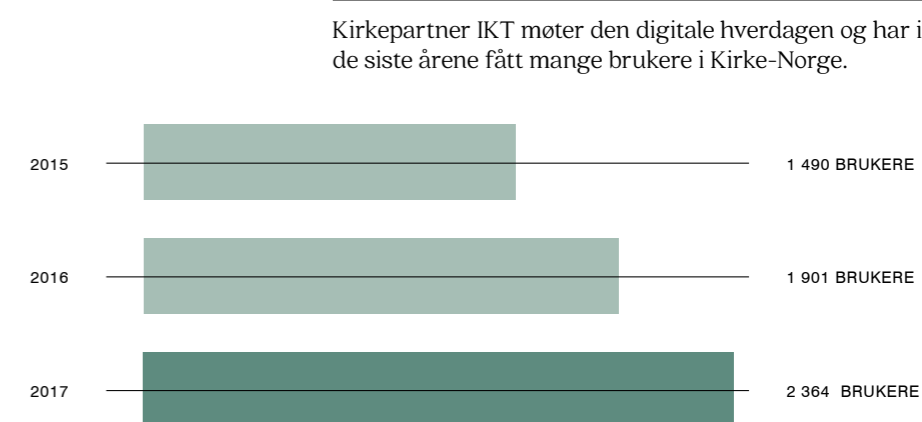
Ovf eier betydelige skog- og utmarkseiendommer. I 2017 ble det hogd 74 000 kubikkmeter hvorav 17 000 kubikkmeter utgjorde tynning.

NY FASE FOR KIRKEPARTNER IKT

Den norske kirke ønsker å gjøre den digitale hverdagen enklere, både for egne medarbeidere, og for medlemmene. Kirkepartner IKT bidrar med IKT-tjenester tilpasset kirkelig virksomhet.

INGE MAUSETH
Daglig leder i
Kirkepartner IKT AS

Med tilstrekkelig kundemasse og leveringsstabilitet, har Kirkepartner IKT AS nådd milepælen som innebærer at Den norske kirke fra 1.1.2018 har overtatt hele eierskapet til selskapet.

Endringene i eierskapet innebærer at Ovf overlot sine aksjer til kirken ved årsskiftet 2017/18. Dette har vært forutsetningen helt siden oppstarten i 2013 og har vært nedfelt i aksjonæravtalen mellom partene. Planlegging av overdragelsen startet sommeren 2017.

Ovf har vært långiver til selskapet siden oppstart, og etterga deler av selskapets gjeld i forbindelse med overdragelsen. En ny låneavtale over fem år for restgjelden ble undertegnet i desember 2017.

SIKRER TJENESTEKVALITET

Kirkepartner IKT AS betjener i tillegg til Kirkerådet, Bispedømmerådene og Opplysningsvesenets fond, kirkelige enheter over hele landet. Selskapet som opererer i såkalt utvidet egenregi. Året 2017 representerte et nytt vekstår for selskapet.

Ledere i kirkens enheter, både sentralt og rundt i landet, ser behov for å samles rundt felles IKT-løsninger med funksjonalitet som er tilpasset kirkelig virksomhet. I tillegg må personvern og informasjonssikkerhet ivaretas på en tilfredsstillende måte. Dette er nødvendige forutsetninger for å sikre både tjenestekvalitet og god samhandling internt. Over tid kan også kirkens medlemmer bli en del av det digitale samhandlingsbegrepet.

GOD LEVERINGSSTABILITET

Siden oppstarten av Kirkepartner-samarbeidet i 2013 har målet vært å oppnå tilstrekkelig kundemasse og leveringstabilitet, og med en økonomi som gjør at selskapet både kan betjene sin gjeld på kort og lang sikt, og finansiere nødvendige investeringer. Ved utgangen av 2017 hadde Kirkepartner IKT etablert kundeforhold med den grunnleggende tjenesten Kirkepartner Basis, for totalt 2 364 brukere. Det strategiske målet om «kritisk masse kunder» var nådd.

Trondheim kirkelige fellesråd og Vår Frue kirke er driftskunde hos Kirkepartner IKT.

Regnskap

56	STYRETS BERETNING
61	ÅRSREGNSKAP OPPLYSNINGSVESENETS FOND
83	ÅRSREGNSKAP OVF KONSERN
95	ÅRSREGNSKAP FORVALTNINGSORGANET FOR OVF
99	REVISORS BERETNING

– Ovfs finansforvaltning skal være samfunnsansvarlig og bærekraftig. Våre investeringer skal komme lokalsamfunnene til gode, og fremme respekt for menneskerettigheter, miljø og klima.
Marina A. Skar, controller

Styrets beretning

Opplysningsvesenets fond (Ovf) er en ren formuesmasse uten egen organisasjon eller ansatte. Fondet er et selvstendig rettssubjekt med stiftelseslignende trekk hvor det mest fremtredende er at grunnkapitalen (i Ovf benevnt «kapitalfondet») skal bevares. Grunnkapitalen kan ikke røres, og det er kun avkastningen fra formuesmassen som kan brukes. Det er Kongen, representert ved Kulturdepartementet, som utøver eierrettighetene. Driften av fondet ivaretas av Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond (FOvf). Kulturdepartement oppnevner hvert fjerde år styret for FOvf. Dette styret er også styret for fondet.

Den viktigste regulatoriske rammen for Ovf er Grunnlovens § 116. Her fremkommer bl.a. at fondets eiendeler skal holdes adskilt fra statens eiendeler. Fondets virksomhet er ellers regulert i særlov av 1996; Lov om Opplysningsvesenets fond. Utover dette kommer en rekke andre reguleringer som legger rammer for forvaltningen og styringen av fondet og FOvf.

Departementet har ellers lagt til grunn at anbefalingene utformet av Norsk Utvalg for Eierstyring og Selskapsledelse (NUES) skal følges i forvaltningen og styringen av fondets virksomhet. Ovf arbeider også innenfor rammen av et regelverk for etisk og samfunnsansvarlig virksomhet som omfatter alle fondets virksomhetsområder, både de kommersielle og de av rent forvaltningsmessig karakter.

Det er prestegårder over hele landet som utgjør fondets historiske grunnkapital. Eiendommene består av prestegårder, presteboliger, skog og utmark, vassdrag, festetomter og andre tomtearealer, samt næringseiendommer.

Fondets formål er at virksomheten i Ovf skal komme Den norske kirke til gode.

Fondet har tre hovedoppgaver. Den første er å holde tjenestebolig for prester i Den norske kirke der hvor dette er nødvendig for å kunne rekruttere prester. Den andre hovedoppgaven er å ta vare på kulturhistorisk viktige eiendommer. Den siste hovedoppgaven er å sørge for at fondets grunnkapital bevares og helst også økes slik at kjøpekraften kan sikres.

Med unntak av skog, tomtefeste og kapitalforvaltning er fondets kommersielle satsing for øvrig organisert i egne datterselskaper. Det er opprettet datterselskaper innenfor kraft, eiendomsutvikling og næringseiendom. Fondets kommersielle virksomheter er avgjørende for at Ovf skal kunne være i stand til å fylle sine hovedoppgaver.

Opplysningsvesenets fond har forretningsadresse i Oslo.

EIERSTYRING OG STYRING AV RISIKO

Fondet og dets datterselskaper driver vesentlige deler av sin virksomhet innenfor områder som er eksponert for eksterne forhold eller hendelser som i betydelig eller stor grad kan påvirke driften og de økonomiske resultatene. Utsiktene for næringslivet og finansmarkedene i Norge og internasjonalt har stor betydning. Ovf er eksponert for svingninger i blant annet kraft-, finans-, eiendoms- og tømmermarkedene. Det er derfor viktig for fondet å spre sine virksomheter på en måte som samlet sett gir Ovf en moderat risikoprofil.

Risikobildet er sammensatt. I hovedsak er fondet eksponert for risiko av strategisk, operasjonell og finansiell art.

Det er risiko knyttet til hvor stor andel av forretningskapitalen som plasseres i de ulike markedene og virksomhetsområdene. Innenfor det enkelte marked (finans, kraft, eiendom mv.) finnes det både konsentrasjons- og diversifiseringsrisiko. For eiendoms- og kraftmarkedet er det særlig utbyggingsfasen som vil være beheftet med risiko. Denne risikoen kan i stor grad kontrolleres. Tidspunkt for utbygging og markedssituasjon vil normalt ha størst betydning for utfall av prosjektene og hvilken avkastning som kan realiseres.

Finansmarkedene er i sin natur utfordrende. Aksjemarkedet er ved inngangen til 2018 preget av usikkerhet. Det kan ikke forventes at den oppgangen vi har erfart i de senere år vil vedvare. Det forventes økende renter i årene som kommer. Dette kan innebære betydelig utfordringer for flere av fondets forretningsområder.

Med bakgrunn i bestemmelsene i Hovedinstruksen for fondet har styret tidligere vedtatt særskilt instruks for eierstyring og selskapsledelse. Instruksen gir rammer for etablering og styring av datterselskaper og selskaper kontrollert av Ovf. Datterselskaper skal innrette seg etter de styringsmessige forhold som følger av fondets oppgaver og tilknytning til Den norske kirke, og som fastsettes av fondet selv, hensyntatt aksjelovens vern om minoritetsinteresser. Videre følger det av instruksen at alle datterselskaper skal omfattes av fondets helhetlige strategi-, risiko- og porteføljestyling.

Ovf er avhengig av riktig kompetanse for å lykkes med sin satsing innenfor de forskjellige forretningsområdene, enten dette gjøres med egne ansatte eller gjennom eksterne samarbeidspartnere. Ovf har også i 2017 lagt stor vekt på å styrke kompetansen, både gjennom utvikling av egne ansatte, nyrekruttering og valg av riktige samarbeidspartnere.

Ovf opererer innenfor en rekke forskjellige forretningsområder, både som en kommersiell aktør, og i form av ren forvaltningsvirksomhet. God virksomhetsstyring (mål, strategi og risikostyring) er derfor viktig for å sikre rett prioritering og fokus. For å kontrollere risiko knyttet til etterlevelse har fondet tidligere etablert en egen compliancefunksjon. Styret mottar løpende gjennom året en rapport om organisasjonens etterlevelse av ulike retningslinjer m.m. for virksomheten. Også i 2017 har det vært arbeidet for ytterligere å redusere risiko

relatert til etterlevelse av lover, forskrifter, instruksjer og interne retningslinjer.

Det er styrets oppfatning at det er tilfredsstillende risikostyring og -kontroll i virksomheten.

VIRKSOMHETEN I 2017

Rene forvaltningsoppgaver knyttet til presteboliger, kulturminner, jord- og skogbruk og arealforvaltning utgjør vesentlige deler av Ovfs virksomhet. Innstillingen fra tomtefeste og andre tradisjonelle virksomhetsområder som landbruk er imidlertid ikke tilstrekkelige til at Ovf over tid skal kunne fylle sine oppgaver i henhold til loven. Fondet er således avhengig av å utvikle nye, lønnsomme kommersielle virksomheter. Ovf har derfor bygget opp en egen kapitalforvaltningsvirksomhet, og arbeider i tillegg med eiendom og eiendomsutvikling samt bygging og drift av småkraftverk. Utgangspunktet for disse virksomhetene er ressurser på fondets egen grunn.

Eiendom

Eiendomsvirksomheten i fondet er organisert i en egen avdeling som omfatter tomtefeste, kontraktsforvaltning, bygningsforvaltning, agronomi, ivaretagelse av grunneirollen og salg av eiendom. Både presteboligordningen og kulturminneforvaltningen ligger innenfor bygningsforvaltning.

Det har i 2017 vært arbeidet videre med å effektivisere aktivitetene innenfor tomtefeste. Det er over flere år oppnådd betydelige kostnadsreduksjoner samtidig med at det i dag er større tilfredshet blant de som fester tomt hos fondet. Fondet arbeider målrettet med styrking av relasjonene til kundene.

Til tross for at boplikten er opphevet, er det fortsatt slik at presteboligforvaltningen på flere måter er utfordrende. Kostnadene i 2017 er på samme nivå som tidligere. Det samme gjelder husleieinntekter fra boligporteføljen. Arbeidet med avklaring av fondets kulturminneansvar er videreført i 2017. Fondets økonomi og inntjeningssevne tilsier at omfanget av boliger som kan beholdes må være mindre enn hva som tidligere er lagt til grunn. Samtidig er det slik at arbeidet med salg av boliger som ikke skal beholdes, i stor grad er betinget av hvorvidt dagens beboere velger å flytte eller ikke. Det har i 2017 vært solgt presteboliger i samme omfang som forrige år.

Aktivitetene innenfor agronomi har vært stabile i 2017. Antall bruk, inntekter, og kostnader har vært på noenlunde samme nivå som tidligere.

Ivaretagelse av grunneirollen utgjør en viktig del av aktivitetene innenfor Eiendomsavdelingen. Som grunneier har Ovf ansvar for å forvalte og utvikle rundt 900 000 dekar grunn som inngår i fondets heleide eiendomsmasse. I tillegg eier fondet i overkant av 400 000 dekar sammen med andre grunneiere. Fondets virksomhet innenfor skog og utmark har i 2017 i stor grad vært uendret. Inntekter, kostnader og resultat er langt på vei som i tidligere år. Organiseringen av virksomheten er forenklet gjennom nedlegging av datterselskapet Clemens Skog og overføring av virksomheten og de ansatte til FOvf.

Kapitalforvaltning

Ovf har i sin virksomhet tydelig fokus på samfunnsansvarlig finansforvaltning. ESG (Environmental, Social and Governance) og SRI (Social Responsible Investments) er bærende forutsetninger i Ovfs investeringsvirksomhet. Fondets retningslinjer for kapitalforvaltning har klare rammer både for hvilke investeringer som ikke er akseptable, og hvilke som skal søkes unngått. Fondet er også medlem i nettverket Church Investors Group (CIG), Norsk Forum for Ansvarlige og Bærekraftige Investeringer (Norsif) og UN Principles for Responsible Investments (UNPRI). Ovf har også utarbeidet klimaregnskap for egen virksomhet. Finansporteføljen er gjenstand for full gjennomgang helt ned på enkeltpostnivå to ganger årlig. Dersom det oppdages uønskede underliggende investeringsposter i porteføljen, går fondet i dialog med den aktuelle kapitalforvalteren for å få til ønskede endringer. Dersom det ikke oppnås aksept for dette blir posten i det aktuelle fondet avhendt.

Kapitalforvaltningen oppnådde i 2017 en markedsavkastning utover referanseindeksen. For kjerneporteføljen sett under ett var avkastningen 8,83 prosent mot referanseindeks 7,80 prosent. Innenfor aksjeporteføljen var avkastningen litt bedre enn indeks, mens obligasjonsporteføljen bidro med meravkastning på 1,10 prosent sammenlignet med referanseindeks.

Det bokførte resultatet for finans sett under ett utgjorde 157 millioner kroner i 2017 mot 77 millioner kroner i 2016. Utover at kjerneporteføljen ga noe høyere bokført resultat enn forrige år, er bedringen i stor grad knyttet til inntektsføring av gevinster i sammenheng med nedsalg av fondets eksponering innenfor kraft. 49,9 prosent av aksjene i Clemens Kraft ble i februar 2017 solgt til Coop Sveits' pensjonskasse.

Fondet fikk et resultat på 236 millioner kroner i 2017.

236

Varig resultatforbedring

Det ble i 2017 iverksatt et prosjekt for å identifisere tiltak for å oppnå varige resultatforbedringer i virksomheten. Med varige resultatforbedringer menes tiltak som bidrar til å øke inntektene og/eller effektivisere virksomheten og redusere kostnadene. På inntektssiden knytter utfordringen seg til at inntektene i stor grad er kontraktsbaserte, og er således vanskelige å påvirke vesentlig på kort sikt. Finansinntektene utgjør normalt en vesentlig andel av fondets samlede inntekter. Disse inntektene kan svinge kraftig fra år til år. Det er dermed krevende å skape ønsket forutsigbarhet når det gjelder fondets evne til å betale utbytte. Vurderingen er derfor at den målsatte resultatforbedringen på kort og mellomlang sikt må komme fra effektivisering og kostnadsreduksjoner.

Målet med prosjektet er å realisere effektiviseringsgevinster og kostnadsbesparelser, og på sikt å øke inntektene ytterligere. Det er i 2017 identifisert flere tiltak knyttet til prosessforbedringer og av organisatorisk art. Potensialet for digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester inngår som en sentral del av prosjektet. Tiltakene planlegges realisert i løpet av 2018 og 2019.

ÅRSREGNSKAPET

Resultat

Virksomheten i Opplysningsvesenets fond ga i 2017 et årsresultat på 236 millioner kroner mot 114 millioner kroner i 2016.

Driftsinntekter

Driftsinntektene utgjorde 207 millioner kroner mot 187 millioner kroner året før.

Salg eiendom

Gevinst fra salg av eiendom utgjorde 177 millioner kroner mot 124 millioner kroner i 2016. Av dette utgjorde 100 millioner kroner innløsning av festetomter, mens resterende var knyttet til annet arealsalg og boligsalg.

Driftskostnader

Driftskostnader og tilskudd til fondets formål utgjorde tilsammen 306 millioner kroner i 2017 mot 274 millioner kroner året før. Drift og vedlikehold av fondets eiendommer beløp seg til 71 millioner kroner som er 7 millioner mindre enn i 2016. Driftskostnader for Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond utgjorde 88 millioner kroner mot 83 millioner kroner i 2016. Det arbeides

kontinuerlig med ulike tiltak for å redusere kostnadene og effektivisere virksomheten ytterligere. Det vises her til omtalen av prosjektet som omhandler varig resultatforbedring.

Finansposter

Netto finansresultat for 2017 utgjorde 157 millioner kroner mot 77 millioner kroner i 2016. Fondets finansportefølje bidro med 81 millioner kroner, mens øvrige finansposter utgjorde 76 millioner kroner.

Disponering av årets resultat

Regelverket for fondet tilsier at alle gevinster fra salg av eiendom skal tilføres kapitalfondet. Dette følger av § 5 i Lov om Opplysningsvesenets fond.

Styret foreslår følgende disponering av resultatet for 2017:

	<i>Tall i mill. kroner</i>
Årsresultat	235,5
- Avsetning av netto salgsinntekt eiendom til kapitalfondet	170,5
- Til disposisjonsfondet	65,0
Sum disponert og overført til fondets egenkapital	235,5

Med foreslåtte avsetning til disposisjonsfondet vil den frie egenkapitalen utgjøre 159 millioner kroner ved utgangen av 2017. Ytterligere økning av fondets frie egenkapital er fortsatt helt nødvendig for å gjøre Ovf bedre rustet til å håndtere fremtidige svingninger i finansmarkedene eller andre forhold som kan påvirke inntjeningen negativt. Det er derfor et mål at disposisjonsfondet styrkes ytterligere i årene som kommer.

Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond

Forvaltningsorganets regnskap, som inngår i fondets driftskostnader, følger i hovedsak kontantprinsippet. For 2017 utgjorde netto kostnader 88 millioner kroner mot 83 millioner kroner i 2016. Av dette utgjør lønns- og personalerelaterte kostnader 69 millioner kroner, avsetning for omstillingstiltak 9 millioner kroner, mens øvrige kostnader utgjør 16 millioner kroner. Salg av tjenester til datterselskap utgjorde 5 millioner kroner.

Tilskudd til kirkelige formål

Avkastning fra Opplysningsvesenets fond skal komme Den norske kirke til gode.

Tilskudd og utbytte gis både rent finansielt og gjennom bolighold for prester i Den norske kirke, og fremkommer som kostnader i fondets regnskaper. Fondet yter også tjenester av ulik art hvor mottaker ikke betaler markedsmessig eller kostnadsdekkende vederlag.

Fondet brukte i 2017 netto 51 millioner kroner på forvaltning av presteboligene. Beløpet består av drifts-, vedlikeholds- og oppgraderingskostnader justert for husleieinntekter.

Verdien av gunstigere lånevilkår enn markedsrente er for 2017 beregnet til 1,3 millioner kroner.

Finansielle ytelser til kirkelige formål beløper seg til 84 millioner kroner i 2017 mot 51 millioner kroner i 2016. De finansielle ytelsene består av tilskudd til kirkelige formål, tilskudd til kommunale presteboliger og tilskudd til IKT i Den norske Kirke.

Fortsatt drift

I henhold til regnskapslovens krav bekrefter styret at grunnlaget for fortsatt drift er tilstede. Årsregnskapet for 2017 er utarbeidet i samsvar med dette.

Samfunnsansvar

Ovf legger vekt på å drive sin virksomhet i overensstemmelse med prinsippene for ansvarlig, etisk og sunn forvaltningspraksis og god forretningsskikk. I forhold til fondets rolle i skjæringspunktet mellom forvaltning, forretning, samfunn og kirke er det av særlig betydning at Ovf utøver sin virksomhet på en samfunnsansvarlig måte. Fondet driver blant annet omfattende kulturminneforvaltning. Svært mange av fondets bygninger og anlegg har stor kulturhistorisk betydning.

Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøet i virksomheten er godt. Som IA-bedrift har Ovf en aktiv livsfasepolitikk. Det arbeides aktivt med å forebygge arbeidsrelatert sykefravær. Det totale sykefraværet i Forvaltningsorganet har i 2017 vært på 4,0 prosent mot 4,8 prosent året før. Egenmeldt sykefravær var på 2,0 prosent, mens det legemeldte sykefraværet var på 2,0 prosent. Det er et mål for IA-arbeidet i Ovf at sykefraværet ikke skal overstige 4 prosent. Det har ikke forekommet eller blitt rapportert om alvorlige arbeidsuhell i løpet av året.

Diskriminering

Ovf diskriminerer ikke mennesker på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge,

språk, religion eller livssyn, eller på bakgrunn av nedsatt funksjonsevne.

Ytre miljø

Det meste av fondets virksomhet og datterselskaper har ikke negativ innvirkning på det ytre miljø. Virksomheten legger vekt på å vise aktsomhet ved forvaltning og utvikling av fondets skoger og øvrige areal. Den årlige tilveksten i fondets skoger binder CO₂ tilsvarende årlig utslipp fra rundt 50.000 biler. Fondets andel av utbyggingen av småkraftverk vil gi fornybar energi tilsvarende strømforbruket til flere tusen eneboliger.

Arbeidet med miljøtiltak på prestegårdene er videreført i 2017. Et viktig tiltak er å erstatte oljefyring med jordvarme. Videre vil nedgravde installasjoner for oljefyring bli fjernet. Gjennom forvaltning og investeringer ønsker Ovf dessuten til å bidra til mer bærekraftig utvikling og renere miljø.

Likestilling og ansatterepresentasjon

Det legges vekt på likestilling ved rekruttering og avlønning av ledere og medarbeidere i Ovf. Kvinneandelen ved utløpet av 2017 var 49 prosent. 60 prosent av ledelsen er kvinner. Fondets styre består av fire menn og to kvinner. Det ble i 2017 gjennomført valg blant de ansatte til et medlem av fondets styre.

UTSIKTENE

Det var ved inngangen til 2018 betydelig uro i finansmarkedene. Aksjemarkedene både i Norge og internasjonalt er gjennomgående

høyt priset. Det er usikkerhet om prisingen kan opprettholdes basert på selskapenes inntjeningsvekst fremover. Vi står overfor renteoppgang i flere økonomier. 10-års renten i USA nærmer seg 3 prosent, et nivå som ikke har vært registrert på flere år. Økt rentenivå både i og utenfor USA kan i et lengre perspektiv tolkes som en normalisering av situasjonen etter finanskrisen i 2008.

Høyere renter må sees som et uttrykk for at økonomien går bra. På den annen side kan økende rentenivå ha negativ innvirkning på selskapenes inntjening og dermed medføre risiko for ytterligere fall i aksjekursene. Samtidig vil økonomisk vekst øke faren for inflasjon utover det som er ønskelig. Dette kan i neste omgang medføre innstramning fra sentralbankene.

Renteøkning påvirker fondets obligasjonsportefølje på flere måter. Alt annet likt medfører renteøkning at kursene på obligasjonene faller. Samtidig øker den løpende avkastningen. Fondet har søkt å tilpasse seg forventet renteøkning ved å ta ned durasjonen (rentefølsomheten) i obligasjonsporteføljen. Markedsutsiktene for småkraft er utfordrende også på mellomlang sikt. Clemens Kraft har over tid bygget opp en betydelig portefølje av kraftverk i drift. Selskapet har også mange prosjekter som er under bygging eller planlegging. Basert på de foreliggende planene skal utbyggingene være gjennomført ved utløpet av 2021. Først på dette tidspunktet vil kraftvirksomheten være fullt eksponert for utviklingen i kraft- og sertifikatpriser.

		
Stephan L. Jervell	Lars Marin Lunde	Kristian Dahlberg Hauge
<i>Styreleder</i>	<i>Nestleder</i>	<i>Styremedlem</i>
		
Karín-Elin Berg	Birgit Agnete Bråthen Lockertsen	Ole-Wilhelm Meyer
<i>Styremedlem</i>	<i>Styremedlem</i>	<i>Direktør</i>

Clemens Eiendom vil påvirkes av prisutviklingen for den type eiendom som utvikles. Det er usikkerhet knyttet til den fremtidige prisutviklingen i boligmarkedet. Dette stiller store krav til kostnadseffektiv prosjektering og –utbygging i de tilfeller man velger å delta også på utbyggingssiden. Økt rentenivå kan være negativt for prisingen av næringsseiendom. Samtidig er det utsikter til høyere leiepriser i kontormarkedet.

Også etter bortfallet av boplikt for prestene skal fondet i henhold til fastsatte kriterier sørge for boliger til prestene der kirken trenger det. Ovf må derfor også fremover påregne vesentlige forpliktelser av økonomisk, finansiell og operasjonell karakter knyttet til boligordningen. Fondet vil også fortsette arbeidet med å tilpasse omfanget av den lovpålagte kulturminneforvaltningen knyttet til prestegårdene til fondets økonomi. Både fordi salg av ledige presteboliger i mange tilfeller er komplisert og tar lang tid, og fordi salgssummene ikke kan benyttes til drift, men må legges til fondets grunnkapital, er det ikke mulig raskt å frigjøre midler til andre og nye formål. Dette betyr at fondet også på lengre sikt kommer til å ha et betydelig vedlikeholdsetterslep på sine kulturhistoriske eiendommer og presteboliger.

Situasjonen og utfordringsbildet stiller store krav til god planlegging, drift og forvaltning innenfor alle de områdene hvor fondet har sin virksomhet. Det er kun gjennom riktig tilgang på kompetanse og ressurser, god organisering, drift og utvikling at fondet vil være i stand til å ivareta og utvikle verdiene i overensstemmelse med sitt mandat og sin oppgave.

DETALJBILDE FRA NESSET PRESTEGARD

Årsregnskap

Opplysningsvesenets fond

INNHold

REGNSKAP

Resultatregnskap	62
Balanse	63
Kontantstrømoppstilling	65
Regnskapsprinsipper	66

NOTER

Note 1	Salg av eiendom og kostnader ved salg av eiendom	69
Note 2	Driftsinntekt	69
Note 3	Annen driftsinntekt	69
Note 4	Forretningsområder	69
Note 5	Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	70
Note 6	Refusjon Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	70
Note 7	Driftskostnad	70
Note 8	Tilskuddskostnad til kirkelige formål	71
Note 9	Revisjonskostnader	72
Note 10	Investering i datterselskap	72
Note 11	Konsernmellomværende	73
Note 12	Utlån til kirkelige formål	74
Note 13	Kundefordringer	74
Note 14	Andre fordringer	74
Note 15	Verdipapirer	75
Note 16	Gevinster og tap verdipapirer	78
Note 17	Egenkapital	80
Note 18	Skogavgiftsfond	80
Note 19	Garantiforpliktelse	80
Note 20	Rentebærende gjeld kredittinstitusjoner	81
Note 21	Annen kortsiktig gjeld	81
Note 22	Garantier og sikkerhetsstillelser	81

Resultatregnskap

Tall i 1000 kroner

	Note	2017	2016	2015
Gevinst ved salg av eiendom	1	176 896	124 319	184 350
Driftsinntekt	2	197 893	173 281	200 931
Annen driftsinntekt	3	8 813	14 194	11 587
Sum inntekter	4	383 602	311 794	396 868
Avskrivning varige driftsmidler	5	-18 301	-17 829	-18 595
Nedskrivning varige driftsmidler	5	-9 594	-11 834	-28 259
Refusjon Forvaltningsorganet	6	-87 880	-82 675	-74 185
Driftskostnad	7,9	-105 980	-111 079	-134 541
Sum driftskostnader		-221 755	-223 417	-255 580
Tilskudd kirkelige formål	8	-83 747	-50 861	-71 494
Driftsresultat etter tilskudd		78 101	37 516	69 794
Driftsresultat ekskl. gevinst ved salg av eiendom		-98 795	-86 803	-114 556
Inntekt på investering i datterselskap		65 914	740	-
Renteinntekt		18 082	15 225	13 651
Finansinntekter og utbytte verdipapirer		23 906	30 334	23 190
Gevinster og tap verdipapirer	16	25 018	40 264	29 990
Nedskrivning av investering i datterselskap		-	-532	-3 550
Nedskrivn. (-)/rev. nedskr. av andre finansielle omløpsmidler	16	26 048	-6 052	19 269
Annen finansinntekt-/kostnad		-1 539	-3 109	-1 378
Netto finansinntekter		157 429	76 869	81 172
Årsresultat	4	235 529	114 385	150 967
<i>Disponering av årsresultat til egenkapital:</i>				
Avsetning av netto salgsinntekt eiendom til kapitalfondet	17	170 516	116 414	184 350
Til/fra disposisjonsfondet	17	65 013	-2 029	-33 384
Sum disponert og overført		235 529	114 385	150 967

Balanse

Tall i 1000 kroner

	Note	2017	2016	2015
ANLEGGSMIDLER				
<i>Immaterielle eiendeler</i>				
Melkekvoter	5	738	738	825
Fallrettigheter	5	2 087	2 087	2 087
Sum immaterielle eiendeler		2 825	2 825	2 912
<i>Varige driftsmidler</i>				
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5	669 915	690 210	710 213
Maskiner og inventar	5	618	719	657
IT-utstyr	5	588	1 760	3 448
Sum varige driftsmidler		671 121	692 690	714 318
Sum immatrielle eiendeler og varige driftsmidler		673 945	695 514	717 230
<i>Finansielle anleggsmidler</i>				
Investering i datterselskap og andre selskap i konsernet	10	493 408	642 554	643 106
Lån til datterselskap	11	320 504	292 858	271 688
Lån til andre selskap i konsernet	11	176 864	176 526	145 155
Utlån kirkelige formål	12	104 797	75 845	85 725
Sum finansielle anleggsmidler		1 095 573	1 187 785	1 145 674
Sum anleggsmidler		1 769 519	1 883 299	1 862 904
OMLØPSMIDLER				
<i>Fordringer</i>				
Kundefordringer	13	86 701	38 478	17 337
Mellomværende datterselskap	11	26 609	9 753	4 572
Andre fordringer	14	3 440	9 665	11 397
Sum fordringer		116 750	57 896	33 306
<i>Investeringer</i>				
Aksjer	15,16	808 962	660 067	635 422
Eiendomsandeler	15,16	93 758	62 048	163 509
Rentepapirer og obligasjoner	15,16	1 323 720	1 037 294	835 385
Andre finansielle instrumenter	15,16	6	6	6
Verdiregulering av verdipapirer	15,16	-42 732	-68 780	-62 728
Sum investeringer	15,16	2 183 714	1 690 635	1 571 593
Bankinnskudd		19 683	122 910	185 304
Sum omløpsmidler		2 320 147	1 871 441	1 790 204
Sum eiendeler		4 089 666	3 754 740	3 653 108

Balanse

Tall i 1000 kroner

	Note	2017	2016	2015
EGENKAPITAL				
Kapitalfond	17	3 634 999	3 464 482	3 344 399
Disposisjonsfond	17	159 086	94 073	89 217
Sum egenkapital		3 794 084	3 558 555	3 433 616
AVSETNING FOR FORPLIKTELSER				
Skogfond	18	8 571	9 617	8 506
Avsetning for garantiforpliktelse	19	5 000	-	-
Sum avsetning for forpliktelser		13 571	9 617	8 506
LANGSIKTIG GJELD				
Lån fra kredittinstitusjoner	20	198 879	144 073	172 990
Sum Langsiktig gjeld		198 879	144 073	172 990
KORTSIKTIG GJELD				
Leverandørgjeld		18 899	22 156	22 719
Skyldig offentlige avgifter		1 686	2 188	2 245
Annen avsetning for forpliktelser		-	436	1 744
Kortsiktig gjeld datterselskap	11	-16	2 050	3 456
Annen kortsiktig gjeld	21	62 562	15 663	7 831
Sum kortsiktig gjeld		83 131	42 494	37 995
Sum gjeld og forpliktelser		295 582	196 184	219 491
Sum gjeld og egenkapital		4 089 666	3 754 740	3 653 108
Garantier og andre forpliktelser	22	254 726	254 422	274 504

Oslo,
2. mai 2018Stephan L. Jervell
StyrelederLars Marin Lunde
NestlederKristian Dahlberg Hauge
StyremedlemKarin-Elin Berg
StyremedlemBirgit Agnete Bråthen Lockertsen
StyremedlemOle-Wilhelm Meyer
Direktør

Kontantstrøm

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
<i>Indirekte modell</i>			
KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Årsresultat	235 529	114 385	150 967
Gevinst ved salg eiendom	-176 896	-124 319	-184 350
Netto finansresultat	-157 429	-76 869	-81 172
Ordinære avskrivninger	18 301	17 829	18 595
Nedskrivning anleggsmidler	9 594	11 834	28 259
Endring i kundefordringer	-48 223	-21 141	1 029
Endring i leverandørgjeld	-3 257	-562	-3 012
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-12 698	-4 777	-14 179
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-135 078	-83 620	-83 864
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Innbetalinger ved salg av eiendom	176 896	124 319	184 351
Netto finansresultat	157 429	76 869	81 172
Endring i anleggsmidler	-6 326	-7 947	-29 951
Endring i investering i datterselskap	149 147	552	27 171
Endring i finansielle investeringer	-467 031	-125 384	73 266
Verdiregulering verdipapirer	-26 048	6 052	-19 269
Endring i andre investeringer	-56 936	-31 897	-184 020
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-72 869	42 564	132 720
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Årets endring langsiktig gjeld	54 806	-28 917	-29 300
Årets endring kortsiktig gjeld	50 961	6 468	2 981
Årets endring skogfond	-1 046	1 111	-719
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	104 721	-21 338	-27 038
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-103 227	-62 394	21 818
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 01.01.	122 910	185 304	163 488
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 31.12.	19 683	122 910	185 304

Regnskapsprinsipper

GENERELT: Opplysningsvesenets fond har sitt grunnlag i Grunnlovens § 106. Fondet er et eget rettssubjekt som er regulert ved «Lov om opplysningsvesenets fond» av 7. juni 1996. Det er regjeringen (Kongen) som fastsetter vedtektene, oppnevner styret og for øvrig legger rammer for virksomheten gjennom Hovedinstruksen og årlige tildelingsbrev. Styret skal påse at virksomheten drives i samsvar med selskapets formål og retningslinjer. Styret har ansvaret for en tilfredsstillende organisering og forvaltning av selskapet og skal bl.a. påse at registrering og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Opplysningsvesenets fond er et skattefritt rettssubjekt (statlig innretning eller fond), jfr. skatteloven § 2–30 første ledd bokstav b.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til regnskapsloven av 1998. Regnskapet er utarbeidet etter norske regnskapsstandarder og i henhold til god regnskapsskikk.

KONSOLIDERING: Konsernregnskapet inkluderer Opplysningsvesenets fond og selskaper som Opplysningsvesenets fond har bestemmende innflytelse over. Bestemmende innflytelse oppnås normalt når konsernet eier mer enn 50 % av aksjene i selskapet, og konsernet er i stand til å utøve faktisk kontroll over selskapet. Minoritetsinteresser inngår i konsernets egenkapital. Transaksjoner og mellomværende mellom selskapene i konsernet er eliminert. Konsernregnskapet er utarbeidet etter ensartede prinsipper ved at datterselskapet følger de samme regnskapsprinsipper som morselskapet.

Oppkjøpsmetoden benyttes ved regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger. Selskaper som er kjøpt eller solgt i løpet av året inkluderes i konsernregnskapet fra det tidspunktet kontroll oppnås og inntil kontroll opphører.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er enheter hvor konsernet har betydelig (men ikke bestemmende) innflytelse over den finansielle og operasjonelle styringen (normalt ved eierandel på mellom 20 % og 50 %). Konsernregnskapet inkluderer konsernets andel av resultat fra tilknyttede selskaper regnskapsført etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse oppnås og inntil slik innflytelse opphører.

Når konsernets tapsandel overstiger investeringen i et tilknyttet selskap, reduseres konsernets balanseførte verdi til null og ytterligere tap regnskapsføres ikke med mindre konsernet har en forpliktelse til å dekke dette tapet.

Regnskapet for Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond følger et modifisert kontantprinsipp, og fondet refunderer de kostnader som er bokført i forvaltningsorganets regnskap.

INNTEKTER: Inntekter ved salg av eiendom bokføres på tidspunktet for inngåelse av kontrakt. Andre inntekter resultatføres etter hvert som tjenestene leveres eller levering av vare har funnet sted og det vesentligste av risiko og avkastning er overført. Som driftsinntekt er klassifisert inntekter som ikke anses å være av midlertidig karakter og som er regulert i avtaler og kontrakter. Annen driftsinntekt omfatter inntekter av forbigående eller midlertidig art hvor det ikke foreligger et avtalemessig grunnlag for inntekten.

PERIODISERINGS- OG VURDERINGSPRINSIPPER: Regnskapet bygger i samsvar med god regnskapsskikk på transaksjons-, opptjenings-, sammenstillings- og kongruensprinsippene. Ved usikkerhet anvendes beste estimat.

KLASSIFISERING AV EIENDELER OG GJELD: Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er klassifisert som omløpsmidler. Tilsvarende regler er benyttet for klassifisering av langsiktig og kortsiktig gjeld.

SKATT: Skattekostnad består av betalbar skatt og endring i utsatt skatt knyttet til virksomheter som er skattepliktig i konsernet. Utsatt skatt/skattefordel er beregnet basert på forskjeller mellom regnskapsmessig og skattemessig verdi på eiendeler og gjeld. Utsatt skatt er beregnet med relevant skattesats og på grunnlag av midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier, samt skattemessig underskudd til fremføring ved utgangen av regnskapsåret. Netto utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at denne kan bli utnyttet.

Betalbar skatt og utsatt skatt er regnskapsført direkte mot egenkapitalen i den grad skattepostene relaterer seg til poster ført direkte mot egenkapitalen.

VARIGE DRIFTSMIDLER: Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært over driftsmidlets forventede levetid. Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, fratrukket av- og nedskrivninger.

Fondet har inntil år 2001 ikke aktivert investeringer og påkostninger. Eiendommer ervervet før utløpet av år 2000 er bokført samlet med 1000 kroner. Etter år 2001 har påkostninger og vesentlige vedlikeholdskostnader blitt aktivert og avskrevet lineært etter forventet økonomisk levetid.

IMMATERIELLE EIENDELER OG GOODWILL: Immaterielle eiendeler som konsesjoner og goodwill balanseføres og avskrives lineært over forventet økonomisk levetid. Immaterielle eiendeler vurderes til anskaffelseskost, fratrukket av- og nedskrivninger.

OMLØPSMIDLER: Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

FORDRINGER: Kundefordringer og andre fordringer er vurdert til pålydende etter fradrag av avsetninger til dekning av påregnelige tap. Konstaterte tap kostnadsføres.

VAREBEHOLDNINGER: Varelager regnskapsføres til det laveste av anskaffelseskost og netto salgspris. Netto salgspris er estimert salgspris ved ordinær drift etter fradrag for beregnede nødvendige utgifter for gjennomføring av salget. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av FIFO metoden og inkluderer utgifter påløpt ved anskaffelse av varene og kostnader for å bringe varene til nåværende tilstand og plassering

GJELD: Gjeld balanseføres til nominelle beløp.

DATTERSELSKAP: Datterselskap vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall skyldes årsaker som ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger fra datterselskap er inntektsført samme år som det er avsatt i avgivende selskaps regnskap. Overstiger utbyttet / konsernbidraget andel av opptjent resultat etter anskaffelsestidspunktet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, og utdelingene er fratrukket investeringens verdi i balansen til morselskapet.

TILKNYTTETE SELSKAP OG FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET: Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet regnskapsføres etter egenkapitalmetoden fra det tidspunktet betydelig innflytelse eller felles kontroll oppnås og inntil slik innflytelse opphører. Ved anskaffelse vurderes tilknyttede foretak og felleskontrollert virksomhet til anskaffelseskost. Konsernets andel av resultatet i tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter tillegges den balanseførte verdien av enhetene, mens konsernets andel av resultatet regnskapsføres i konsernets resultat. Goodwill og merverdier relatert til det tilknyttede selskapet og felleskontrollerte virksomheten blir inkludert i balanseført verdi av investeringen, og avskrives lineært over økonomisk levetid. Det er foretatt nedskrivning til virkelig verdi når verdifall ikke kan antas å være forbigående og det må anses nødvendig etter god regnskapsskikk. Nedskrivninger er reversert når grunnlaget for nedskrivning ikke lenger er til stede.

Konsernets resultatandel fra investeringer i tilknyttede selskap og felleskontrollert virksomhet, er presentert på egne linjer i resultatregnskapet. Endringer i andre inntekter og kostnader i disse investeringene er inkludert i konsernets andre inntekter og kostnader. Tilsvarende konsernets andel av føringer direkte mot egenkapital i underliggende investering, presenteres i konsernets egenkapitaloppstilling. Urealisert gevinst knyttet til transaksjoner med tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet er eliminert med konsernets andel i virksomheten.

Normalt føres datterselskaper, felleskontrollert virksomhet og tilknyttede selskaper som anleggsmidler.

Noter

BRUK AV ESTIMATER: Bruk av estimater og forutsetninger som påvirker resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen gjøres i henhold til god regnskapsskikk.

FINANSIELLE INVESTERINGER: Finansinvesteringer vurderes etter porteføljeprinsippet. De fleste egenkapital- og fordringsinstrumenter vurderes etter laveste verdis prinsipp etter regnskapslovens § 5-2. Børsnoterte aksjer regnskapsføres til balansedagens kurs dersom denne er lavere enn kostpris, jfr. Norsk Regnskapsstandard I8 om finansielle eiendeler og forpliktelser (NRS I8) nr. 11. Dette gjelder uavhengig av om aksjene er klassifisert som omløpsmidler eller anleggsmidler. Fordringer, utlån, obligasjoner og lignende fordringsinstrumenter vurderes som omløpsmidler etter regnskapsloven § 5-2. Der et fordringsinstrument er kjøpt for å holdes til forfall anleggsføres instrumentet etter regnskapsloven § 5-3. Ved tilordning av anskaffelseskost velges gjennomsnittlig anskaffelseskost etter regnskapslovens § 5-5 og NRS I8 nr. 16. Rentebærende investeringer behandles etter «opptjent rente prinsippet», dvs. at både avtalt rente (kupong) og over/underkurs periodiseres.

Derivater med finansielt oppgjør, som ikke er sikringsinstrumenter og som oppfyller kriteriene i regnskapslovens § 5-8, føres til virkelig verdi. Det samme gjelder verdipapirer som er i en handelsportefølje og som ellers oppfyller regnskapslovens § 5-8. Fondet har normalt slike instrumenter i begrenset omfang.

Der en delportefølje har lavere verdi enn valutajustert anskaffelseskost, blir denne ført til virkelig verdi. Reversering av virkelig verdi tilbake til anskaffelseskost gjøres når det ikke lenger er grunnlag for nedskrivningen. Balanseposter nedskrives i samsvar med regnskapsloven § 5-2 og 5-3, og verdien omregnes ihht. valutakurs på måletidspunktet. For børsnoterte instrumenter eller instrumenter med gode prisopplysninger brukes verdien så nær balansedagen som mulig. For instrumenter med sjeldnere eller mindre gode prisopplysninger brukes av praktiske grunner prisopplysninger som er gjort før balansedagen, jfr. Norsk regnskaps Standard om Transaksjoner og regnskap i utenlands valuta – des. 2012 (NRS 20) nr. 16. Dette gjelder særlig for unoterte verdipapirer innenfor private equity og eiendom. Ved nedskrivning valuta justeres til anskaffelseskost for å reflektere valutaskringer.

Fondet har delt opp finansporteføljen i tre deler. Kjerneporteføljen består i hovedsak av likvide verdipapirer, slik som aksjer, obligasjoner og pengemarkedsinstrumenter. Kjerneporteføljen omfatter også en liten andel unoterte investeringer innenfor eiendom og infrastruktur Formålporteføljen består i det alt vesentlige av unoterte papirer innenfor skog og landbruk, mens avviklingsporteføljen nesten i sin helhet inneholder noen eiendomsposter som skal avhendes. Kjerneporteføljen vurderes for seg når det gjelder eventuelle nedskrivninger. Formåls- og avviklingsporteføljen sees under ett hva angår vurderinger rundt eventuelle nedskrivninger.

Finansielle instrumenter føres ut av balansen når de bortfaller eller når det foreligger en transaksjon eller annet forhold hvor den vesentligste av risiko er overført til en annen part, jfr. NRS I8 nr. 18. Betingede fordringer bokføres til kroner 0.

VALUTA: Enkeltransaksjoner i løpet av året blir omregnet etter dagskursen på transaksjonstidspunktet, jfr. NRS 20 punkt 13. Det gjøres ikke tilnærming etter NRS 20 nr. 14. Pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til valutakursen på balansedagen, jfr. NRS 20 nr 15. Valutakursdifferanser resultatføres i den periode de oppstår og klassifiseres som finansinntekt eller -kostnad, jfr. NRS 20 nr. 17.

VALUTASIKRING: Fondet anvender terminkontrakter for å valutasiere deler av den globale aksjeporteføljen og deler av alternative aktivaklasser innenfor kjerneporteføljen. Sikringen er en integrert del av den løpende styringen av kjerneporteføljen. Valutakontraktene verdsettes til virkelig verdi. Valutasikringen føres etter NRS I8 nr. A15 om verdisikring. Verdiendringer på sikringsinstrumentet vil således ikke regnskapsføres for sikringsinstrumentet realiseres/rulleres. Sikringsobjektet balanseføres til virkelig verdi som reflekterer effekten av sikringen. Verdien av terminkontraktene inngår som en del av den samlede porteføljeverdien – i samsvar med porteføljeprinsippet.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING: Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Fondet har ingen ansatte.

Riksrevisjonen er revisor. Det utbetales ikke revisjonshonorar.

NOTE 1

SALG AV EIENDOM OG KOSTNADER VED SALG AV EIENDOM

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Salg av jordbruk	3 483	4 218	8 927
Salg av tomter	113 754	70 029	160 449
Eiendomsutvikling	7 319	19 566	-
Salg av presteboliger	54 373	32 763	17 687
Direkte salgskostnader	-2 033	-2 256	-2 712
Sum salg eiendommer	176 896	124 319	184 350

NOTE 2

DRIFTSINNTÉKT

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Husleie	23 408	20 311	18 438
Tomtefeste	129 304	107 689	135 977
Skog og utmark	34 249	34 684	35 922
Forpaktning og jordleie	8 130	8 145	8 123
Grus og mineraler	2 803	2 451	2 471
Sum driftsinntekt	197 893	173 281	200 931

NOTE 3

ANNEN DRIFTSINNTÉKT

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Administrasjonsvederlag	3 344	3 376	5 486
Leieinntekter	2 243	2 036	2 366
Vassdragsstatninger	1 083	2 794	1 081
Andre inntekter, avg. pl.	2 143	5 988	2 654
Sum annen driftsinntekt	8 813	14 194	11 587

NOTE 4

FORRETNINGSOMRÅDER

Tall i 1000 kroner

	Tomtefeste	Bygningsforvaltning	Jord / Skog	Eiendoms-salg	Kapitalforvaltning	Øvrige	Sum
Inntekter	193 058	27 711	43 392	117 634	-	1 808	383 602
Brutto driftsresultat	129 993	-52 606	10 525	111 144	-11 121	1 808	189 743
Av-/nedskrivninger	-	-24 976	-843	-	-	-2 076	-27 895
Driftsresultat	129 993	-77 582	9 682	111 144	-11 121	-268	161 848
Netto finans	-	-	-	-	81 372	76 057	157 429
Resultat før tilskudd	129 993	-77 582	9 682	111 144	70 250	75 789	319 276
Tilskudd kirkelige formål	-	-	-	-	-	-83 747	-83 747
Resultat	129 993	-77 582	9 682	111 144	70 250	-7 958	235 529

NOTE 5

IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

Tall i 1000 kroner

	IMMATERIELLE EIENDELER		VARIGE DRIFTSMIDLER						Sum imm. eiendeler og varige driftsmidler
	Melkekvoter	Fallrettigheter	Presteboliger	Bygninger og anlegg	Jord, skog, festetomter	Eiendomsutvikling	IKT	Maskiner og inventar	
Anskaffelseskost 1.1. 17	738	2 087	678 680	112 805	46 942	27 001	42 735	1 970	912 960
Sum tilgang			31 448	3 478			100		35 026
Sum avgang			-30 682	-421		-751			-31 854
Anskaffelseskost 31.12.17	738	2 087	679 446	115 862	46 942	26 250	42 835	1 970	916 132
Akkumulert avskr			-90 245	-39 531			-42 247	-1 352	-173 375
Akkumulert nedskr			-43 092			-25 718			-68 810
Bokført verdi	738	2 087	546 109	76 331	46 942	532	588	618	673 945
Årets avskr			-12 016	-4 258			-1 926	-101	-18 301
Årets nedskrivninger			-9 594						-9 594
Avskrivningstype	Avskr. Ikke	Avskr. Ikke	Lineær	Lineær	Avskr. Ikke	Avskr. Ikke	Lineær	Lineær	
Avskrivningssats	0 %	0 %	0-5 %	4 %	0 %	0 %	20-33 %	10 %	
Antatt levertid	Evig	Evig	20 år – evig	25 år	Evig	Evig	3-5 år	10 år	

NOTE 6

REFUSJON FORVALTNINGSORGANET FOR OPPLYSNINGSVESENETS FOND

Alle som arbeider for Opplysningsvesenets fond er ansatte i Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond (FOvf), og alle lønns- og personalkostnader blir viderefakturert fra FOvf til Ovf.

Ovf hadde pr 31.12.2017 gjeld til FOvf på kr. 643.697,- som ble oppgjort i januar 2018.

NOTE 7

DRIFTSKOSTNAD

Tall i 1000 kroner

	2016	2015	2014
Vedlikehold av bygninger	26 218	37 600	29 318
Honorar tjenesteleverandør	5 453	9 293	28 128
Drift av eiendommer	23 481	41 857	37 923
Drift skog og utmark	12 845	14 524	27 321
Annen driftskostnad	37 983	7 806	11 851
Sum driftskostnad	105 980	111 079	134 541

NOTE 8

TILSKUDDSKOSTNAD TIL KIRKELIGE FORMÅL

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Kirkemusikk og kultur	3 479	2 922	2 030
Diakoni	1 934	3 339	3 561
Barn og unge	2 269	1 625	1 859
Gudstjenesteliv	942	1 375	1 378
Samisk kirkeliv	730	700	660
Andre fellestiltak	2 402	6 338	6 417
Internasjonal og økumeniske organisasjoner	10 010	4 821	5 185
Administrasjon	5 434	3 533	3 695
Sum tilskudd felleskirkelige tiltak	27 200	24 653	24 786
Tilskudd til kommunale presteboliger	16 098	23 063	35 830
Husleieinntekt kommunale presteboliger	-7 751	-12 155	-17 722
Netto tilskudd kommunale presteboliger	8 347	10 908	18 108
IKT tilskudd til kirken	15 700	15 300	15 100
Ekstraordinært tilskudd til Kirkerådet	32 500	-	13 500
Sum IKT tilskudd	48 200	15 300	28 600
Sum tilskudd til kirkelige formål	83 747	50 861	71 494

NOTE 9

REVISJONSKOSTNADER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Riksrevisjonen *	-	-	-
Bistand revisjon	93	35	254
Internrevisjon	1 212	655	468
Sum revisjonskostnader	1 305	690	722

* Ovf er underlagt Riksrevisjon som er kostnadsfritt.

NOTE 10

INVESTERING I DATTERSELSKAP

Tall i 1000 kroner

	Eierandel %	Kontor- sted	Anskaffelses- tidspunkt	Årets resultat	Andel resultat	Egen- kapital	Andel ek	Bokført verdi
Clemens Kraft Holding AS	50 %	Oslo	februar 2006	-648	-325	356 546	178 629	213 530
Clemens Eiendom AS	100 %	Oslo	oktober 2004	-11 045	-11 045	247 951	247 951	268 769
Clemens Skog AS	100 %	Trysil	oktober 2009	165	165	3 255	3 255	3 219
Kirkepartner IKT AS	72 %	Oslo	februar 2013	-3 921	-2 823	6 433	4 632	7 867
								493 386
<i>Ovf har investeringer i følgende selskaper</i>								
Kirkepartner AS	2 %	Oslo	juni 2013					22
								22

NOTE 11

KONSERNMELLOMVÆRENDE

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Konsernmellomværende mellom Ovf og døtre			
<i>Lån fra Ovf til datterselskap</i>			
Clemens Kraft Holding AS	197 140	143 447	143 447
Clemens Eiendom AS	123 365	97 060	79 636
Kirkepartner IKT AS	-	52 352	48 605
Sum lån til datterselskap	320 504	292 858	271 688
<i>Lån fra Ovf til andre selskap i konsernet</i>			
Rådhusgaten 1-3 AS	10 700	10 700	10 700
Hynna Kraft AS	55 693	56 443	56 443
Litj-Hena Kraft AS	49 242	49 242	49 242
Væla AS	14 919	14 919	14 919
Clemens Kraft Holding Midt-Norge AS	34 699	33 850	13 850
Prestegårdshagen AS	11 611	11 372	-
Sum lån til andre selskap i konsernet	176 864	176 526	145 155
<i>Kortsiktige fordringer</i>			
Litj-Hena Kraftverk AS	20	60	-
Clemens Tomteutvikling AS	4 675	4 734	-
Clemens Kraft Holding AS	-	3 827	-
Clemens Kraft Holding Midt-Norge AS	-	866	-
Rådhusgaten 1-3 AS	251	265	291
Ligos KS	-	-	1 116
Clemens Eiendom AS	20 420	-	123
Kirkepartner IKT AS	1 241	-	3 042
Væla AS	3	-	-
Sum fordring datterselskap	26 609	9 753	4 572
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Clemens kraft Holding AS	-	-7	-
Clemens Skog AS	481	-1 260	-1 686
Rådhusgaten 1-3 AS	-	-61	-61
Clemens Eiendom AS	-	-51	-1 507
Kirkepartner IKT AS	-423	-671	-122
Clemens Næringsbygg AS	-42	-	-81
Sum kortsiktig gjeld datterselskap	16	-2 050	-3 456
Sum mellomværende	26 625	7 703	1 116

NOTE 12

UTLÅN TIL KIRKELIGE FORMÅL

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Kirkelige formål	93 715	63 418	71 637
Kommunale presteboliger	8 082	8 828	9 788
Andre kirkelige utlån	3 000	3 600	4 300
Sum utlån	104 797	75 845	85 725

Rentesats for utlån til kirkelige formål er 3 mnd NIBOR og reguleres hver kvartal.

Rentesats for utlån til kommunale presteboliger er for tiden 1,25 % og fastsettes av Ovf styret hvert år.

Rentesats for andre kirkelige utlån er lik rentesats for lån fra Statens Pensjonskasse (SPK) og er for tiden 2,178 %.

NOTE 13

KUNDEFORDRINGER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Kundefordringer	90 257	41 417	20 276
Avsetning tap på kundefordringer	-3 556	-2 940	-2 940
Sum kundefordringer	86 701	38 478	17 337

Tap på kundefordringer er klassifisert som annen driftskostnad i resultatregnskapet.

Alle fordringer har forfall innen 31. desember 2018.

NOTE 14

ANDRE FORDRINGER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Påløpt rente	100	65	525
Kortsiktige fordringer forvaltere	-	389	211
Øvrige fordringer	3 340	9 210	10 661
Sum andre fordringer	3 440	9 665	11 397

Alle fordringer har forfall innen 31. desember 2018

NOTE 15

VERDIPAPIRER

Tall i kroner

	Kostpris NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert gevinst/tap NOK
--	-----------------	-----------------------	----------------------------------

Kjernerportefølje

AKSJER

Aksjefond Norge

Danske Invest Norske Aksjer Inst. Restricted	48 035 000	63 687 131	15 652 131
Nordea Norge Pluss	41 143 847	68 714 690	27 570 843
Sum aksjefond Norge	89 178 847	132 401 821	43 222 974

Aksjefond globalt

F&C Responsible Global Equity Class 1 EUR	60 467 976	78 810 820	18 342 844
Stewart Investors Worldwide Sustainability B Euro	69 950 598	89 685 381	19 734 783
Stewart Investors Global Emerging Markets Sustainable	40 035 064	42 932 571	2 897 507
Carnegie World Wide Globale Aksjer Etisk	70 000 000	84 597 339	14 597 339
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	115 417 028	205 524 869	90 107 841
Generation IM Global Equity A Shares	69 692 000	88 508 622	18 816 622
Generation Global Equity A USD Serie 2	25 392 000	29 849 854	4 457 854
SPP Global Plus	117 634 422	138 138 102	20 503 680
Sum aksjefond globalt	568 589 088	758 047 558	189 458 470

Sum aksjefond 657 767 935 890 449 379 232 681 444

RENTEPAPIRER

Obligasjonsfond Norge

Alfred Berg Obligasjon	116 774 016	115 517 592	-1 256 424
DNB Obligasjon III	140 837 689	137 791 211	-3 046 478
Nordea Obligasjon III	117 032 115	114 612 616	-2 419 499
Sum obligasjonsfond Norge	374 643 820	367 921 419	-6 722 401

Obligasjonsfond utland

Alfred Berg Nordic Inv. Grade Inst	75 000 000	74 972 387	-27 613
Pimco Global Bond ESG Fund NOK	190 933 500	196 481 885	5 548 385
Parvest Sustainable World Corporate Bond	171 282 428	171 059 761	-222 667
Payden International Short Bond Fund	306 777 308	315 630 142	8 852 834
Storebrand Global Obligasjon	98 064 777	100 403 524	2 338 747
Sum obligasjonsfond utland	842 058 013	858 547 699	16 489 686

Pengemarkedsfond

Holberg Likviditet	53 030 644	52 519 158	-511 486
Storebrand Likviditet	53 022 169	52 533 343	-488 826
Sum pengemarkedsfond	106 052 813	105 052 501	-1 000 312

Sum obligasjons- og pengemarkedsfond 1 322 754 647 1 331 521 619 8 766 972

Tall i kroner

	Kostpris NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert gevinst/tap NOK
Eiendom			
<i>Norge</i>			
Aberdeen Norway Balanced Property Fund	13 461 926	13 502 312	40 386
Union Core Real Estate Fund	24 367 260	24 527 614	160 354
Sum eiendom Norge	37 829 186	38 029 926	200 740
<i>Utland</i>			
Axa Core Europe Fund	11 392 210	11 364 838	-27 372
F&C Property Growth & Income Fund LTD	32 521 100	44 493 547	11 972 447
Aberdeen Property Secondaries Partners II	11 828 891	12 074 672	245 781
Sum eiendom utland	55 742 201	67 933 057	12 190 856
Sum eiendom	93 571 387	105 962 983	12 391 596
Infrastruktur			
<i>Utland</i>			
JP Morgan Infrastructure Investment Fund	49 673 949	49 230 000	-443 949
Sum infrastruktur utland	49 673 949	49 230 000	-443 949
Sum kjerneportefølje	2 123 767 918	2 377 163 981	253 396 063
Formåls- og avviklingsportefølje			
FORMÅLSPORTEFØLJE			
<i>Unoterte aksjer og egenkapitalbevis</i>			
Kirkelig Kulturverksted AS	2 200 001	94	-2 199 907
Kolibri Kapital ASA B-aksjer	2 909 860	567 000	-2 342 860
Mentor Medier AS	4 999 940	3 068 145	-1 931 795
Cultura Sparebank	750 000	187 500	-562 500
NorTeak AS	16 446 179	18 485 814	2 039 635
Silverland Fund	11 077 733	16 983 530	5 905 797
Nordic Microcap Investment AB	11 131 966	2 152 839	-8 979 127
Sum unoterte aksjer og egenkapitalbevis	49 515 679	41 444 922	-8 070 757
Sum formålsportefølje	49 515 679	41 444 922	-8 070 757
AVVIKLINGSPORTEFØLJE			
<i>Unoterte aksjer og warrants</i>			
Scanergy AS	13 500 000	1 687 500	-11 812 500
Pareto World Wide Offshore AS	8 404 799	121 653	-8 283 146
Pareto World Wide Shipping Warrant WTS	231 079	25 227	-205 852
LPG Carrier I DIS/AS	1 360 832	652 171	-708 661
Green Resources AS	28 506 795	3 519	-28 503 276
Sum unoterte aksjer og warrants	52 003 506	2 490 070	-49 513 436
RENTEPAPIRER			
European Clean Energy Fund	965 625	79 659	-885 966
North Haven Credit Partners Offshore Feeder L.P.	-	444 604	444 604
Sum rentepapirer	965 625	524 263	-441 362

Tall i kroner

	Kostpris NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert gevinst/tap NOK
EIENDOM UTLAND			
Nordisk Eiendomsinvest AS	-	1 385 400	1 385 400
BSA Berlin AS	-	13 995 180	13 995 180
DE Residential Co-Invest AS	186 889	95 259	-91 630
Sum eiendom utland	186 889	15 475 839	15 288 950
HEDGEFOND			
Deephaven Global Multi Strategy FD	5 541	9 288	3 747
Sum avviklingsportefølje	53 161 561	18 499 460	-34 662 101
Sum formåls- og avviklingsportefølje	102 677 239	59 944 382	-42 732 857
Verdiregulering av verdipapirer	-42 732 256		
Sum formåls- og avviklingsportefølje etter verdiregulering	59 944 983	76 478 263	-68 779 507
Sum finansportefølje	2 183 713 901	2 453 642 244	184 616 557

Valutasikring per 31.12.2017

	Oppgjørs Dato	Beløp i valuta	Forward- kurs	Markeds- kurs	Forwardverdi i NOK	Markedsverdi i NOK	Urealisert i NOK
FORWARDKONTRAKTER							
EUR	19.03.18	-9 900 000	9,7748	9,8403	-96 770 520	-97 418 970	-648 450,00
GBP	19.03.18	-4 100 000	11,1266	11,091	-45 619 060	-45 473 100	145 960,00
JPY	19.03.18	-640 000 000	7,3973	7,2886	-47 342 720	-46 647 040	695 680,00
USD	19.03.18	-35 700 000	8,2852	8,205	-295 781 640	-292 918 500	2 863 140,00
Sum					-485 513 940	-482 457 610	3 056 330,00

NOTE 16

GEVINSTER OG TAP VERDIPAPIRER

Tall i kroner

<i>De største realiserte gevinstene på verdipapirer 2017</i>	
DnB Global Etisk (V)	25 204 683
Nordea Stabile Aksejer Global	17 177 099
KLP Obligasjon Global I	5 783 783
Storebrand Global Obligasjon	2 552 971
Nordea Norge Pluss	2 143 847
Sum	52 862 383
<i>De største realiserte tapene på verdipapirer 2017</i>	
Pre Eiendomsinvest Tyskland	-17 886 379
Global Solidarity Fund International AB	-9 751 000
Sector Speculare	-5 036 105
Crystal Fund II	-4 631 189
Dnb Obligasjon III	-956 159
Sum	-38 260 832

GEVINSTER OG TAP VERDIPAPIRER

Tall i kroner

	2017	2016	2015
<i>Oversikt gevinst/tap</i>			
Gevinst verdipapirer	55 195 454	66 427 052	32 355 313
Tap verdipapirer	-41 010 304	-74 992 690	-9 853 905
Sum verdipapirer	14 185 150	-8 565 638	22 501 408
Realisert valutagevinst papirer	4 680 794	50 541 835	914 434
Urealisert valutagevinst papirer	1 290 335	-822 061	4 226 162
Realisert valutatap papirer	-	-	-
Urealisert valutatap papirer	673 775	-945 145	2 477 950,98
Sum	6 644 904	48 774 629	7 618 547
Realisert gevinst derivater	23 902 064	12 818 755	-
Realisert tap derivater	-24 456 667	-8 151 014	-
Urealisert løpende kontrakter derivater	4 742 389	-4 612 850	-129 540
Sum	4 187 786	54 891	-129 540
Sum gevinst/tap	25 017 839	40 263 882	29 990 415
UTBYTTE			
Utdeling fra rentefond	15 176 018	23 688 385	8 632 839
<i>Utbytte fra aksjer</i>			
BSA Berlin AS	5 910 880		
CS Globale Private Real Estate			1 389 992
CS Opportunity Partners India			1 149 799
Cultura sparebank	11 250		
F&C Responsible Global Equity Class 1	467 983		
Mentor Medier AS	68 181		
Myren Eiendomsinvest AS			6 664 385
Nordea Private Equity II Global Fund			2 504 342
Nordisk Eiendomsinvest AS	578 000		
Pre Eiendomsinvest Tyskland AS		4 632 250	
Solist Investor AS		207 012	
Thames River Property Growth & Income Fund LTD	1 693 483	1 565 463	1 888 248
Andre aksjer		241 011	960 843
Sum utbytte aksjer	8 729 778	6 645 736	14 557 609
Sum utbytte	23 905 796	30 334 121	23 190 448
Nedskrivning finansielle omløpsmidler	-616 522 448	384 253 495	-62 727 844
Reversert nedskrivning finansielle omløpsmidler	642 569 997	-390 305 455	81 996 788
Sum verdiregulering finansielle omløpsmidler	26 047 549	-6 051 960	19 268 944

NOTE 17

EGENKAPITAL

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Kapitalfond pr. 1.1.	3 464 482	3 344 399	3 158 624
Korrigerings av feil fra tidligere års regnskap. ¹⁾		10 765	-
Korreksjon tidligere års resultatdisponering. ³⁾		-7 096	-
Årets resultat	170 516	116 414	185 775
Kapitalfond pr. 31.12.	3 634 999	3 464 482	3 344 399
Disposisjonsfond pr. 1.1.	94 073	89 217	122 292
Korrigerings av feil fra tidligere års regnskap. ²⁾		-211	309
Korreksjon tidligere års resultatdisponering. ³⁾		7 096	-
Årets resultat	65 013	-2 029	-33 384
Disposisjonsfond pr. 31.12.	159 086	94 073	89 217
Sum Egenkapital	3 794 084	3 558 555	3 433 616

1) For 2017: Gjelder ikke inntektsført festeinntekt fra 2015 og 2016. For 2016: Gjelder salg av en eiendom fra 2015

2) For 2017: Gjelder ikke inntektsførte inntekter for 2015 og 2016. For 2016:Gjelder en feilført finanspost fra 2015

3) Resultatdisponering for 2014 og 2015 på hhv kr.3.519' og 3.577'

NOTE 18

SKOGAVGIFTSFOND

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Skogavgiftsfond pr. 1.1.	9 617	8 505	9 225
Netto endring	-1 046	1 111	-720
Skogavgiftsfond pr. 31.12.	8 571	9 617	8 506

NOTE 19

GARANTIFORPLIKTELSE

I forbindelse med salg av 49,9 % av aksjene i Clemens Kraft Holding AS i 2017, ble det stilt en garanti hvor OVF som selger garanterer for maksimal byggekostnad på MNOK 245,9 for 4 kraftverk som var under bygging på salgstidspunktet. Det er sannsynlighetsovervekt for at maksimal byggekostnad kan overstiges med inntil MNOK 5,0, og det avsettes derfor tilsvarende beløp for garantiansvar per 31.12.2017

NOTE 20

RENTEBÆRENDE GJELD KREDITTINSTITUSJONER

Tall i kroner

	2017	2016	2015
Ovf har følgende lån og trekkfasiliteter			
<i>Lån</i>			
Rammelån DNB	-	-	53 326 716
Kassekreditt SMN	198 879 408	144 073 330	119 663 166
Sum lån	198 879 408	144 073 330	172 989 882

NOTE 21

ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Forskuddsbetalt inntekt*	37 500	-	-
Kortsiktig gjeld finansforvaltning	-2	11	35
Gjeld derivater	-	5 131	130
Annen kortsiktig gjeld	25 064	10 521	7 666
Sum annen kortsiktig gjeld	62 562	15 663	7 831

*) I forbindelse med salg av 49,9 % av aksjene i Clemens Kraft Holding AS i 2017 ble det valgt en transaksjonsmodell hvor porteføljen av fremtidige utviklingsprosjekter ble inkludert i salgsoppgjøret med MNOK 37,5 (49,9 % av MNOK 75). Gevinstføring på denne delen av salgsprisen skjer først etter hvert som utviklingsprosjekter starter opp konstruksjonsarbeider. Denne delen av salgsoppgjøret er regnskapsmessig behandlet som en mottatt, ikke opptjent inntekt. Det er per 31.12.2017 ingen prosjekter som har startet konstruksjon, og hele beløpet på MNOK 37,5 håndteres derfor som en forpliktelse overfor kjøper under annen kortsiktig gjeld.

NOTE 22

GARANTIER OG SIKKERHETSSTILLELSER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Garanti for lån fra kredittinstitusjoner	244 726	244 422	262 504
Garantier til datterselskaper	10 000	10 000	12 000
Sum garantier og andre sikkerhetsstillelser	254 726	254 422	274 504

DETALJEBILDE FRA NESSET PRESTEGARD

Årsregnskap Ovf konsern

INNHold

REGNSKAP

Resultatregnskap	84
Balanse	85
Kontantstrømoppstilling	87

NOTER

Note 1	Salg av eiendom og kostnader ved salg av eiendom	88
Note 2	Driftsinntekt	88
Note 3	Annen driftsinntekt	88
Note 4	Forretningsområder	88
Note 5	Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	89
Note 6	Annen driftskostnad	90
Note 7	Revisjonskostnader	90
Note 8	Investering i datterselskap	91
Note 9	Felleskontrollerte, tilknyttede selskap, andre aksjer og andeler	92
Note 10	Kundefordringer	92
Note 11	Andre fordringer	92
Note 12	Årets endring i egenkapital	93
Note 13	Rentebærende gjeld kredittinstitusjoner	93
Note 14	Annen kortsiktig gjeld	94
Note 15	Garantier og sikkerhetsstillelse	94
Note 16	Ansatte	94

Resultatregnskap

Tall i 1000 kroner

	Note	2017	2016	2015
Gevinst ved salg av eiendom	1	196 751	105 990	224 711
Driftsinntekt	2	330 749	271 972	287 355
Annen driftsinntekt	3	22 578	54 376	24 978
Sum inntekter	4	550 078	432 338	537 044
Varekostnad		-62 085	-21 211	-48 620
Av- og nedskrivning varige driftsmidler	5	-79 063	-72 838	-82 552
Lønn		-41 924	-41 587	-30 986
Refusjon Forvaltningsorganet		-87 880	-82 675	-74 185
Annen driftskostnad	6,7	-148 665	-166 200	-191 066
Sum driftskostnader		-357 532	-363 299	-378 789
Tilskudd kirkelige formål		-83 747	-50 861	-71 494
Driftsresultat		46 713	-3 032	38 142
Driftsresultat ekskl. gevinst ved salg av eiendom		-150 037	-109 023	-186 570
Inntekt på investering i datter				-
Renteinntekt		6 714	3 015	3 834
Finansinntekter og utbytte verdipapirer		23 906	30 334	23 190
Gevinster og tap verdipapirer		25 018	40 264	29 990
Verdiendring finansielle omløpsmidler		26 048	-6 052	16 269
Annen rentekostnad		-26 336	-24 615	-
Annen finansinntekt/-kostnad		55 745	3 228	3 335
Netto finansinntekter		111 094	46 175	76 618
Resultat før skatt	4	157 807	43 143	114 760
Skatt av årets resultat		12 976	-113	962
Resultat etter skatt	12	170 783	43 030	115 721
Minoritetsinteresser		16 851	4 058	3 659
<i>Disponering av årsresultat til egenkapital:</i>				
Avsetning av netto salgsinntekt eiendom til Kapitalfondet	12	170 516	116 414	184 350
Til/fra disposisjonsfondet	12	65 013	-2 029	-33 384
Annen opptjent egenkapital	12	-64 746	-71 355	-35 245
Sum disponert og overført	12	170 783	43 030	115 721

Balanse

Tall i 1000 kroner

	Note	2017	2016	2015
EIENDELER				
ANLEGGSMIDLER				
Utsatt skattefordel		38 244	38 077	1 693
Immatrielle eiendeler	12	150 101	105 368	69 536
Sum immaterielle eiendeler		188 345	143 445	71 229
<i>Varige driftsmidler</i>				
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5	1 109 341	1 123 303	1 152 826
Maskiner, It og inventar	5	14 684	17 959	20 457
Kraftverk	5	433 543	313 707	198 718
Anlegg under utvikling	5	377 063	251 298	229 245
Sum varige driftsmidler		1 934 630	1 706 267	1 601 246
<i>Finansielle anleggsmidler</i>				
Investering i tilknyttede selskap	9	38 328	66 220	64 680
Investeringer i andre aksjer og andeler	9	111	590	8 175
Lån til tilknyttede selskap		1 473	5 570	2 646
Andre langsiktige fordringer		3 027	1 173	5 048
Utlån kirkelige formål		83 350	75 845	85 725
Sum finansielle anleggsmidler		126 289	149 398	166 274
Sum anleggsmidler		2 249 263	1 999 110	1 838 748
OMLØPSMIDLER				
Varelager		58 347	60 388	33 301
<i>Fordringer</i>				
Kundefordringer	10	108 505	45 641	22 517
Andre fordringer	11	14 907	26 231	16 942
Sum fordringer		123 411	71 872	39 459
<i>Investeringer</i>				
Aksjer og aksjefond		808 962	660 067	635 422
Eiendomsandeler		93 758	62 048	163 509
Obligasjoner og rentefond		1 323 720	1 037 294	835 385
Andre finansielle instrumenter		6	6	6
Verdiregulering av verdipapirer		-42 732	-68 780	-62 728
Sum investeringer		2 183 714	1 690 635	1 571 593
Bankinnskudd		182 305	263 188	309 149
Sum omløpsmidler		2 547 777	2 086 083	1 953 502
Sum eiendeler		4 797 041	4 085 195	3 792 249

Balanse

Tall i 1000 kroner

	Note	2017	2016	2015
EGENKAPITAL				
Kapitalfond	12	3 634 999	3 464 482	3 344 399
Disposisjonsfond	12	159 086	94 073	89 217
Annen opptjent EK	12	-307 665	-373 672	-333 823
Sum egenkapital	12	3 486 416	3 184 883	3 099 793
Ikke kontrollerbare eierinteresser		82 289	736	-23 053
AVSETNING FOR FORPLIKTELSE				
Skogfond		8 571	9 617	8 506
Sum avsetning for forpliktelser		8 571	9 617	8 506
GJELD				
LANGSIKTIG GJELD				
Lån fra kredittinstitusjoner	13	1 006 872	776 640	622 410
Annen langsiktig gjeld		44 016	13 990	8 934
Sum langsiktig gjeld		1 050 888	790 630	631 344
KORTSIKTIG GJELD				
Leverandørgjeld		55 292	46 920	48 691
Utsatt skatt		3 056	2 965	-
Skyldig offentlige avgifter		-278	6 624	-302
Annen avsetning for forpliktelser		3 193	11 946	9 627
Annen kortsiktig gjeld	14	107 613	30 875	17 643
Sum kortsiktig gjeld		168 876	99 330	75 659
Sum gjeld og egenkapital		4 797 041	4 085 195	3 792 249

Oslo,
2. mai 2018Stephan L. Jervell
StyrelederLars Martin Lunde
NestlederKristian Dahlberg Hauge
StyremedlemKarin-Elin Berg
StyremedlemBirgit Agnete Bråthen Lockertsen
StyremedlemOle-Wilhelm Meyer
Direktør

Kontantstrøm

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
<i>Indirekte modell</i>			
KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
Årsresultat	170 783	43 030	115 721
Gevinst ved salg eiendom	-196 751	-105 990	-224 711
Netto finansresultat	-111 094	-46 175	-76 618
Av- og nedskrivninger anleggsmidler	79 063	72 838	82 552
Endring i varelager	2 041	-27 088	6 606
Endring i kundefordringer	-62 864	-23 124	5 925
Endring i leverandørgjeld	8 371	-1 770	-21 271
Endring i andre tidsavgrensingsposter	9 394	-28 074	48 058
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-101 055	-116 352	-63 739
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
Innbetalinger ved salg av eiendom	196 751	105 990	224 711
Netto finansresultat	111 094	46 175	76 618
Endring eierandeler i konsernet	148 638	-	-
Prinsippendringer i konsern	-	51 791	-21 719
Andre endringer i konserninvesteringer	63 669	3 503	20 583
Endringer i anleggsmidler	-352 159	-213 691	-193 783
Endring i investering i tilknyttede selskap og andre aksjer/andeler	28 371	6 045	3 525
Endring i finansielle investeringer	-467 031	-125 304	73 266
Verdiregulering verdipapirer	-26 048	6 052	-19 269
Endring i andre investeringer	-3 407	6 955	-9 991
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-300 122	-112 485	153 940
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
Årets endring langsiktig gjeld	260 258	159 287	-16 263
Årets endring kortsiktig gjeld	61 084	22 476	-10 701
Årets endring skogfond	-1 046	1 111	-719
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	320 296	182 873	-27 683
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-80 881	-45 964	62 518
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 01.01.	263 188	309 149	246 631
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter pr 31.12.	182 305	263 188	309 149

Noter

NOTE 1

SALG AV EIENDOM OG KOSTNADER VED SALG AV EIENDOM

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Salg av skog og jordbruk	3 483	4 218	8 927
Salg av tomter	133 035	50 464	200 826
Eiendomsutvikling	7 935	20 803	-
Salg av presteboliger	54 373	32 763	17 687
Salgsutgifter	-2 075	-2 256	-2 729
Sum salg av eiendommer, til kapitalfondet	196 751	105 990	224 711

NOTE 2

DRIFTSINNTÉKT

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Husleie	74 606	62 511	61 255
Tomtefeste	128 241	107 689	135 887
Skog og utmark	34 249	37 619	44 240
Informasjons- og kommunikasjonsteknologi	36 391	31 041	25 649
Kraft	46 330	22 514	9 730
Forpaktning og jordleie	8 130	8 146	8 123
Grus og mineraler	2 803	2 451	2 471
Sum driftsinntekt	330 749	271 972	287 355

NOTE 3

ANNEN DRIFTSINNTÉKT

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Administrasjonsvederlag	3 344	3 376	5 486
Konsulentinntekter	1 671	10 511	7 131
Leieinntekter	2 284	2 068	2 476
Vassdragserstatninger	1 083	2 794	1 081
Andre inntekter	14 195	35 628	8 804
Sum annen driftsinntekt	22 578	54 376	24 978

NOTE 4

FORRETNINGSOMRÅDER

Tall i 1000 kroner

	Tomtefeste og eiendomssalg	Bygningsforvaltning	Jord/ Skog	Nærings-eiendom	Kapitalforvaltning	Kraft	Eiendomsutvikling	Øvrige	Sum
Inntekter	310 692	27 711	43 392	62 453	-	50 604	36 402	18 825	550 078
Brutto driftsresultat	241 137	-52 606	10 681	28 864	-11 121	1 294	7 622	-16 349	209 523
Av- og nedskrivninger	-	-24 976	-843	-16 439	-	-25 470	-10 425	-259	-79 063
Driftsresultat	241 137	-77 581	9 838	12 425	-11 121	-24 176	-2 803	-16 608	130 461
Netto finans	-	-	-3 489	-16 871	81 372	-14 828	-1 550	-9 400	111 093
Resultat før tilskudd	241 137	-77 581	6 349	-4 446	70 251	-39 004	-4 353	-26 008	241 551
Tilskudd kirkelige formål	-	-	-	-	-	-	-	-83 747	-83 747
Resultat før skatt	241 137	-77 581	6 349	-4 446	70 251	-39 004	-4 353	-26 008	157 807

NOTE 5

IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

Tall i 1000 kroner

VARIGE DRIFTSMIDLER

	Preste-boliger	Driftsbygninger	Kraftverk	Forretnings-eiendommer	Jord, skog, tomter	Anlegg under utvikling	Eiendomsutvikling	IKT, maskiner og inventar	Sum
Anskaffelseskost 1.1.17	678 680	175 100	338 144	481 179	71 122	257 174	27 000	78 234	2 106 633
Tilgang	31 448	3 478	147 760	77 168		205 801		3 616	469 271
Avgang	-30 682	-62 715		-1 607		-80 662	-751	-221	-176 638
Anskaffelseskost 31.12.17	679 446	115 863	485 904	556 740	71 122	382 313	26 249	81 629	2 399 266
Akkumulert avskrivninger	-90 245	-39 531	-52 361	-111 184		-5 781		-66 945	-366 047
Akkumulert nedskrivninger	-43 092			-29 778			-25 718		-98 588
Bokført verdi	546 109	76 332	433 543	415 778	71 122	376 532	531	14 684	1 934 630
Årets avskrivninger	-12 016	-4 258	-9 570	-15 483				-7 495	-48 822
Årets nedskrivninger	-9 594								-9 594
Avskrivningstype	Lineær	Lineær	Lineær	Lineær	Avskr. ikke	Avskr. ikke	Avskr. ikke	Lineær	
Avskrivningssats	0-5 %	2-4 %	1,5-5 %	0-4 %	0 %	0 %	0 %	10-33 %	
Antatt levetid	20 år – evig	25-50 år	20-75 år	25 år – evig	Evig	Evig	Evig	3-10 år	

IMMATERIELLE EIENDELER

	Melkekvoter	Fallrettigheter/ Konesjoner	Forskning og utvikling	Goodwill	Sum
Anskaffelseskost 1.1.17	738	70 905	35 678	27 290	134 611
Tilgang		72 263	3 467		75 730
Avgang				-1 616	-1 616
Anskaffelseskost 31.12.17	738	143 168	39 145	25 674	208 725
Akkumulert avskrivninger		-12 628	-12 261	-22 050	-46 939
Akkumulert nedskrivninger		-11 684			-11 684
Bokført verdi	738	118 854	26 884	3 624	150 101
Årets avskrivninger		-1 417	-5 008	-2 539	-8 964
Årets nedskrivninger		-11 684			-11 684
Avskrivningstype	Avskr. ikke	Lineær	Lineær	Lineær	
Avskrivningssats	0 %	0-2,5 %	0-5 %	20 %	
Antatt levetid	Evig	40 år – Evig	20 år – Evig	5 år	

NOTE 6

ANNEN DRIFTSKOSTNAD

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Vedlikehold av bygninger	29 314	41 679	31 912
Honorar fremmedtjenester	49 708	53 887	66 617
Drift av eiendommer	38 254	39 904	42 071
IKT	8 080	11 828	13 896
Annen driftskostnad	23 309	18 901	36 570
Sum driftskostnad	148 665	166 200	191 066

NOTE 7

REVISJONSKOSTNADER

Tall i 1000 kroner

Regnskapet for Ovf revideres av Riksrevisjonen.
PWC er valgt revisor for datterselskapene i konsernet.
BDO er valgt som internrevisor for konsernet.

	2017	2016	2015
Revisjon	1 034	1 374	2 270
Bistand revisjon	845	573	710
Internrevisjon	1 212	655	468
Sum revisjonskostnader	3 091	2 602	3 448

NOTE 8

INVESTERING I DATTERSELSKAP

Tall i 1000 kroner

	Anskaffelses- tidspunkt	Kontorsteder	Total eierandel %
Følgende datterselskap er inkludert i det konsoliderte regnskapet:			
<i>(eid direkte og indirekte via datterselskap)</i>			
Clemens Kraft Holding AS	februar 2006	Oslo	50,1 %
Clemens Kraft AS	juni 2013	Oslo	100,0 %
Clemens Kraft Drift AS	oktober 2014	Oslo	100,0 %
Clemens Kraftverk AS	desember 2002	Oslo	100,0 %
Bele Kraft AS	mars 2010	Sunnalsøra	51,0 %
Nordvik Kraft AS	april 2005	Sunnalsøra	49,0 %
Rodal Kraft As	oktober 2009	Sunnalsøra	49,0 %
CK Kraftholding Midt-Norge AS	august 2008	Oslo	100,0 %
Gyl Kraft As	april 2006	Sunnalsøra	74,5 %
Brekkefossen Kraftverk AS	april 2008	Fjaler	100,0 %
Engeset Kraft AS	februar 2005	Oslo	100,0 %
Halvdagsåa Kraft AS	september 2012	Selbu	100,0 %
Heina Kraft AS	februar 2006	Sunnalsøra	50,5 %
Hynna Kraft AS	januar 2005	Oslo	66,5 %
Litj-Hena AS	mai 2013	Oslo	100,0 %
Meråker Kraft AS	februar 2014	Meråker	65,0 %
Nordvik Kraft AS	april 2005	Sunnalsøra	51,0 %
Skjerva Kraft AS	mars 2008	Meldal	100,0 %
Væla Kraft AS	april 2013	Tydal	100,0 %
Vengåkraft As	april 2006	Rauma	100,0 %
CK Kraftholding Sør Vest As	juli 2015	Oslo	100,0 %
Nordbøåna Kraft AS	desember 2007	Asker	100,0 %
Ullestad Kraft AS	juli 2012	Hjelmeland	100,0 %
Sleveåne Kraft AS	november 2014	Oslo	100,0 %
Søråni Kraft AS	desember 2016	Oslo	94,8 %
CK Kraftsholding Vest AS	juni 2015	Oslo	100,0 %
Vangjolo Kraft AS	november 2014	Oslo	100,0 %
Vossedalselvi Kraft AS	november 2014	Oslo	100,0 %
CK Kraftholding Nord AS	april 2007	Oslo	100,0 %
Kjeledalselva AS	juli 2011	Oslo	100,0 %
Aspevikelva AS	juli 2011	Oslo	100,0 %
Clemens Eiendom AS	oktober 2004	Oslo	100,0 %
Clemens Næringsbygg AS	oktober 2004	Oslo	100,0 %
Clemens Tomteutvikling AS	desember 2012	Oslo	100,0 %
FO1 Eiendomsinvest AS	juni 2011	Oslo	56,0 %
Rådhusgaten 1-3 AS	november 2003	Oslo	100,0 %
Prestegårdshagen AS	november 2011	Mo i Rana	67,0 %
Granavolden Eiendom AS	oktober 2010	Oslo	100,0 %
Granavolden Gjæstgiveri Drift AS	mai 2011	Elverum	100,0 %
Clemens Skog As	oktober 2009	Trysil	100,0 %
Kirkepartner IKT AS	februar 2013	Oslo	72,0 %

NOTE 9

FELLESKONTROLLERTE, TILKNYTTETE SELSKAP, ANDRE AKSJER OG ANDELER

	Eier andel %	Forretnings-kontor	Anskaffelses-kost	Bokført verdi 01.01.2017	Tilgang/avgang i perioden	Årests resultatandel	Årest avskrivning merverdi	Bokført verdi 31.12.2017
Felleskontrollerte og tilknyttede selskap								
Langfjordkraft AS	50 %	Neset	14 368	11 650		-547	-49	11 054
Kylland Kraft AS	38 %	Åseral	3 325	3 525		46	-28	3 544
Neset Kraft As	34 %	Asker	5 128	8 752		352	-92	9 013
Nørståe Kraft As	34 %	Asker	3 086	2 574		163	-35	2 702
Storefoss Kraftstasjon AS	35 %	Fagernes	505	512		-1	-	511
Kleivane Utviklingsselskap	29 %	Sandnes	5 800	7 932		-23		7 910
Prestegårdsveien Utvikling AS	50 %	Larvik	60	60		-150		-90
Prestegårdsskogen Utvikling AS	50 %	Rakkestad	3 256	3 256		313		3 569
Alta Sentrumsutvikling AS	34 %	Alta	2 979	518		-401		117
								38 328
Andre aksjer og andeler								
Herefoss Energi AS	12,5 %	Herefoss	50	50	19			69
Breivika Utvikling As	10,0 %	Bodø	20					20
Kirkepartner AS	2,0 %	Oslo	22					22
								111
Sum bokført verdi felleskontrollerte, tilknyttede selskap, andre aksjer og andeler								38 439

NOTE 10

KUNDEFORDRINGER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Kundefordringer	112 060	48 633	25 689
Avsetning tap på kundefordringer	-3 556	-2 992	-3 172
Sum	108 505	45 641	22 517

Tap på kundefordringer er klassifisert som annen driftskostnad i resultatregnskapet.

NOTE 11

ANDRE FORDRINGER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Opptjent rente	554	631	963
Øvrige fordringer	14 352	25 600	15 978
Sum andre fordringer	14 907	26 231	16 942

Alle fordringer har forfall innen 31. desember 2018.

NOTE 12

ÅRETS ENDRING I EGENKAPITAL

Tall i 1000 kroner

	Kapitalfond	Disposisjonsfond	Annen opptjent EK	Sum majoriteter	Ikke kontrollerte eierinteresser	Sum EK
IB egenkapital 01.01.2017	3 464 483	94 073	-373 672	3 184 883	736	3 185 619
Emisjoner og innbetalinger			26 600	26 600	44 174	70 774
Selskapsendringer			90 910	90 910	57 728	148 638
Avsetninger til utbytte			-3 607	-3 607	-3 498	-7 105
Årets resultat	170 516	65 013	-47 895	187 634	-16 851	170 783
UB egenkapital 31.12.2017	3 634 999	159 086	-307 665	3 486 416	82 289	3 568 705

NOTE 13

RENTEBÆRENDE GJELD KREDITTINSTITUSJONER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
<i>Selskap</i>			
Opplysningsvesenets fond	198 879	144 073	172 990
Rådhusgaten 1-3 AS	92 769	97 844	102 919
Clemens Næringsbygg AS	18 333	21 267	25 200
FO1 Eiendomsinvest AS	226 550	232 550	-
FO1 Invest As	-	-	237 050
Clemens Kraft AS	-	1 971	2 376
Clemens Kraft Holding Midt-Norge As	132 149	40 433	-
Clemens Kraftholding Sør-Vest As	62 775	39 964	-
Clemens Kraftholding Vest As	125 213	93 844	-
Nordbøåna Kraft As	-	9 702	10 072
Ullestad Kraft AS	73 640	67 856	43 971
Bele Kraft AS	26 394	27 136	27 833
Rodal Kraft As	17 069	-	-
Nordvik Kraft As	11 146	-	-
Heina Kraft As	14 241	-	-
Gyl Kraft As	7 714	-	-
Totalt rentebærende gjeld hos kredittinstitusjoner	1 006 872	776 640	622 410

NOTE 14

ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Kortsiktig gjeld finansforvaltning	-	5 142	165
Forskuddsbetaling	39 043	-	-
Annen kortsiktig gjeld	68 570	25 733	17 478
Sum annen kortsiktig gjeld	107 613	30 875	17 643

NOTE 15

GARANTIER OG SIKKERHETSSTILLELSER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Sikkerhetsstillelser for lån fra kredittinstitusjoner	1 395 819	1 216 577	825 891
Husleiegaranti	-	1 130	1 130
Garantier til andre selskap i konsernet	11 000	15 250	17 250
Sum garantier og andre sikkerhetsstillelser	1 406 819	1 232 957	844 271

NOTE 16

ANSATTE

Tabellen nedenfor viser antall årsverk i konsernet pr 31.12:	2017	2016	2015
<i>Virksomhet</i>			
Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond	70	71	72
Clemens Kraft AS	17	20	17
Clemens Kraft Drift AS	3	3	3
Clemens Eiendom AS	8	9	6
Granavolden Eiendom AS	16	10	10
Clemens Skog AS	-	3	1
Kirkepartner IKT AS	18	19	19
Sum	132	135	128

Årsregnskap

Forvaltningsorganet for Opplysningsvesenets fond

INNHoldREGNSKAP

Resultatregnskap	96
Balanse	96

NOTER

Note 1	Driftsinntekt	97
Note 2	Lønn og sosiale kostnader	97
Note 3	Lønn til ledende personer	97
Note 4	Andre driftskostnader	98
Note 5	Kundefordringer	98
Note 6	Andre kortsiktige fordringer	98
Note 7	Bankinnskudd, kontanter og lignende	98
Note 8	Annen kortsiktig gjeld	98

Resultatregnskap

Tall i 1000 kroner

	Note	2017	2016	2015
<i>Driftsinntekter</i>				
Salgsinntekter	1	84 481	88 339	80 807
Sum driftsinntekter		84 481	88 339	80 807
<i>Driftskostnader</i>				
Lønn og sosiale kostnader	2,3	68 827	70 237	62 682
Andre driftskostnader	4	15 654	18 102	18 125
Sum driftskostnader		84 481	88 339	80 807
Driftsresultat		-	-	-
Periodens resultat (til virksomhetskaper)		-	-	-

Balanse

Tall i 1000 kroner

	Note	2017	2016	2015
EIENDELER				
B. OMLØPSMIDLER				
<i>II Fordringer</i>				
Kundefordringer	5	2 290	4 457	2 894
Andre fordringer	6	157	264	106
Sum fordringer		2 447	4 721	3 000
<i>III Kasse og bank</i>				
Bankinnskudd	7	9 047	7 085	8 117
Sum kasse og bank		9 047	7 085	8 117
Sum omløpsmidler		11 493	11 806	11 117
Sum eiendeler		11 493	11 806	11 117
D. GJELD				
<i>III Kortsiktig gjeld</i>				
Leverandørgjeld		959	210	19
Skyldig skattetrekk		2 655	3 196	2 619
Skyldige offentlige avgifter		2 336	2 598	2 670
Avsatte feriepenger		5 499	5 724	4 658
Annen kortsiktig gjeld	8	44	79	1 151
Sum kortsiktig gjeld		11 493	11 806	11 117
Sum gjeld		11 493	11 806	11 117
Sum virksomhetskaper og gjeld		11 493	11 806	11 117

Noter

NOTE 1

Tall i 1000 kroner

DRIFTSINNTEKTER	2017	2016	2015
<i>Salgsinntekter</i>			
Salgsinntekter fra OVF	79 062	81 996	74 185
Salgsinntekter fra datterselskaper til OVF	5 303	6 211	6 266
Andre salgsinntekter	116	131	356
Sum salgsinntekter	84 481	88 339	80 807
Sum driftsinntekter	84 481	88 339	80 807

NOTE 2

Tall i 1000 kroner

LØNN OG SOSIALE KOSTNADER	2017	2016	2015
Lønninger	47 577	47 924	42 709
Feriepenger	5 810	5 893	5 123
Arbeidsgiveravgift	8 365	8 459	7 545
Pensjonskostnader*	5 177	5 505	4 953
Sykepenger og andre refusjoner	-998	-1 181	-1 791
Andre ytelser	2 896	3 639	4 144
Sum lønn og sosiale kostnader	68 827	70 237	62 682
Antall årsverk	70	70	69

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2016 var 13,95 % og for 2017 er den 12,8 %.

NOTE 3

Tall i 1000 kroner

LØNN TIL LEDENDE PERSONER	2017	2016	2015
<i>Direktør</i>			
Fastlønn og feriepenger	1 720 810	1 550 029	1 359 849
Uregelmessige tillegg ¹⁾	-	250 000	402 300
Pensjonspremie	120 892	131 556	161 124
Sum	1 841 702	1 931 585	1 923 273

1) Uregelmessige tillegg består av kompensasjon for ekstraordinær innsats for 2013 og 2014, totalt 402.300 utbetalt i 2015, og 250.000 for 2015 utbetalt i 2016

Styre	2017	2016	2015
Styrehonorar	758 500	740 501	834 356

Det foreligger ingen avtaler om særskilt pensjon, lån eller sluttvederlag for ledende ansatte eller styremedlemmer.

NOTE 4

ANDRE DRIFTSKOSTNADER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Husleie	5 165	4 824	4 365
Reparasjon og vedlikehold av leide lokaler	-	177	532
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	2 927	2 671	3 584
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	1	2	-
Mindre utstyrsanskaffelser	317	433	1 222
Leie av maskiner, inventar og lignende	737	608	550
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	514	836	1 296
Reiser og diett	2 718	3 335	3 078
Møter, kurs og seminarer	1 846	3 777	2 108
Annonser og trykksaker	607	582	674
Øvrige driftskostnader	822	857	716
Sum andre driftskostnader	15 654	18 102	18 125

NOTE 5

KUNDEFORDRINGER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Kundefordringer til pålydende	2 290	4 457	2 894
Avsatt til forventet tap (-)	-	-	-
Sum kundefordringer	2 290	4 457	2 894

NOTE 6

ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Personallån	96	177	75
Andre kortsiktige fordringer	61	86	31
Sum andre kortsiktige fordringer	157	264	106

NOTE 7

BANKINNSKUDD, KONTANTER OG LIGNENDE

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
<i>Beholdninger rapportert i likvidrapport</i>			
Inngående saldo 1/1 på oppgjørskonto i Norges Bank	7 085	8 117	8 743
Endring i perioden	1 962	-1 032	-626
Sum utgående saldo 31/12 på oppgjørskonto i Norges Bank	9 047	7 085	8 117
<i>Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet 31/12</i>			
Konto – Kontonavn			
820301 – Konto i kapitalregnskapet	9 047	7 085	8 117

NOTE 8

ANNEN KORTSIKTIG GJELD

Tall i 1000 kroner

	2017	2016	2015
Netto skyldig pensjonspremie	-	-	949
Annen gjeld til ansatte	18	-82	-
Påløpt gruppelivsforsikring	-	-	186
Annen kortsiktig gjeld	26	160	17
Sum annen kortsiktig gjeld	44	79	1 152

Revisors beretning

Vår referanse 2017/00927-5

OPPLYSNINGSVESENETS FOND
Org. nr.: 970955569

Riksrevisjonens beretning**Riksrevisjonens beretning**

Til Opplysningsvesenets fond

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet**Konklusjon**

Riksrevisjonen har revidert Opplysningsvesenets fonds årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av selskapsregnskapet og konsernregnskap for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017. Selskapsregnskapet består av årsberetning, resultatoppstilling, balanseoppstilling, kontantstrømpstilling og noter. Konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen, kontantstrømpstilling, regnskapsprinsipper og noter.

Selskapsregnskapet viser et resultat på 235 529 000 kroner og konsernregnskapet viser et resultat etter skatt på 170 783 000 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Opplysningsvesenets fonds selskapsregnskap og konsernregnskap et rettviseende bilde av virksomhetens finansielle stilling i 2017 i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge. Vi mener videre at selskapsregnskapet og konsernregnskapet gir et rettviseende bilde av virksomhetens resultat for 2017 og av eiendeler, gjeld og egenkapital per 31. desember 2017, i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet og øvrig informasjon. Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten. Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den

Side 2 av 3

Øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen. Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen og styret er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betyggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoene for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimater og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettvisende bilde i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk

Vi kommuniserer med ledelsen og styret og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og styret, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Side 3 av 3

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten ikke har overholdt administrative regelverk for økonomistyring.

Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten ikke har overholdt administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 01.06.2018

Etter fullmakt

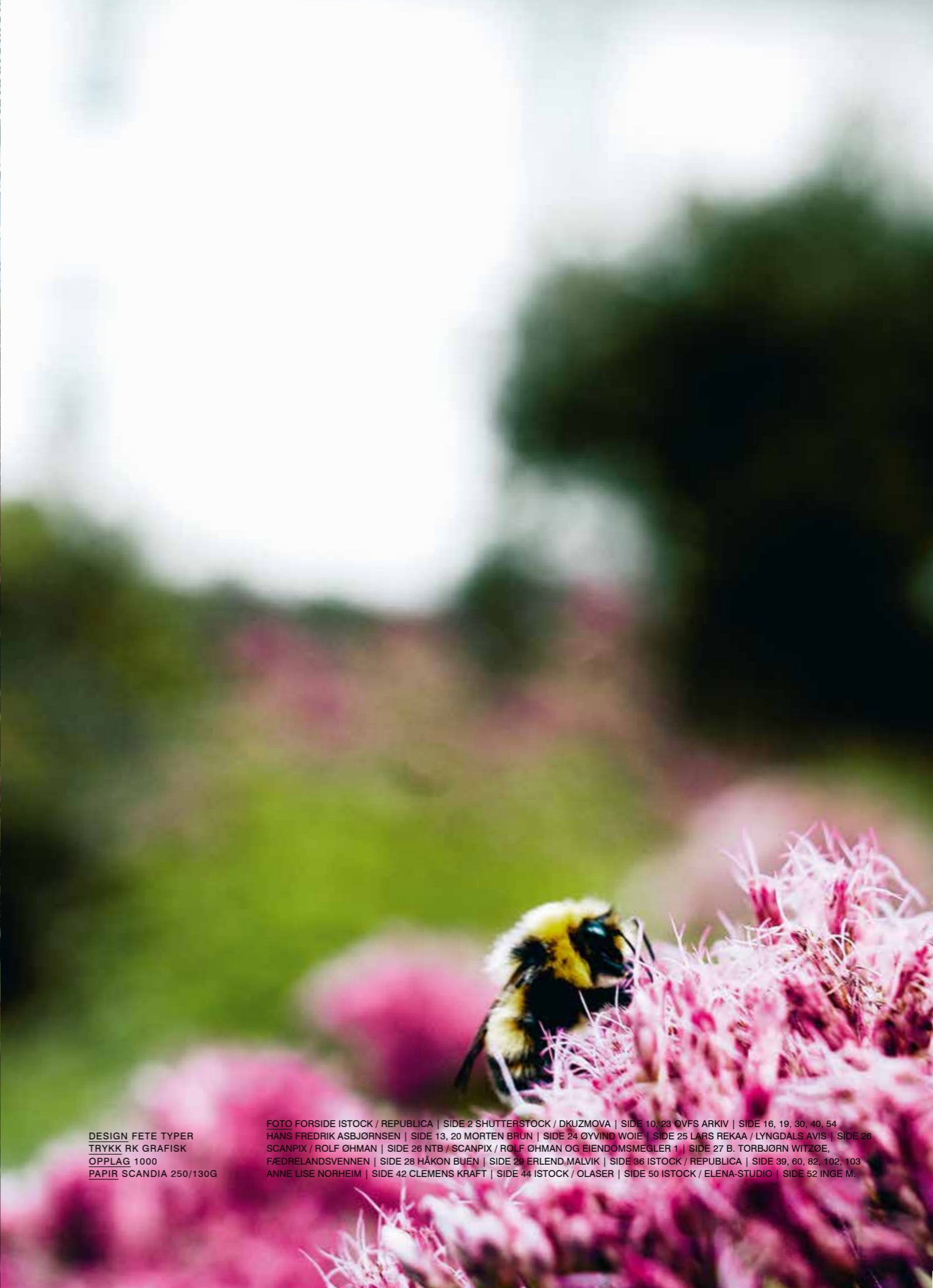
Tor Digranes
ekspedisjonssjefHarald Haugen
avdelingsdirektør*Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur*

DETALJBILDE FRA MELDAL PRESTEGÅRD

DESIGN FETE TYPER
TRYKK R&K GRAFISK
OPPLAG 1000
PAPIR SCANDIA 250/130G

FOTO FORSIDE ISTOCK / REPUBLICA | SIDE 2 SHUTTERSTOCK / DKUZMOVA | SIDE 10, 23 OVFS ARKIV | SIDE 16, 19, 30, 40, 54
HANS FREDRIK ASBJØRNSSEN | SIDE 13, 20 MORTEN BRUN | SIDE 24 ØYVIND WOIE | SIDE 25 LARS REKAA / LYNGDALS AVIS | SIDE 26
SCANPIX / ROLF ØHMAN | SIDE 26 NTB / SCANPIX / ROLF ØHMAN OG EIENDOMSMEGLER 1 | SIDE 27 B. TORBJØRN WITZØE,
FÆDRELANDSVENNEN | SIDE 28 HÅKON BUEN | SIDE 29 ERLEND MALVIK | SIDE 36 ISTOCK / REPUBLICA | SIDE 39, 60, 82, 102, 103
ANNE LISE NORHEIM | SIDE 42 CLEMENS KRAFT | SIDE 44 ISTOCK / OLASER | SIDE 50 ISTOCK / ELENA-STUDIO | SIDE 52 INGE M.

OPPLYSNINGSVESENETS FOND
Postboks 535 Sentrum
0105 Oslo

Besøksadresse
Rådhusgata 1-3
0103 Oslo

Telefon 23 08 15 00
www.ovf.no
ovf@ovf.no

OPPLYSNINGSVESENETS FOND

Org. nr.: 970955569

Riksrevisjonens beretning

Riksrevisjonens beretning

Til Opplysningsvesenets fond

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Opplysningsvesenets fonds årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av selskapsregnskapet og konsernregnskap for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017. Selskapsregnskapet består av årsberetning, resultatoppstilling, balanseoppstilling, kontantstrømoppstilling og noter. Konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, totalresultat, oppstilling over endringer i egenkapitalen, kontantstrømoppstilling, regnskapsprinsipper og noter.

Selskapsregnskapet viser et resultat på 235 529 000 kroner og konsernregnskapet viser et resultat etter skatt på 170 783 000 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Opplysningsvesenets fonds selskapsregnskap og konsernregnskap et rettviseende bilde av virksomhetens finansielle stilling i 2017 i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge. Vi mener videre at selskapsregnskapet og konsernregnskapet gir et rettviseende bilde av virksomhetens resultat for 2017 og av eiendeler, gjeld og egenkapital per 31. desember 2017, i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI's etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAI's etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet og øvrig informasjon. Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten. Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den

Øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen. Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens, styrets og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen og styret er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen og styret er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som de mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet og styret har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimer og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk

Vi kommuniserer med ledelsen og styret og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og styret, og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten ikke har overholdt administrative regelverk for økonomistyring.

Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten ikke har overholdt administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 01.06.2018

Etter fullmakt

Tor Digranes
ekspedisjonssjef

Harald Haugen
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur